I

(Tiesību akti, kuru publicēšana ir obligāta)

KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. 1737/2006

(2006. gada 7. novembris),

ar ko paredz sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 2152/2003 par mežu un vides mijiedarbības monitoringu Kopienā

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 17. novembra Regulu (EK) Nr. 2152/2003 par mežu un vides mijiedarbības monitoringu Kopienā [1], un jo īpaši tās 4. panta 2. punktu, 5. panta 5. punktu, 6. panta 4. punktu, 7. panta 3. punktu, 8. panta 6. punktu, 9. panta 6. punktu, 10. panta 2. punktu, 14. panta 5. punktu un 15. panta 4. punktu,

tā kā:

(1) No 2003. gada 1. janvāra, kad stājās spēkā Regula (EK) Nr. 2152/2003, ir nodrošināts pamats, lai, izmantojot integrētu pieeju, turpinātu īstenot un izstrādāt pasākumus, ko pirms tam veica saskaņā ar Padomes 1986. gada 17. novembra Regulu (EEK) Nr. 3528/86 par Kopienas mežu aizsardzību no atmosfēras piesārņojuma [2] un Padomes 1992. gada 23. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2158/92 par Kopienas mežu aizsardzību pret ugunsgrēkiem [3]. Regulā (EK) Nr. 2152/2003 turklāt ir paredzētas iespējas nākotnē pievērsties jauniem Kopienas mērogā nozīmīgiem vides jautājumiem.

(2) Šobrīd ir spēkā šādas regulas: Komisijas 1987. gada 10. jūnija Regula (EEK) Nr. 1696/87, ar ko nosaka dažus sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 3528/86 par Kopienas mežu aizsardzību no atmosfēras piesārņojuma [4], Komisijas 1994. gada 11. aprīļa Regula (EK) Nr. 804/94, ar ko nosaka atsevišķus sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EEK) Nr. 2158/92 piemērošanai attiecībā uz mežu ugunsgrēku informācijas sistēmām [5], Komisijas 1994. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 1091/94, ar ko paredz dažus sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EEK) Nr. 3528/86 par Kopienas mežu aizsardzību no atmosfēras piesārņojuma īstenošanai [6], Komisijas 1999. gada 28. jūlija Regula (EK) Nr. 1727/1999, ar ko nosaka atsevišķus sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2158/92 par Kopienas mežu aizsardzību pret ugunsgrēkiem [7], Komisijas 1999. gada 21. oktobra Regula (EK) Nr. 2278/1999, ar ko nosaka dažus sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 3528/86 par Kopienas mežu aizsardzību no atmosfēras piesārņojuma [8]. Regulas (EK) Nr. 2152/2003 noteikumu īstenošanas nolūkos jāturpina piemērot dažus minēto īstenošanas regulu noteikumus, savukārt citi to noteikumi jāgroza. Efektivitātes, skaidrības un lietderības labad šīs regulas jāaizstāj ar vienu dokumentu, un minētajā dokumentā jāiekļauj noteikumi, kas vēl joprojām ir aktuāli.

(3) Gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem monitorings arī turpmāk jāveic, pamatojoties uz sistemātisku novērošanas punktu tīklu un intensīva un nepārtraukta monitoringa parauglaukumu tīklu, ko izveidoja un ieviesa saskaņā ar Regulu (EEK) Nr. 3528/86, Regulu (EEK) Nr. 1696/87 un Regulu (EK) Nr. 1091/94.

(4) Izstrādājot jaunas monitoringa darbības, tās sākotnēji jāīsteno tikai kā izmēģinājuma posma pasākumi, veicot pētījumus, eksperimentus un demonstrējumu projektus, lai novērtētu iespējas jaunu monitoringa darbību ieviešanai.

(5) Laikposmam no 2003. gada līdz 2006. gadam nav vajadzīgi sīki izstrādāti noteikumi un norādījumi Regulas (EK) Nr. 2152/2003 6. panta 3. punkta un 16. panta 3. punkta īstenošanai attiecībā uz jaunu monitoringa darbību ieviešanu un ziņojumiem par šo jauno darbību rezultātiem, jo minējā laikposmā šādu monitoringa darbību īstenošana nav paredzēta.

---

(1) OV L 324, 11.12.2003., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 788/2004 (OV L 138, 30.4.2004., 17. lpp.).

(2) OV L 326, 21.11.1986., 2. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 804/2002 (OV L 132, 17.5.2002., 1. lpp.).

(3) OV L 217, 31.7.1992., 3. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 805/2002 (OV L 132, 17.5.2002., 3. lpp.).

(4) OV L 161, 22.6.1987., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2278/1999 (OV L 279, 29.10.1999., 3. lpp.).

(5) OV L 93, 12.4.1994., 11. lpp.

(6) OV L 125, 18.5.1994., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2278/1999.

(7) OV L 203, 3.8.1999., 41. lpp. Regulā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2121/2004 (OV L 367, 14.12.2004., 17. lpp.).

(8) OV L 279, 29.10.1999., 3. lpp. Regulā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 2121/2004.

(6) Regulas (EK) Nr. 2152/2003 10. pantā minētā parametru, monitoringa metožu un datu formātu rokasgrāmata pamatojas uz monitoringa noteikumiem, kas izklāstīti Regulas (EEK) Nr. 1696/87, Regulas (EK) Nr. 804/94 un Regulas (EK) Nr. 1091/94 pielikumos. Šie noteikumi jāpārskata, ņemot vērā jaunākos tehnikas sasniegumus. Jo īpaši jāapvieno metodes, ko vainaga stāvokļa apsekošanai izmanto sistemātiskajā novērošanas punktu tīklā un intensīvā monitoringa parauglaukumu tīklā. Rokasgrāmatā jāaplūko arī metodes papildu monitoringa darbībām, kas saistītas ar fenoloģiju, apkārtējā gaisa kvalitāti, ozona radītajiem bojājumiem un meža nobirām.

(7) Pamatojoties uz Eiropas Meža ugunsgrēku informācijas sistēmu (*EFFIS*), jāturpina meža ugunsgrēku monitorings. *EFFIS* ir izveidota, pamatojoties uz rezultātiem, kas sasniegti, izmantojot Kopienas meža ugunsgrēku informācijas sistēmu, kura izstrādāta un ieviesta saskaņā ar Regulu (EEK) Nr. 2158/92 un Regulu (EK) Nr. 804/94, un aptver papildu informāciju, ko Kopīgais pētniecības centrs apkopojis Meža ugunsgrēku riska paredzēšanas sistēmā (*EFRFS*) un Eiropas Meža ugunsgrēku postījumu novērtēšanas sistēmā (*EFFDAS*).

(8) Pamatojoties uz Regulas (EEK) Nr. 2158/92 piemērošanā sasniegto, jāievieš profilaktiskie pasākumi ugunsdrošībai mežā, ja vien šādus pasākumus neatbalsta ar Padomes 1999. gada 17. maija Regulu (EK) Nr. 1257/99 par Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) atbalstu lauku attīstībai un dažu regulu grozīšanu un atcelšanu [1] un ja tie nav iekļauti dalībvalstu izstrādātajās lauku attīstības programmās. Šajā regulā jānosaka vispārīgi pamatdati, kas dalībvalstīm jāiesniedz par visiem to teritorijā notikušajiem meža ugunsgrēkiem, kā arī tehniskās specifikācijas šādu datu iesniegšanai.

(9) Lai nodrošinātu saskanību ar citām Kopienas finansētām darbībām un nepieļautu darbību dublēšanos un divkāršu finansējumu, dalībvalstīm priekšlikumi pētījumiem, eksperimentiem un demonstrējumu projektiem jāiesniedz atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 2152/2003 5., 6. un 7. pantam, un Komisijai tie jānovērtē saskaņā ar noteiktiem kritērijiem.

(10) Lai nodrošinātu, ka šādi pētījumi, eksperimenti un demonstrējumu projekti tiek pielāgoti aktuāliem jautājumiem un atbilst aktuālām vajadzībām meža monitoringa jomā, jāizstrādā prioritāšu sarindojums Kopienas atbalsta piešķiršanai šādām darbībām.

(11) Izstrādājot valsts programmas un nosakot ar tām saistītos finanšu aspektus, jo īpaši jāņem vērā noteikumi, kas iekļauti Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam [2], un Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulā (EK, *Euratom*) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam [3].

(12) Jāparedz izdevumu atbilstīguma noteikumi, lai noteiktu izmaksu jomas, kurās var pretendēt uz Kopienas daļēju finansējumu.

(13) Zinātniskajai padomdevējai grupai, kas jāizveido saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2152/2003 9. panta 3. punktu, jākonsultē Pastāvīgā mežsaimniecības komiteja par monitoringa programmas tehniskajiem jautājumiem.

(14) Lai nodrošinātu saskanību ar pareizu finanšu pārvaldību un pilnībā ievērotu nediskriminācijas un pārredzamības principus, katrai dalībvalstij, pamatojoties uz kritērijiem, kas noteikti pamatdokumentā saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 54. panta 2. punkta c) apakšpunktu, jāieceļ kompetenta institūcija. Dalībvalstīm, kurām jāuzņemas juridiskā un finansiālā atbildība par apstiprinātās valsts programmas īstenošanu, jābūt atbildīgām arī par kompetentās institūcijas pārkāpumiem, nolaidību un krāpšanu.

(15) Ņemot vērā Beļģijas, Vācijas un Polijas decentralizētās pārvaldes organizatorisko struktūru, minētajām valstīm atļauts iecelt vairāk nekā vienu kompetento institūciju.

(16) Datus, ko dalībvalstis nosūta Komisijai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2152/2003, jāuzskata par dokumentiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regulas (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem [4] nozīmē.

(17) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi Pastāvīgā mežsaimniecības komiteja, kura izveidota ar Padomes Lēmumu 89/367/EEK [5],

[1] OV L 160, 26.6.1999., 80. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 277, 21.10.2005., 1. lpp.).

[2] OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.

[3] OV L 357, 31.12.2002., 1. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 1248/2006 (OV L 227, 19.8.2006., 3. lpp.).

[4] OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.

[5] OV L 165, 15.6.1989., 14. lpp.

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

PRIEKŠMETS

1. pants

Ar šo regulu paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Regulas (EK) Nr. 2152/2003 4. pantu, 5. panta 1. un 2. punktu, 6. panta 1. un 2. punktu, 7. panta 1. un 2. punktu, 8. pantu, 9. panta 3. punktu, 10. un 14. pantu, kā arī 15. panta 1. punktu.

II NODAĻA

GAISA PIESĀRŅOJUMA IETEKMES MONITORINGS

1. IEDAĻA

NOVĒROŠANAS PUNKTU TĪKLS

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 10. panta 1. punkts)

2. pants

Sistemātisks novērošanas punktu tīkls un monitorings

1. Lai veiktu ikgadējos vainaga stāvokļa apsekojumus, izmanto **16 × 16 km** koordinātu tīklā (še turpmāk — "tīkls") sistemātiski izvietotus novērošanas punktus (še turpmāk — "I līmeņa punkti"), kas pilnībā aptver visu dalībvalstu teritoriju.

Minētos apsekojumus veic, izmantojot I pielikuma 2. nodaļā izklāstītās metodes.

2. Novērojumus veic katrā tīkla līniju krustpunktā, kas atrodas meža zemēs.

3. Dalībvalstis var izmantot blīvākus tīklus nekā tos, ko veido I līmeņa punkti, ja tas ir vajadzīgs valsts gada ziņojumu sagatavošanai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2152/2003 15. panta 1. punktu, kā arī reprezentatīvu datu iegūšanai valsts vai reģionālā mērogā.

3. pants

Izņēmumi attiecībā uz tīkla blīvumu

1. Lai veiktu inventarizāciju citās meža zemēs, var izmantot pakārtotu 32 × 32 km koordinātu tīklu.

2. Šādu pakārtotu 32 × 32 km koordinātu tīklu var izmantot arī, veicot inventarizāciju lielajās viendabīgajās meža platībās, kas atrodas Somijā uz ziemeļiem no 65° 30′ ziemeļu platuma un Zviedrijā uz ziemeļiem no 59° ziemeļu platuma.

4. pants

Datu nosūtīšana

1. Dalībvalstis katru gadu līdz 15. decembrim nosūta Komisijai datus, kas iepriekšējā gada laikā savākti par katru I līmeņa punktu, izmantojot I pielikuma 14. nodaļā norādītās metodes un veidlapas.

Minētajiem datiem dalībvalstis pievieno ziņojumu, kurā izklāstīta pamatinformācija par izmantotajām monitoringa metodēm. Minēto ziņojumu sagatavo saskaņā ar I pielikuma 13. nodaļu un 14. nodaļas IV iedaļas 1. punktu.

Šīs regulas I pielikuma 15. nodaļā iekļautās instrukcijas un kodus izmanto, lai nosūtītu saskaņā ar pirmo daļu savāktos datus.

2. Datiem par privātīpašumā esošām zemes platībām pievieno norādi par ģeogrāfiskā platuma un garuma koordinātām, kas izteiktas vismaz grādos un minūtēs. Visiem citiem datiem pievieno norādi par ģeogrāfiskā platuma un garuma koordinātām, kas izteiktas grādos, minūtēs un sekundēs.

3. To datiem pievienotā ziņojuma daļu, kurā aprakstītas monitoringa metodes, nemaina, kamēr netiek mainītas minētās metodes.

2. IEDAĻA

NOVĒROŠANAS PARAUGLAUKUMU TĪKLS

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 10. panta 1. punkts)

5. pants

Novērošanas parauglaukumu ierīkošana intensīvā monitoringa vajadzībām

1. Dalībvalstu izveidoto pastāvīgo novērošanas parauglaukumu (še turpmāk — "II līmeņa parauglaukumi") tīklu izmanto gaisa piesārņojuma ietekmes uz meža ekosistēmu intensīvam un nepārtrauktam monitoringam. Minētā tīkla izveidei jāatlasa ne vairāk kā piecpadsmit II līmeņa parauglaukumi katrā dalībvalstī.

Tomēr dalībvalstis var atlasīt lielāku skaitu II līmeņa parauglaukumu ar nosacījumu, ka šis skaits nepārsniedz 20 % no I līmeņa punktu skaita valstī.

2. Ja ierīko jaunu vai papildu II līmeņa parauglaukumu, dalībvalsts kopā ar pirmajiem par šo parauglaukumu apkopotajiem datiem nosūta Komisijai pārskatu par atlases kritērijiem un visu parauglaukumu pilnu sarakstu, tostarp iekļaujot tādu pamatinformāciju kā atrašanās vieta (ģeogrāfiskais garums un platums, augstums virs jūras līmeņa) un sugas, kā arī vispārīgu informāciju par katru II līmeņa parauglaukumu, sagatavojot minēto informāciju standartizētā veidā.

3. II līmeņa parauglaukumus atlasa, izmantojot kopīgas metodes, kas izklāstītas I pielikuma 1. nodaļā.

6. pants

Monitorings

Meža ekosistēmu intensīvs un nepārtraukts monitorings ietver:

a) pastāvīgu vainaga stāvokļa inventarizāciju, skuju un lapu ķīmiskā sastāva un pieauguma izmaiņu mērījumus katrā II līmeņa novērošanas parauglaukumā saskaņā ar I pielikuma 2., 3. un 4. nodaļu;

b) atmosfēras nosēdumu ķīmiskā sastāva mērījumus, meteoroloģiskos un augsnes šķīduma ķīmiskā sastāva mērījumus, kā arī zemsedzes augāja novērtējumu vismaz 10 % II līmeņa novērošanas parauglaukumu saskaņā ar I pielikuma 5. līdz 8. nodaļu;

c) attiecīgā gadījumā — citus monitoringa pasākumus, piemēram, apkārtējā gaisa kvalitātes, redzamu ozona radītu bojājumu un meža nobiru novērtējumu un fenoloģiskos novērojumus saskaņā ar I pielikuma 9. līdz 12. nodaļu.

7. pants

Datu nosūtīšana

1. Dalībvalstis katru gadu līdz 15. decembrim nosūta Komisijai datus, kas iepriekšējā gada laikā savākti par katru II līmeņa parauglaukumu, izmantojot I pielikuma 14. nodaļā norādītās metodes un veidlapas.

Minētajiem datiem dalībvalstis pievieno ziņojumu, kurā izklāstīta pamatinformācija par izmantotajām monitoringa metodēm. Šo ziņojumu sagatavo saskaņā ar I pielikuma 13. nodaļu un 14. nodaļas IV iedaļas 1. punktu.

Šīs regulas I pielikuma 15. nodaļā iekļautās instrukcijas un kodus izmanto, lai nosūtītu saskaņā ar pirmo daļu savāktos datus.

2. Datiem par privātīpašumā esošām zemes platībām pievieno norādi par ģeogrāfiskā platuma un garuma koordinātām, kas attiecīgi izteiktas vismaz grādos un minūtēs. Visiem citiem datiem pievieno norādi par ģeogrāfiskā platuma un garuma koordinātām, kas **attiecīgi** izteiktas grādos, minūtēs un sekundēs.

3. To datiem pievienotā ziņojuma daļu, kurā aprakstītas monitoringa metodes, nemaina, kamēr netiek mainītas minētās metodes.

III NODAĻA

EIROPAS MEŽA UGUNSGRĒKU INFORMĀCIJAS SISTĒMA

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 5. panta 1. punkts)

8. pants

Apkopotā informācija

1. Komisijas Kopīgais pētniecības centrs nodrošina Eiropas Meža ugunsgrēku informācijas sistēmas (*EFFIS*) darbību.

2. *EFFIS* reģistrē:

a) atbilstīgi 9. pantam iesniegtos vispārīgos pamatdatus;

b) atbilstīgi 10. pantam iesniegtos papilddatus par meža ugunsgrēkiem, kas skāruši vismaz 50 hektāru lielas platības;

c) Kopīgā pētniecības centra sniegto informāciju par ugunsgrēka riska prognozēm Meža ugunsgrēku riska paredzēšanas sistēmā (*EFRFS*), kā arī informāciju par tādu ugunsgrēku nodarīto postījumu kartēšanu un novērtēšanu, kas skāruši vismaz 50 hektāru lielas platības, Eiropas Meža ugunsgrēku postījumu novērtēšanas sistēmā (*EFFDAS*).

9. pants

Vispārīgi pamatdati

1. Dalībvalstis katru gadu līdz 1. jūlijam nosūta Komisijai vispārīgos pamatdatus par katru meža ugunsgrēku, kas iepriekšējā gada laikā noticis to teritorijā. Par katru meža ugunsgrēku iesniegtie vispārīgie pamatdati aptver vismaz turpmāk minēto informāciju, kas sagatavota tā, lai būtu salīdzināma Kopienas līmenī:

a) pirmā trauksmes signāla datums un vietējais laiks;

b) pirmā ugunsdzēsības pasākuma datums un vietējais laiks;

c) ugunsgrēka nodzēšanas datums un vietējais laiks;

d) ugunsgrēka izcelšanās vieta, norādot pašvaldību (vienotais kods);

e) ugunsgrēka nodarīto postījumu kopējā platība;

f) ugunsgrēka nodarīto postījumu platības sadalījums mežā, citās meža zemēs un nemeža zemēs;

g) iespējamais cēlonis.

2. Lai reģistrētu 1. punktā minētos vispārīgos pamatdatus, izmanto II pielikumā iekļautās tehniskās specifikācijas.

10. pants

Papildinformācija

Papildus 9. pantā minētajiem vispārīgajiem pamatdatiem dalībvalstis var katru gadu Komisijai iesniegt papildinformāciju par meža ugunsgrēkiem, kas skar par 50 hektāriem lielākas platības.

Ja sniedz šādu papildinformāciju, tajā ietver postījuma pakāpi, t.i., norādi, vai tā ir zema, vidēja vai augsta, kā arī notikuma vietu.

IV NODAĻA

PĒTĪJUMI, EKSPERIMENTI UN DEMONSTRĒJUMU PROJEKTI

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 5. panta 2. punkts, 6. panta 2. punkts un 7. panta 2. punkts)

11. pants

Projektu priekšlikumu novērtēšana

Pamatojoties uz III pielikumā izklāstītajiem kritērijiem, Komisija novērtē dalībvalstu atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 2152/2003 5. panta 2. punktam, 6. panta 2. punktam un 7. panta 2. punktam iesniegtos priekšlikumus pētījumiem, eksperimentiem un demonstrējumu projektiem, kā arī pārbaudēm izmēģinājuma posmā (še turpmāk — projektu priekšlikumi).

12. pants

Lēmums par projektu priekšlikumu sarindojumu

Komisija izstrādā prioritāšu sarindojumu Kopienas atbalsta piešķiršanai projektu priekšlikumiem.

V NODAĻA

KOMPETENTĀS INSTITŪCIJAS

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 14. pants)

13. pants

Kompetentās institūcijas

1. Kompetentā institūcija, kas dalībvalstīm jāizraugās saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2152/2003 14. pantu (še turpmāk — "kompetentās institūcijas"), ir Komisijas kontaktpunkts dalībvalstīs.

2. Beļģija, Vācija un Portugāle var izraudzīties vairāk nekā vienu kompetento institūciju.

14. pants

Atlases kritēriji

1. Kompetentās institūcijas atbilst noteikumiem, kas paredzēti Regulā (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 un Regulā (EK, *Euratom*) Nr. 2342/2002, kā arī šajā regulā izklāstītajiem nosacījumiem.

2. Kompetentās institūcijas atbilst vismaz šādiem kritērijiem:

a) tās ir valsts sektora struktūras vai valsts dienesta uzdevumu veicēji privāttiesību subjekti, ko reglamentē kādas dalībvalsts tiesību akti;

b) tās nodrošina valsts iestādes sniegtas atbilstīgas finanšu garantijas, jo īpaši attiecībā uz Komisijai piekritīgo summu pilnīgu atgūšanu;

c) tās darbojas saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības prasībām;

d) tās nodrošina saskaņā ar Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 56. panta 1. punktu veikto darbību pārredzamību.

15. pants

Papildu nosacījumi privāttiesību subjektiem

Ja dalībvalstis saskaņā ar 14. pantu izraugās privāttiesību subjektus, Komisija tos apstiprina, pamatojoties uz šādiem minēto privāttiesību subjektu sniegtiem pierādījumiem:

a) to tehniskās un profesionālās iespējas, ko apliecina ar dokumentāriem pierādījumiem par vadošā personāla izglītību un profesionālo kvalifikāciju;

b) to ekonomiskās un finansiālās iespējas, ko apliecina atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 2152/2003 14. panta 3. punkta e) apakšpunktam izsniegta valsts garantija un attiecīgi bankas konta izraksti vai apliecinošs dokuments par attiecīga profesionālā riska apdrošināšanu, vai bilance, vai izraksti no bilances, kas aptver vismaz pēdējos divus noslēgtos gadus, ja bilances publicēšana ir noteikta uzņēmējdarbību reglamentējošos tiesību aktos dalībvalstī, kurā minētais privāttiesību subjekts ir reģistrēts;

c) to kompetence saskaņā ar valsts tiesību aktiem veikt budžeta izpildes uzdevumus, ko apliecina dokumentāri pierādījumi, piemēram, to reģistrācija profesionālajā reģistrā vai komercreģistrā, vai arī ar zvērestu apliecināta deklarācija vai apliecība, līdzdalība īpašā organizācijā, īpašs pilnvarojums vai iekļaušana pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāju reģistrā;

d) tās neatrodas kādā no Regulas (EK) Nr. 1605/2002 93. un 94. pantā minētajām situācijām;

e) tās piekrīt Revīzijas palātas veiktai revīzijai.

16. pants

Nolīgums

Komisija ar kompetentajām institūcijām noslēdz nolīgumu atbilstīgi Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 1605/2002 56. pantam un Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2342/2002 35. un 41. pantam.

17. pants

Kompetento institūciju uzdevumi

Kompetentās institūcijas veic šādus uzdevumus:

a) veic regulāras pārbaudes, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2152/2003 finansētie pasākumi ir pienācīgi īstenoti;

b) veic piemērotus pasākumus, lai novērstu pārkāpumus un krāpšanu, vajadzības gadījumā saucot pie atbildības, lai atgūtu nepareizi izmaksātus vai nepareizi izlietotus līdzekļus;

c) sniedz Komisijai visu informāciju, ko tā pieprasa;

d) darbojas kā starpnieki, kuriem izmaksā Kopienas ieguldījumu;

e) veic valsts programmu atbalstam paredzēto ieguldījumu saņemšanas un izmaksāšanas uzskaiti un grāmatvedību, tostarp reģistrējot faktūrrēķinus un grāmatvedības dokumentus ar līdzīgu pierādījuma vērtību programmas izmaksu apkopošanai.

18. pants

Komisijas pārbaudes

Komisija var veikt dokumentu pārbaudes un pārbaudes uz vietas attiecībā uz kompetento institūciju esamību, atbilstību un pareizu darbību saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības noteikumiem.

VI NODAĻA

VALSTS PROGRAMMAS UN TO PIELĀGOJUMI

1. IEDAĻA

VALSTS PROGRAMMAS

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 7. panta 2. punkts un 8. panta 1. un 2. punkts)

19. pants

Saturs

1. Valsts programmās un šo programmu pielāgojumos saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2152/2003 8. pantu iekļauj IV pielikumā norādīto informāciju un apliecinošos dokumentus.

Dalībvalstis izmanto minētajā pieliekumā iekļautās veidlapas, lai papīra un elektroniskā formātā iesniegtu Komisijai valsts programmas un to attiecīgos pielāgojumus.

2. Visas Regulas (EK) No 2152/2003 4. un 5. pantā, 6. panta 2. un 3. punktā un 7. panta 2. punktā paredzētās darbības, kam pieprasīts Kopienas finanšu ieguldījums, iekļauj valsts programmā kā individuālos pieteikumus.

20. pants

Apakšprogrammas

Beļģijas, Vācijas un Portugāles valsts programmas var sastāvēt no kompetento institūciju izstrādātām apakšprogrammām.

2. IEDAĻA

PIELĀGOŠANA

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 8. panta 3. punkts)

21. pants

Pielāgošana

1. Valsts programmas pielāgošanu veic tikai attiecībā uz pētījumiem, eksperimentiem un demonstrējumu projektiem, kā arī monitoringa izmēģinājuma posmiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2152/2003 5. panta 2. punktu, 6. panta 2. punktu un 7. panta 2. punktu.

2. Pieteikumus valsts programmas pielāgošanai Komisijai iesniedz, izmantojot IV pielikumā iekļautās veidlapas.

3. Pieteikumus 2005.–2006. gada valsts programmu pielāgošanai iesniedz Komisijai ne vēlāk kā 2005. gada 31. oktobrī, lai tos varētu ņemt vērā nākamajā gadā.

VII NODAĻA

FINANŠU PĀRVALDĪBA UN UZRAUDZĪBA

1. IEDAĻA

IZMAKSAS

22. pants

Attaisnoto izmaksu definīcija

Attaisnotās izmaksas ir visas izmaksas, kas tieši un pilnībā saistītas ar Komisijas apstiprināto valsts programmu.

Nosakot attaisnotās izmaksas, dalībvalstis var piemērot stingrākus valsts noteikumus.

23. pants

Izdevumu pamatojums

Izdevumus jāpamato ar attiecīgiem oriģināliem dokumentiem, tādiem kā faktūrrēķini vai dokumenti ar līdzvērtīgu pierādījuma vērtību.

Oriģinālos dokumentus izdevumu pārskatam nepievieno. Tomēr kompetentā institūcija pēc pieprasījuma sniedz Komisijai visu informāciju, tostarp faktūrrēķinus, kas tai varētu būt vajadzīgi izdevumu novērtējuma veikšanai.

24. pants

Izmaksas, ko uzskata par attaisnotām

1. Lai izmaksas uzskatītu par attaisnotām, tām jābūt paredzētām apstiprinātajā valsts programmā, tieši saistītām ar minēto programmu, kā arī vajadzīgām tās realizēšanai.

2. Izmaksām jābūt saprātīgām un jāatbilst pareizas finanšu pārvaldības principiem, jo īpaši attiecībā uz izdevīgumu un izmaksu lietderību.

3. Izmaksām jābūt tādām, kas faktiski radušās izmaksu atbilstīguma laikposmā, kurš norādīts Komisijas lēmumā, ar ko apstiprina attiecīgo valsts programmu. Uzskata, ka izmaksas ir radušās izmaksu atbilstīguma laikposmā, ja:

a) juridiskais pienākums veikt šīs izmaksas ir paredzēts līgumā, kas noslēgts pēc izmaksu atbilstīguma laikposma sākuma un pirms minētā laikposma beigām;

b) ar izmaksām saistītās darbības izpildei jābūt uzsāktai pēc izmaksu atbilstīguma laikposma sākuma un jābūt pabeigtai pirms minētā laikposma beigām.

4. Izmaksu summai jābūt pilnībā samaksātai pirms galīgās dokumentācijas un izdevumu un ieņēmumu galīgā pārskata iesniegšanas.

25. pants

Personāla izmaksas

Personāla izmaksas var uzskatīt par tiešiem attaisnotiem izdevumiem, ņemot vērā faktisko laiku, kas ieguldīts valsts programmas īstenošanā. Tās aprēķina, pamatojoties uz faktisko bruto algu un obligātajiem sociālajiem maksājumiem, taču neiekļaujot nekādas citas izmaksas.

Katra darbinieka, tostarp valsts programmas īstenošanā iesaistīto valsts ierēdņu un valsts aģentūru darbinieku, darba laiku reģistrē, izmantojot darba laika uzskaites lapas vai izrakstus no darba laika reģistrēšanas sistēmas, ko izveidojusi un sertificējusi kompetentā institūcija vai tās iespējamie partneri.

26. pants

Komandējuma izmaksas

Komandējuma izmaksas var uzskatīt par attaisnotajām izmaksām, ja tās ir tieši un pilnībā saistītas ar apstiprināto valsts programmu. Komandējuma izmaksas sedz atbilstīgi kompetentās institūcijas iekšējiem noteikumiem.

27. pants

Pieskaitāmās izmaksas

1. Pieskaitāmās izmaksas, kas paredzētas to vispārējo netiešo izmaksu segšanai, kuras vajadzīgas, lai pieņemtu darbā, vadītu, izmitinātu un tieši vai netieši atbalstītu personālu, kas veic darbu valsts programmā, vai kuras saistītas ar esošo infrastruktūru un aprīkojumu, ir attaisnotās izmaksas, ja šīs izmaksas ir faktiskas, pamatojamas un neietver izmaksas, kas paredzētas citā budžeta pozīcijā.

2. Pieskaitāmo izmaksu finansējums veido līdz 7 % no tiešo attaisnoto izmaksu kopsummas.

3. Pieskaitāmās izmaksas iekļauj valsts programmas izmaksās saskaņā ar kompetentajai institūcijai atļauto izmaksu uzskaites kārtību.

28. pants

Kapitāla izmaksas

Ja izmaksas ietver tādu kapitālieguldījumu amortizāciju, kuru ilgums pārsniedz vienu gadu un cena — EUR 500, minētās amortizācijas izmaksas uzskata par attaisnotām izmaksām, ja tās attiecas vienīgi uz valsts programmu un attiecīgā programmas posma izmaksu atbilstīguma laikposmu, ar nosacījumu, ka ieguldījumiem celtniecībā un infrastruktūrā šo izmaksu amortizācijas laiks pārsniedz 10 gadus, izmantojot lineārā aprēķina metodi, un citam aprīkojumam, arī informācijas tehnoloģiju aprīkojumam, — 5 gadus, izmantojot lineārā aprēķina metodi.

29. pants

Lietotu iekārtu iegādes izmaksas

Lietotu iekārtu iegādes izmaksas ir attaisnotās izmaksas, ja izpildīti trīs turpmāk minētie nosacījumi:

a) iekārtas pārdevējs izsniedz deklarāciju, kurā norādīta iekārtas izcelsme, un apliecina, ka iepriekšējo septiņu gadu laikā tā nav pirkta par valsts vai Kopienas atbalsta līdzekļiem;

b) iekārtu cena nepārsniedz to tirgus vērtību un ir mazāka par līdzīgu jaunu iekārtu cenu;

c) iekārtas tehniskie parametri ir tādi, kas vajadzīgi darbībai un atbilstībai attiecīgajām normām un standartiem.

30. pants

Apakšlīgumi

Izdevumi, kas saistīti ar apakšlīgumiem ar starpniekiem vai konsultantiem, pamatojas uz faktiskām izmaksām, un tos pierāda ar attiecīgiem faktūrrēķiniem un citiem apliecinošiem dokumentiem. Izņēmuma gadījumā, ja izmaksas ir noteiktas kā procentuāla daļa no kopējām darbības izmaksām, tās var uzskatīt par attaisnotām izmaksām vienīgi tad, ja kompetentā institūcija var tās pamatot, atsaucoties uz veiktā darba vai sniegtā pakalpojuma faktisko vērtību.

31. pants

Pievienotās vērtības nodoklis

Pievienotās vērtības nodokli (PVN) uzskata par attaisnotajām izmaksām, ja kompetentā institūcija nevar pretendēt uz valsts programmas ietvaros samaksātā PVN atlīdzināšanu.

Kompetentā institūcija iesniedz attiecīgo valsts iestāžu deklarāciju par to, ka PVN, kas samaksāts, iegādājoties valsts programmā veiktajiem pasākumiem vajadzīgos pamatlīdzekļus un pakalpojumus, nevar tikt atmaksāts.

32. pants

Neattaisnotās izmaksas

1. Par attaisnotām izmaksām neuzskata:

a) visas izmaksas, kas radušās saistībā ar pasākumiem, par kuriem saņem atbalstu no citiem Kopienas finanšu instrumentiem;

b) zaudējumus valūtas maiņas rezultātā;

c) nevajadzīgus vai izšķērdīgus izdevumus;

d) izplatīšanas izdevumus, kā arī realizācijas un reklāmas izdevumus produktu vai komercdarbības popularizēšanai;

e) rezerves iespējamiem turpmākiem zaudējumiem vai saistībām;

f) parādu procentus un procentus par aizņemto kapitālu;

g) sliktos parādus.

Tomēr dažas no d) apakšpunktā minētajām izmaksām var uzskatīt par attaisnotām izmaksām, ja panākta attiecīga vienošanās ar Komisiju.

2. Aprēķinot programmas kopējās izmaksas, Komisija neņem vērā 1. punktā minētās neattaisnotās izmaksas.

33. pants

Valūtas maiņas kurss

1. Euro un valsts valūtas konvertēšanu veic, izmantojot euro maiņas kursu, kas publicēts *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* C sērijā.

2. Euro un valsts valūtas konvertēšanai izmanto maiņas kursu, kurš publicēts tā mēneša pēdējā darba dienā, kas ir pirms mēneša, kurā valsts programmu vai — attiecībā uz maksājumiem — finanšu pārskatu un maksājuma pieprasījumu paraksta un iesniedz Komisijai.

2. IEDAĻA

MAKSĀJUMS

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 8. panta 5. punkts)

34. pants

Lēmums par finanšu ieguldījumu

Komisija lēmumu par finanšu ieguldījumu valsts programmu attaisnoto izmaksu segšanai pieņem divos posmos, t.i., par katru plānošanas laikposmu pieņem atsevišķu lēmumu (še turpmāk — Komisijas lēmums). Komisijas lēmums ir adresēts attiecīgajai dalībvalstij.

35. pants

Iepriekšējs finansējums

Kompetentās institūcijas var lūgt iepriekšēju finansējumu 50 % apmērā no valsts programmā norādītā ikgadējā Kopienas atbalsta minētajai programmai ne agrāk kā trīs mēnešus pēc Komisijas lēmuma paziņošanas dienas. Par iepriekšēju finansējumu noslēdz nolīgumu atbilstīgi 16. pantam.

36. pants

Pārskati

1. Kompetentās institūcijas iesniedz Komisijai pārskatus par valsts programmas ietvaros veiktajiem maksājumiem, izmantojot V pielikumā iekļautos paraugus. Šiem pārskatiem pievieno ziņojumu par valsts programmas ietvaros veikto darbību norisi. Pārskatus iesniedz ne vēlāk kā 15 mēnešus pēc Komisijas lēmuma paziņošanas dienas, un tie aptver visus iepriekšējā gada izdevumus.

2. Attaisnotos izdevumus, kas atbilst šīs nodaļas 1. iedaļas noteikumiem un ir norādīti gada pārskatā, Komisija kompensē, piešķirot dalībvalstīm iepriekšēju finansējumu valsts programmu izpildei.

Ja pārskatā norādītā summa pārsniedz iepriekšējā finansējuma summu, Komisija veic starpposma maksājumu.

Minētie starpposma maksājumi nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt 30 % no Kopienas gada atbalsta valsts programmai.

37. pants

Tehniskā un finansiālā īstenošana

1. Ne vēlāk kā divus gadus pēc Komisijas lēmuma paziņošanas dienas abu 34. pantā minēto posmu tehnisko un finansiālo aspektu īstenošanai jābūt pilnībā pabeigtai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2152/2003 un šīs regulas prasībām.

Kompetentās institūcijas pieprasījumu par attaisnoto izdevumu atlikuma maksājumu iesniedz ne vēlāk kā 27 mēnešus pēc Komisijas lēmuma paziņošanas dienas.

2. Kopienas finansējuma atlikumu katram posmam izmaksā pēc tam, kad Komisija ir saņēmusi katra posma galīgā maksājuma pieprasījumu un pārbaudījusi minētajam maksājuma pieprasījumam pievienoto finanšu pārskatu.

38. pants

Maksājuma pieprasījumu koordinēšana

Dalībvalstis saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem nodrošina, ka kompetento institūciju maksājuma pieprasījumus koordinē un tie atbilst Komisijas lēmumam.

39. pants

Iepriekšēja finansējuma un maksājumu pieteikumi

Kompetentās institūcijas iesniedz Komisijai pieteikumus iepriekšēja finansējuma un maksājumu saņemšanai, izmantojot VI, VII un VIII pielikumā iekļautos paraugus.

3. IEDAĻA

PĀRKĀPUMI

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 14. panta 3. punkts)

40. pants

Pārkāpumi

1. Dalībvalsts atgūst un atlīdzina Komisijai visas summas, kas zaudētas pārkāpuma vai nolaidības dēļ.

2. Ja Komisija piecu gadu laikā pēc valsts programmas pēdējā gada galīgā atlikuma maksājuma atklāj pārkāpumus darbībā, ko finansējusi Kopiena, un ja attiecīgā summa nav atlīdzināta Kopienai saskaņā ar 1. punktu, tā informē par to dalībvalsti un dod tai iespēju komentēt situāciju.

3. Ja situācijas analīzes un attiecīgās dalībvalsts komentāru rezultātā Komisija apstiprina pārkāpumu, dalībvalsts atlīdzina attiecīgās summas.

4. IEDAĻA

PĀRBAUDES, REVĪZIJAS UN TEHNISKIE APMEKLĒJUMI

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 14. panta 4. punkts)

41. pants

Komisijas finanšu revīzija

1. Komisija vai tās pilnvarots pārstāvis jebkurā brīdī līguma darbības laikā un piecus gadus pēc tam, kad ir veikti valsts programmai atvēlētā Kopienas ieguldījuma galīgie maksājumi, var veikt par valsts programmas laikā realizēto pasākumu precīzu īstenošanu atbildīgo kompetento institūciju, to līgumslēdzēju vai apakšuzņēmēju revīziju.

2. Komisijai vai tās pilnvarotam pārstāvim nodrošina piekļuvi dokumentācijai, kas vajadzīga, lai pārliecinātos par valsts programmas dalībnieku izmaksu attaisnojamību, proti, faktūrrēķiniem un izrakstiem no darba algu saraksta.

3. Revīziju veic, pamatojoties uz konfidencialitātes principiem. Komisija veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās pilnvarotie pārstāvji ievēro konfidencialitāti, rīkojoties ar datiem, kas tiem ir pieejami vai kas nodoti to rīcībā.

Komisija var pārbaudīt Kopienas finanšu ieguldījuma izlietojumu, ko veikušas par valsts programmas laikā realizēto pasākumu precīzu īstenošanu atbildīgās kompetentās institūcijas, to līgumslēdzēji vai apakšuzņēmēji.

4. Ziņojumu par revīzijas atklājumiem, kuri attiecas uz kompetentajām institūcijām un citām iesaistītajām pusēm, kas atbildīgas par valsts programmas pasākumu īstenošanu, nosūta attiecīgajām kompetentajām institūcijām, to līgumslēdzējiem un apakšuzņēmējiem. Tie var darīt Komisijai zināmus savus novērojumus mēneša laikā pēc ziņojuma saņemšanas. Komisija var pieņemt lēmumu neņemt vērā novērojumus, kas tai paziņoti pēc noteiktā termiņa.

5. Pamatojoties uz revīzijas secinājumiem, Komisija veic visus piemērotos pasākumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem, tostarp izdod piedzīšanas rīkojumu attiecībā uz daļu no tās veiktajiem maksājumiem.

42. pants

Pārbaudes un tehniskie apmeklējumi

Kompetentās institūcijas atļauj Komisijas darbiniekiem un Komisijas pilnvarotām personām piekļūt vietām vai telpām, kurās tiek veikti valsts programmā paredzētie pasākumi, un visiem dokumentiem, kas saistīti ar darbības tehnisko un finanšu pārvaldību. Komisijas pilnvarotu personu piekļuvi var reglamentēt, paredzot konfidencialitātes pasākumus, par ko vienojas Komisija un kompetentā institūcija.

Pārbaudes var ierosināt programmas darbības laikā un veikt, pamatojoties uz konfidencialitātes principiem.

Kompetentās institūcijas un iesaistītās puses, kas atbildīgas par valsts programmā paredzēto pasākumu īstenošanu, sniedz piemērotu palīdzību Komisijai vai tās pilnvarotām personām.

43. pants

Novērtējumi

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 8. panta 4. punkts)

1. Dalībvalstis saskaņā ar IX pielikumu sagatavo valsts programmu iepriekšēju novērtējumu, termiņa vidusposma pārskatu un paveiktā novērtējumu.

2. Iepriekšējais novērtējums ietver valsts programmā paredzēto pasākumu atbilstīguma, īstenojamības un ilgtspējības sīku pārbaudi, kā arī gaidāmo rezultātu pārbaudi. Iepriekšējā novērtējuma rezultātus nosūta Komisijai kopā ar valsts programmām.

3. Termiņa vidusposma pārskats un paveiktā novērtējums ietver īstenošanas gaitas novērtējumu, kā arī saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2152/2003 veikto monitoringa pasākumu efektivitāti un lietderību. Termiņa vidusposma pārskata rezultātus nosūta Komisijai pirms 2006. gada 1. jūlija, un paveiktā novērtējuma rezultātus nosūta Komisijai pirms 2007. gada 1. jūlija.

VIII NODAĻA

ZINĀTNISKĀ PADOMDEVĒJA GRUPA

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 9. panta 3. punkts)

44. pants

Uzdevumi

1. Zinātniskā padomdevēja grupa, ko paredzēts izveidot saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2152/2003 9. panta 3. punktu, konsultē Pastāvīgo mežsaimniecības komiteju par šādiem jautājumiem:

a) nepieciešamība veikt īpašus pētījumus vai analīzes;

b) nepieciešamība izveidot īpašas darba grupas par konkrētiem jautājumiem;

c) uzlabojumi monitoringa programmas organizācijā un struktūrā;

d) zinātnes un politikas saskarne.

2. Zinātniskā padomdevēja grupa var sniegt savu atzinumu par:

a) pētījumu priekšlikumiem;

b) tādiem pētījumu rezultātiem kā atbilstīgums un datu kvalitāte, kā arī vispārīgāk — par ziņojumiem, kuros atspoguļoti monitoringa programmas rezultāti;

c) rokasgrāmatu projektiem.

3. Zinātniskās padomdevējas grupas pilnvarojums ir spēkā tikai Regulas (EK) Nr. 2152/2003 12. panta 1. punktā noteiktajā programmas realizācijas laikposmā.

IX NODAĻA

PIEKĻUVE DATIEM

(Regulas (EK) Nr. 2152/2003 15. panta 1. punkts)

45. pants

Piekļuve datiem

Ciktāl tas vajadzīgs pasākumu īstenošanai, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 2152/2003 9. panta 5. punktu un 11. panta 2. punktu, piekļuvi minētās regulas 4. panta 1. punktā un 5. panta 1. punktā norādītajiem datiem piešķir Eiropas Vides aģentūrai un Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas Starptautiskās sadarbības programmai par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtējumu un monitoringu (*ICP Forests*).

X NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

46. pants

Atcelšana

Atceļ Regulu (EEK) Nr. 1696/87 un Regulas (EK) Nr. 804/94, (EK) Nr. 1091/94, (EK) Nr. 1727/1999 un (EK) Nr. 2278/1999.

47. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā trešajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2006. gada 7. novembrī

Komisijas vārdā —
Komisijas loceklis
Stavros DIMAS

I PIELIKUMS

Rokasgrāmata par parametriem, monitoringa metodēm un datu formātiem gaisa piesārņojuma Ietekmes uz mežiem saskaņotam monitoringam

Rokasgrāmatas struktūra

Rokasgrāmatu veido turpmāk norādītās 15 nodaļas.

1. nodaļa	KOPĪGAS METODES II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMU IZVĒLEI
2. nodaļa	KOPĪGAS METODES VAINAGU STĀVOKĻA NOVĒRTĒŠANAI I LĪMEŅA PUNKTOS UN II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
3. nodaļa	KOPĪGAS METODES LAPU UN SKUJU ĶĪMISKĀ SASTĀVA NOTEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
4. nodaļa	KOPĪGAS MĒRĪŠANAS METODES PIEAUGUMA IZMAIŅU NOTEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
5. nodaļa	KOPĪGAS METODES ATMOSFĒRAS NOSĒDUMU NOTEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
6. nodaļa	KOPĪGAS METODES METEOROLOĢISKO MĒRĪJUMU VEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
7. nodaļa	KOPĪGAS METODES AUGSNES ŠĶĪDUMA SASTĀVA MONITORINGAM II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
8. nodaļa	KOPĪGAS METODES ZEMSEDZES AUGĀJA NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANAI II LĪMEŅA NOVĒROŠANAS PARAUGLAUKUMOS
9. nodaļa	KOPĪGAS METODES NOBIRU NOVĒRTĒŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
10. nodaļa	KOPĪGAS METODES APKĀRTĒJĀ GAISA KVALITĀTES NOVĒRTĒŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
11. nodaļa	KOPĪGAS METODES OZONA RADĪTO REDZAMO BOJĀJUMU NOVĒRTĒŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
12. nodaļa	KOPĪGAS METODES FENOLOĢISKO NOVĒROJUMU VEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS
13. nodaļa	SĪKA INFORMĀCIJA PAR IESNIEDZAMO PAMATINFORMĀCIJU ATTIECĪBĀ UZ PIEMĒROTAJĀM MONITORINGA METODĒM UN VALSTS LĪMENĪ IEGŪTO DATU NOVĒRTĒJUMA UN INTERPRETĀCIJAS REZULTĀTIEM
14. nodaļa	KOPĪGI NORĀDĪJUMI PAR REZULTĀTU PAZIŅOŠANU UN DATU FORMĀTIEM
15. nodaļa	KODU SARAKSTI UN SKAIDROJUMI PAR APSEKOJUMU DATIEM I LĪMEŅA PUNKTOS UN II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

Katrā nodaļā izvirzītās īpašās prasības pamatojas uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (ANO/EEK) Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) ekspertu grupu tehniskajiem ieteikumiem. Izšķir monitoringa obligātos un izvēles pasākumus (parametrus, metodes utt.).

No 1. līdz 8. nodaļai, 14. un 15. nodaļa pamatojas uz tehniskajiem aprakstiem Komisijas Regulas Nr. (EEK) 1091/94 pielikumos, un papildus tiem — uz metodiskajiem norādījumiem par nobirām, apkārtējā gaisa kvalitāti, ozona radītajiem redzamajiem bojājumiem un fenoloģisko novērtējumu, kas minētajā regulā nav aplūkots.

Šā pielikuma 2. nodaļā ir tehniskas ziņas par vainaga stāvokļa monitoringu gan I līmeņa punktos, gan II līmeņa parauglaukumos, jo šis ir vienīgais pētījums, ko regulāri veic abos tīklos. Atskaitot minēto, vēl tikai divas pēdējās nodaļas par datu iesniegšanu un datu formātu (14. un 15. nodaļa) attiecas gan uz I, gan II līmeni.

1. NODAĻA

KOPĪGAS METODES II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMU IZVĒLEI

I. **II līmeņa parauglaukumu izvēle**

Parauglaukumu izvēle monitoringa veikšanai ir dalībvalstu ziņā, tomēr ir noteikti turpmāk minētie izvēles kritēriji:

— parauglaukuma minimālais pieļaujamais izmērs ir 0,25 hektāri, mērot horizontālā plaknē,

— lai pēc iespējas samazinātu apkārtējās teritorijās notiekošo darbību ietekmi, ap parauglaukumu ir buferzona. Zonas faktiskais platums ir atkarīgs no meža tipa un vecuma. Ja parauglaukuma un tā apkārtnes platība ir vienveidīga attiecībā uz mežaudzes augstumu un vecumstruktūru, buferzonas platumu var ierobežot līdz 5 vai 10 metriem. Ja meža platībā, kurā atrodas parauglaukums, ir mistrotas mežaudzes, atšķirīgas sugas vai vecumstruktūra, buferzonu palielina līdz platumam, kas vienāds ar parauglaukumā augošo koku iespējamo maksimālo augstumu, kas reizināts ar pieci,

— parauglaukumiem var viegli piekļūt jebkurā laikā, nav noteikti nekādi ierobežojumi attiecībā uz piekļuvi un paraugu ņemšanu,

— parauglaukuma, buferzonas un apkārtējā meža apsaimniekošana neatšķiras,

— monitoringa radītie traucējumi tiek samazināti līdz minimumam,

— jāizvairās no zināmu vietēju emisijas avotu radīta tieša piesārņojuma,

— parauglaukumi atrodas pietiekami tālu no mežmalas, līdz pat attālumam, kas vienāds ar parauglaukumā augošo koku iespējamo maksimālo augstumu, kas reizināts ar pieci.

II. **Parauglaukumu ierīkošana un dokumentācija**

Katru ierīkoto parauglaukumu sīki apraksta. Vispārīgos datus par jauniem un papildus ierīkotiem parauglaukumiem nosaka un par tiem ziņo Komisijai katrā nākamajā regulārajā datu iesniegšanas reizē. Sīks parauglaukuma apraksts ietver: precīzu parauglaukuma atrašanās vietu (parauglaukuma centra un stūru stāvokli), skiču karti, kurā ir parādītas parauglaukuma stūru un/vai robežu pastāvīgās atzīmes, parauglaukumā esošo koku skaits un citi pastāvīgi nosakāmi elementi parauglaukumā vai tā tuvumā (piem., piebraucamais ceļš, upes, grāvji, lieli koki). Paraugu ņemšanas ierīču un paraugu ņemšanas vietu (piem., ierīču atmosfēras nosēdumu paraugu ņemšanai vai augsnes atsegumu) atrašanos nosaka (GPS vai attālumu un virzienu no parauglaukuma centra) un norāda kartē.

III. **Apakšparauglaukumu definīcija**

Principā visi koki, kas ir parauglaukuma teritorijā, ir jāiekļauj paraugā koku novērtējumam (piemēram, vainagu stāvokļa inventarizācija, pieauguma novērtējums). Ja parauglaukumā ir daudz koku (t.i., biezās audzēs), var noteikt apakšparauglaukumu, ko izmanto minēto apsekojumu veikšanai. Apakšparauglaukuma izmēram parauglaukuma ierīkošanas laikā jābūt pietiekami lielam, lai minētajos apsekojumos iegūtu ticamus rezultātus vismaz 20 gadus, bet labāk — visā audzes dzīves laikā. Minētajā laikposmā apakšparauglaukumā jābūt pieejamiem vismaz 20 kokiem.

IV. **Vispārīga informācija par katru parauglaukumu**

Ierīkojot parauglaukumu un veicot pirmos apsekojumus, apkopo šādu vispārīgu informāciju par katru pastāvīgās novērošanas parauglaukumu, kas paredzēts intensīvā un nepārtrauktā monitoringa veikšanai.

Ierīkošana	Pirmie apsekojumi
— Apraksta kods	
	Valsts
	Novērošanas parauglaukuma numurs
	Faktiskais ģeogrāfiskais garums un platums
— Dati par parauglaukumu	
	Augstums virs jūras līmeņa
	Ekspozīcija
	Kopējais parauglaukuma lielums
	Koku skaits parauglaukumā
	Apakšparauglaukums (ja tāds ir)
	Ūdens pieejamība galvenajām sugām
	Humusa tips
	Augsnes tips (aptuveni)

Ierīkošana	Pirmie apsekojumi
— Dati par audzi	
	Valdaudzes vidējais vecums
	Galvenās koku sugas
	Ražība (aptuveni)
— Citi novērojumi	
	Parauglaukuma vēsture
	Citas monitoringa stacijas, kas atrodas tuvumā

Ja valsts intensīvā monitoringa programmas pilnīgai īstenošanai ierīko papildu parauglaukumus, dalībvalstis Eiropas Komisijai par katru ierīkoto parauglaukumu nosūta tā ierīkošanas laikā iegūto informāciju, izmantojot datni un ziņojumus (līdz tā gada beigām, kurā parauglaukums ierīkots).

Visas gadu gaitā notiekošās izmaiņas, kas skar monitoringa struktūru, un citu svarīgu informāciju (piem., par mežā veiktajām darbībām, vētrām un kaitēkļiem) iesniedz katru gadu.

V. **Iznīcināto parauglaukumu aizstāšana un papildu parauglaukumu ierīkošana**

Laukumus iznīcināto parauglaukumu aizstāšanai un jaunus parauglaukumus izvēlas no esošajiem I līmeņa parauglaukumiem, piemērojot šajā nodaļā noteiktos kritērijus. Atjaunotajiem vai papildu parauglaukumiem piešķir jaunu numuru. Dalībvalstis kopā ar nākamajiem regulāri iesniedzamajiem datiem iesniedz Komisijai informāciju par parauglaukuma aizstāšanas iemeslu vai vajadzību ierīkot papildu parauglaukumus, pēdējo veikto novērojumu un mērījumu rezultātiem un kritērijiem, kas piemēroti jaunizveidotā parauglaukuma izvēlei.

VI. **Datu nosūtīšana**

Dalībvalstis nosūta Komisijai šajā nodaļā minēto informāciju par katru II līmeņa parauglaukumu, izmantojot 1. un 2. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

2. NODAĻA

KOPĪGAS METODES VAINAGU STĀVOKĻA NOVĒRTĒŠANAI I LĪMEŅA PUNKTOS UN II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Vainaga stāvokļa novērtēšana saskaņā ar 2. pantu un 6. panta a) punktu ir obligāta, to veic visos I līmeņa punktos un II līmeņa parauglaukumos un atkārto katru gadu. Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Vainagu stāvokļa ekspertu grupas tehniskajiem ieteikumiem.

II. **Paraugkoku atlase**

II.1. *Paraugkoku atlase I līmeņa punktos*

Katrā paraugu ņemšanas vietā paraugkokus atlasa saskaņā ar stingri noteiktu un objektīvu statistisku procedūru (piemēram, izmantojot iedomātu četru laukumu tīklu, ko veido atbilstīgi galvenajiem kompasa virzieniem orientētu līniju krustpunkti, kas atrodas 25 m attālumā no centrālā krustpunkta, atlasot sešus paraugkokus katrā apakšparauglaukumā vai atlasot paraugkokus, virzoties pa spirāli no parauglaukuma centra). Jaunās biezās audzēs, kur atsevišķus vainagus nevar novērtēt, paraugkoku atlasei jābalstās uz noteiktu ģeometrisku procedūru. Šo procedūru atkārto, līdz ir atrasts pietiekams koku skaits, kuru vainagus var novērtēt. Jāņem vērā turpmāk norādītie atlases kritēriji:

— dalībvalstis var izvēlēties katrā punktā novērtējamo koku skaitu, tomēr paraugā tiek ietverti ne mazāk kā 20 un ne vairāk kā 30 koki, un to skaits nemainās,

— novērtējumā ietver visas koku sugas. Paraugkoku minimālais augstums ir 60 cm. Tikai virsvaldkoki, valdkoki un līdzvaldkoki, kas atbilst 1., 2. un 3. Krafta klasei, var kalpot kā paraugkoki vainaga stāvokļa novērtēšanai. Šīm augšanas klasēm piederošie koki ar nolauztām galotnēm nevar būt paraugkoki,

— kokus, kas izstrādāti un izvesti meža apsaimniekošanas darbu rezultātā, kritušus kokus (piem., vējgāzēs izlauztus vai nolauztus kokus) un nokaltušus kokus jāaizstāj ar jauniem paraugkokiem, kas atlasīti saskaņā ar objektīvu procedūru. Koku uzskata par nokaltušu, ja visi stumbra vadaudi ir nokaltuši. Nokaltis koks ir jāreģistrē tikai vienu reizi. Audzes kailcirte nozīmē, ka inventarizācijas punkts beidz pastāvēt, līdz ir ierīkota jauna audze,

— paraugu ņemšanas vienības centrs jāiezīmē turpmākajiem apsekojumiem. Jānodrošina, lai paraugkokus varētu identificēt novērtēšanai nākamajā gadā, ja iespējams, bez pastāvīga marķējuma.

II.2. *Paraugkoku atlase II līmeņa parauglaukumos*

Monitoringu veic visiem parauglaukumā esošajiem virsvaldkokiem, valdkokiem un līdzvaldkokiem, kas attiecīgi atbilst 1., 2. un 3. Krafta klasei. Ja parauglaukumā koku ir daudz (piem., biezās audzēs), paraugkoku skaitu vainagu stāvokļa novērtēšanai var samazināt, izmantojot apakšparauglaukumu. Ja izmanto apakšparauglaukumu, tajā monitoringu veic visiem apakšparauglaukumā esošajiem virsvaldkokiem, valdkokiem un līdzvaldkokiem, kas attiecīgi atbilst 1., 2. un 3. Krafta klasei. Atsevišķos gadījumos var izmantot citu sistēmu, lai samazinātu vai atlasītu koku skaitu paraugā, bet tai ir jābūt objektīvai. Ik gadu piemēro vienas un tās pašas metodes, un katrā apsekojumā novērtē vismaz 20 kokus.

III. **Novērtēšanas datums**

Novērtēšanu veic laikā starp jauno skuju un lapu veidošanās procesa beigām un pirms lapu krāsas izmaiņām rudenī.

IV. **Vispārīga pamatinformācija**

I līmeņa punktos jānovērtē šādi parauglaukumu un koku parametri.

— Par katru parauglaukumu:

  — apraksta kods:

  — valsts,

  — novērošanas datums,

  — novērošanas punkta numurs,

  — faktiskā garuma un platuma koordinātas,

  — ūdens pieejamība galvenajām sugām,

  — humusa tips,

  — augstums,

  — ekspozīcija;

  — dati par audzi:

  — valdaudzes vidējais vecums;

  — dati par augsni:

  — augsnes tips;

  — papildinformācija par parauglaukumu kārtējam gadam (darbības, notikumi).

— Par katru koku parauglaukumā:

  — parauglaukuma numurs,

  — dati par paraugkoku:

  — koka numurs,

  — koka suga,

  — defoliācija,

  — krāsas izmaiņas,

  — bojājumi, kuru izcelsmi var viegli noteikt (kukaiņi, sēnes, abiotiskie faktori…),

  — bojājuma veida noteikšana,

  — novērojumi par koku parauglaukumā.

II līmeņa parauglaukumos jāsavāc šādi dati par parauglaukumu un kokiem:

— valsts,

— parauglaukuma numurs,

— novērtēšanas datums,

— koku skaits,

— koku sugas,

— ekspozīcija,

— dati par izstrādātiem un bojā gājušiem kokiem,

— pakļautība iedarbībai,

— augšanas klase,

— vainaga noēnojums,

— redzamība.

V. **Paraugkoku novērtēšana**

V.1. *Defoliācijas vizuāla novērtēšana*

Defoliāciju vērtē katru gadu ar piecu procentu soli attiecībā pret kokiem, kam vietējos apstākļos ir pilnīgs vainags. Novērošanas gaitā kokus klasificē saskaņā ar vainaga defoliācijas pakāpi un reģistrē ar piecu procentu soli.

Koku, kam defoliācija ir starp deviņdesmit pieciem un simts procentiem, bet kas vēl ir dzīvs, vērtē ar 99 punktiem. 100 punktu vērtējumu piešķir bojā gājušiem kokiem.

Klase	Defoliācijas pakāpe	Skuju/lapu zaudējuma pakāpe procentos
0	nav defoliācijas	0–10
1	neliela defoliācija	11–25
2	vidēja defoliācija	26–60
3	stipra defoliācija	61–99
4	gājis bojā	100

V.2. *Krāsas izmaiņu vizuāla novērtēšana*

Kokus klasificē pēc krāsas izmaiņas pakāpes.

Krāsas izmaiņas pakāpes nosaka šādi.

Klase	Krāsas izmaiņas	Orientējošais krāsu zaudējušo skuju/lapu procentuālais daudzums
0	Nav vai ir neievērojamas	0–10
1	Nelielas	11–25
2	Vidējas	26–60
3	Stipras	> 60

Turklāt, ja defoliācijas un krāsas izmaiņas klases apvieno, lieto šādas apvienotās bojājumu klases.

Defoliācijas klase	Krāsas izmaiņas klase		
	1	2	3
	Attiecīgā bojājuma klase		
0	0	I	II
1	I	II	II
2	II	III	III
3	III	III	III
4	IV	IV	IV

0 = nebojāti, I = viegli bojāti, II = vidēji bojāti, III = ļoti stipri bojāti, IV = gājuši bojā.

VI. **Bojājuma cēloņu noteikšana**

VI.1. *Paraugkoku atlase*

Bojājuma cēloņus novērtējums nav obligāts, to var veikt, lai papildinātu ikgadējo vainagu stāvokļa novērtēšanu.

VI.2. *Biežums un laiks*

I līmenis + II līmenis: Bojājumu cēloņus nosaka, veicot kārtējo vainaga stāvokļa novērtēšanu vasarā.

II līmeņa parauglaukumus, kur īsteno visu programmu, tā sauktos "galvenos parauglaukumus", bojājumu novērtēšanai apmeklē papildus, ja ārpus laika, kad notiek vainagu novērtēšana, tur novēro nopietnus bojājumus. Par atmosfēras nosēdumu paraugiem atbildīgo darbinieku novērojumus vai fenoloģiskos novērojumus var izmantot agrīnās brīdināšanas sistēmā. Šo papildu apmeklējumu veic laikā, kad pieņem, ka galvenā bojājuma cēloņa iedarbība ir vislielākā (piem., pavasarī lapgraužu gadījumā).

VI.3. *Novērtējamie parametri*

Šajā tabulā sniegts pārskats par I līmeņa punktu un II līmeņa parauglaukumu parametriem.

Pazīmju apraksts	
	Bojājumu vietas specifikācija
	Pazīme
	Pazīmes specifikācija
	Vieta vainagā
1.1. Cēlonis	
1.2. Apmērs	

VII. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 3. līdz 8. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

3. NODAĻA

KOPĪGAS METODES LAPU UN SKUJU ĶĪMISKĀ SASTĀVA NOTEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. Vispārīgas piezīmes

Lapu un skuju ķīmiskā sastāva noteikšanu atbilstoši 6. panta a) punktam veic visos II līmeņa parauglaukumos, un katrā atsevišķajā parauglaukumā to atkārtoti veic ik pēc diviem gadiem. Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Lapu un skuju ķīmiskā sastāva ekspertu grupas tehniskajiem ieteikumiem.

II. Inventarizācijas metodes

II.1. *Paraugu ņemšanas datumi*

Vasarzaļās sugas un lapegles: paraugus ņem, kad jaunās lapas vai skujas ir pilnīgi attīstījušās, pirms rudens dzeltēšanas un novecošanas paša sākuma.

Mūžzaļās sugas: paraugus ņem miera periodā. Dalībvalstīm katram reģionam un katra reģiona robežās — līdzenumiem un kalniem — jānosaka dažādām sugām visizdevīgākais periods paraugu ņemšanai un analīžu veikšanai, un tas jāievēro.

Lapu un skuju stāvokļa inventarizāciju vasarzaļajām sugām un skujmetēm veic 2005. gada vasarā, bet mūžzaļajām sugām – 2005./2006. gada ziemā. Inventarizāciju atkārto katrā atsevišķajā parauglaukumā ik pēc diviem gadiem.

II.2. *Koku izvēle*

Katru otro gadu izvēlas vismaz piecus kokus no katras parauglaukumā sastopamās galvenās koku sugas.

Izvēloties paraugam vajadzīgo koku skaitu, ievēro šādus nosacījumus:

— šie koki nav tie paši, ko izmantoja vainagu stāvokļa novērtēšanai, lai izvairītos no tā, ka secīga paraugu ņemšana rada lielus lapu vai skuju zudumus,

— ja vitalitāti vērtē tikai apakšparauglaukuma kokiem, tad kokus lapu vai skuju paraugu ņemšanai izvēlas kopējā parauglaukuma pārējā daļā. Ja neizmanto apakšparauglaukumu, tad kokus paraugu ņemšanai izvēlas buferzonā. Šajā gadījumā kokiem, ko buferzonā izvēlas paraugu ņemšanai, piešķir īpašu numuru,

— šie koki ir virsvaldkoki vai valdkoki (ja koku vainagi audzē saslēgušies), vai koki ar vidējo augstumu ± 20 % (ja koku vainagi audzē nav saslēgušies),

— koki atrodas to vietu tuvumā, kur analīzei ņemti augsnes paraugi; tomēr jāuzmanās, lai ņemot augsnes paraugus, nenodarītu kaitējumu to koku galvenajām saknēm, no kuriem ņem paraugus,

— koki raksturo parauglaukuma vidējo defoliācijas līmeni (± 5 % no vidējā lapu vai skuju zuduma),

— koki raksturo parauglaukuma sanitāro stāvokli.

Gadu gaitā izvēlas vienus un tos pašus paraugkokus; kokus numurē. Lai novērstu kaitējumus paraugkokiem, vajadzības gadījumā ir atļauts pamīšus izmantot divas piecu koku kopas. Katra kopa atbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem.

Paraugam izvēlas tikai galvenās koku sugas (skat. I pielikuma 15. nodaļas 16. punktu).

Kokiem, ko izmanto lapu vai skuju paraugiem, novērtē vainaga stāvokli, ņemot vērā esošo vai īpaši piešķirto numuru.

II.3. *Vispārīga informācija*

Apkopo šādu informāciju:

— parauglaukuma numurs,

— paraugu ņemšanas un analīžu veikšanas datums,

— koku sugas.

II.4. *Lapu un skuju izvēle un daudzums*

Kokus parauglaukumā nedrīkst cirst, jo tas var ietekmēt lapu un skuju paraugu ņemšanu. Ir svarīgi, lai paraugam izvēlētās lapas un skujas būtu attīstījušās pilnā apgaismojumā.

Lapas un skujas paraugam ņem no vainaga augšējās trešdaļas, bet ne no pašiem pirmajiem skujkoku mieturiem.

Vasarzaļajām sugām paraugiem izvēlas kārtējā gada lapas vai skujas.

Mūžzaļajām sugām paraugiem izvēlas gan kārtējā gada lapas vai skujas, gan otrā gada lapas vai skujas (kārtējais + 1).

Neatkarīgi no sugas ir jāievēro, lai paraugam ņemtās lapas un skujas būtu pilnībā attīstījušās, īpaši sugām, kam jaunas lapas vai skujas veidojas vairākas reizes gadā (piem., *Pinus Halepensis, Pseudotsuga menziesii, Eucalyptus sp., Quercus sp.). Larix sp.* un *Cedrus sp.* paraugus ņem no iepriekšējā gada īsajiem zariem.

Principā paraugus ņem tā, lai paraugkoku kopā būtu pārstāvētas visas ekspozīcijas (vērsumi pret debespusēm). Vajadzības gadījumā ir atļauts no katra koka, kas ietilpst parauga kopā, izvēlēties pret dažādām debespusēm vērstas lapas vai skujas. Īpašās teritorijās, kur ir nepārprotama vienas ekspozīcijas ietekme (piem., stāvas nogāzes vai spēcīgs valdošais vējš), no kokiem ņem tikai pret vienu debespusi vērstu lapu vai skuju paraugus, minēto ekspozīciju nemainot. Šādos gadījumos ekspozīcija ir jādokumentē.

Galveno elementu un Fe, Mn, Zn, Cu analīzei ieteicamais parauga apjoms ir 30 g svaigu skuju vai lapu no katras izvēlētās vecumklases.

Katrā valstī var izlemt ievākt lielāku lapu materiāla paraugu atkarībā no izmantotajām analīzes metodēm, vai arī lai saglabātu paraugus turpmākam laikam.

II.5. *Paraugu ņemšanas veids*

Tā kā kokus cirst nedrīkst, paraugus var savākt jebkurā ērtā veidā, ņemot vērā audzes veidu un lielumu u.c., ja vien paraugs tādējādi netiek piesārņots, kokam netiek nodarīts kaitējums vai grupa, kas vāc paraugus, netiek pakļauta riskam.

II.6. *Pirmsapstrāde pirms paraugu nosūtīšanas uz laboratoriju analīžu veikšanai*

Paraugus vāc vismaz no katras parauglaukumā sastopamās galvenās koku sugas pieciem kokiem. Katru no pieciem paraugiem uzglabā atsevišķā maisiņā, saliktu paraugu veido, sajaucot piecu paraugu materiālu vienādās daļās (ja piecus kokus analizē atsevišķi, aprēķina katra elementa vidējo vērtību).

Katru paraugu pirms nosūtīšanas uz laboratoriju analīzēm rūpīgi marķē (mežs, parauglaukuma numurs, suga, skuju vecums utt.). Šīs individuālās ziņas norāda maisiņa ārpusē (tieši uz maisiņa ar neizdzēšamu tinti, vai piestiprinot maisiņam etiķeti).

II.7. *Apstrāde pirms analīžu veikšanas*

Intensīvu un nepārtrauktu pārraudzību pastāvīgās novērošanas parauglaukumos, kā arī kārtējā gada dzinumu pārraudzību, veic, nosakot 100 lapu un 1 000 skuju masu, kā arī dzinumu masu.

Lapu kātiņi nav jānogriež, bet saliktām lapām ir ieteicams no galvenā kāta atdalīt lapiņas, ja tas nav izdarīts mežā. Lai izvairītos no piesārņojuma, nedrīkst lietot pūderētus plastmasas cimdus.

Paraugi nav vienmēr jāmazgā, bet to ir ieteicams darīt reģionos ar augstu gaisa piesārņojuma līmeni vai jūras tuvumā. Paraugus mazgā ar ūdeni bez piedevām.

Žāvēšanu krāsnī veic temperatūrā, kas nepārsniedz 80 °C, vismaz 24 stundas. Skujas atdala no zariem, ievērojot tos pašus piesardzības pasākumus, kā atdalot lapiņas no galvenā kāta.

II.8. *Ķīmiskās analīzes*

Nosaka tikai elementu kopējo koncentrāciju.

Katrai valstij ir atļauts izmantot savā valstī pieņemtās metodes. Tomēr ar valstī pieņemtajām metodēm noteiktās kopējās elementu koncentrācijas atbilstība koncentrācijai standarta references paraugos ir jāapstiprina. Izšķir lapu un skuju inventarizācijas obligātos un izvēles parametrus (skat. turpmāko sarakstu).

Obligātie parametri	Izvēles parametri
Slāpeklis (N)	Cinks (Zn)
Sērs (S)	Mangāns (Mn)
Fosfors (P)	Dzelzs (Fe)
Kalcijs (Ca)	Varš (Cu)
Magnijs (Mg)	Svins (Pb)
Kālijs (K)	Bors (B)

III. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 9., 10. un 11. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

4. NODAĻA

KOPĪGAS MĒRĪŠANAS METODES PIEAUGUMA IZMAIŅU NOTEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Miera periodā visos parauglaukumos veic pieauguma izmaiņu mērījumus saskaņā ar 6. panta a) punktu. Atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 2152/2003 2004./2005. gada ziemas miera periods kalpo par atsauci pirmajai inventarizācijai, inventarizāciju atkārtoti veic ik pēc pieciem gadiem.

Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Mežu augšanas ekspertu grupas tehniskajiem ieteikumiem. Augšanas mērījumus iedala divās grupās:

— koku parametru periodiskie mērījumi (obligāti ik pēc pieciem gadiem),

— koku gadskārtu analīze, izmantojot urbuma serdeņus un stumbra šķērsgriezuma ripas (pēc izvēles).

Šeit aprakstītās metodes nav piemērotas mūžzaļo augu krūmājiem un līdzīgiem augāja tipiem.

Dalībvalstis papildus periodiskajiem koku parametru mērījumiem var veikt pastāvīgus koku apkārtmēra mērījumus.

II. **Inventarizācijas metodes**

II.1. *Mērījumu datumi*

Mērījumus veic miera periodā.

II.2. *Paraugkoku atlase*

Kopumā jāveic visu parauglaukuma koku monitorings. Ja parauglaukumā ir daudz koku (piem., biezās audzes), var noteikt apakšparauglaukumu, ko izmanto minēto apsekojumu veikšanai. Šai gadījumā jāveic apakšparauglaukuma koku monitorings. Apakšparauglaukumam inventarizācijas veikšanas laikā ir jābūt pietiekami lielam, lai varētu droši novērtēt audzes pieaugumu visa mērījumu laikposma garumā. Nosaka apakšparauglaukuma precīzo izmēru un to paziņo.

Visiem kokiem, kuru caurmērs ar mizu ir vismaz 5 cm, jābūt individuāli identificējamiem pēc numura.

II.3. *Vispārīga informācija*

Apkopo šādu informāciju:

— parauglaukuma numurs,

— paraugu ņemšanas un analīžu veikšanas datums,

— koka numurs.

II.4. *Mērāmie parametri*

	Obligātie parametri	Izvēles parametri
Periodiskie mērījumi	Koku suga	Miza
	Krūšaugstuma caurmērs	Koka augstums (visiem kokiem)
	Koka augstums	Vainaga augstums (visiem kokiem)
	Attālums no zemes līdz vainaga pamatnei koku apakšparaugā	Vainaga platums
	Ziņas par apsaimniekošanas darbībām	Tilpuma novērtējums
Koku gadskārtu analīze		Gadskārtu platums
		Izmaiņas, ko ik pēc pieciem gadiem reģistrē koku caurmērā bez mizas
		Šķērslaukuma un tilpuma novērtējums

III. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 12. līdz 16. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

5. NODAĻA

KOPĪGAS METODES ATMOSFĒRAS NOSĒDUMU NOTEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Miera periodā vismaz 10 % parauglaukumu veic atmosfēras nosēdumu mērījumus saskaņā ar 6. panta b) punktu.

Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Atmosfēras nosēdumu ekspertu grupas tehniskajiem ieteikumiem.

II. **Monitoringa metodes**

Sīki apraksta katru atmosfēras nosēdumu parauglaukumu. Noteikta informācija ir jau iekļauta mežu monitoringa parauglaukumu aprakstos (ģeogrāfiskai garums un platums, augstums vjl., pakļautība iedarbībai, koku sugas utt.). Citu informāciju jādokumentē, īpaši ņemot vērā nosēdumu veidošanās situāciju (atrašanos vietējo emisijas avotu ietekmē un vietējo zemes izmantojumu, attālumu līdz mežmalām utt.). Lai interpretētu un izprastu atmosfēras nosēdumu veidošanās procesu, svarīga ir informācija par tādiem faktoriem kā vainagu klāja nevienmērība, lapu laukuma indekss utt.

II.1. *Caurteces nokrišņu monitorings*

Atmosfēras nosēdumu monitoringu veic katram parauglaukumam atsevišķi. Mērījumus veic vietās, kas vienmērīgi izvietotas valsts teritorijā, ja vajadzīgs – visos II līmeņa parauglaukumos. Caurteces nokrišņu mērījumus veic pašā parauglaukumā. Ja to nevar izdarīt, mērījumus veic parauglaukuma tuvumā tajā pašā audzē. Mērījumi nedrīkst nekādā veidā ietekmēt citus augsnes un augāja mērījumus. Jārīkojas piesardzīgi, lai netiktu nodarīts kaitējums meža parauglaukumam.

II.2. *Monitoringa veikšana atklātā meža teritorijā*

Vietā, kas atrodas faktiskā parauglaukuma tuvumā (līdz 2 km attālumā), ierīko kolektorus tikai mitro nosēdumu un/vai kopējo nosēdumu savākšanai. Vietu izvēlas tā, lai apkārtējie objekti neatrastos tuvāk kā attālumā, kas vienāds ar to augstuma reizinājumu ar divi.

II.3. *Gaisa piesārņojuma monitorings*

Gaisa piesārņojuma monitoringu veic katram parauglaukumam atsevišķi, bet praktisku apsvērumu dēļ, vai arī lai nodrošinātu koordināciju ar citiem projektiem, to var veikt zināmā attālumā no tā. Mērījumu veikšanas vieta nedrīkst būt pakļauta vietējo emisijas avotu iedarbībai.

II.4. *Mērījumu laikposms*

Atkarībā no vispārējiem laika apstākļiem attiecīgajā parauglaukumā mērījumus veic ik pēc četrām nedēļām, katru nedēļu, vai arī ar laika intervālu, kas ir starp abiem minētajiem.

Ja gada laikā mērījumus nākas veikt ar dažādu periodiskumu (piem., vasarā katru nedēļu un ziemā — katru mēnesi), nosaka divus atsevišķus monitoringa laikposmus un to rezultātus paziņo atsevišķi. Vienā monitoringa laikposmā mērījumus veic ar vienu un to pašu periodiskumu. Vienu un to pašu mērījumu laikposmu izmanto monitoringam zem meža vainagu klāja un monitoringam atklātā teritorijā.

II.5. *Paraugu ņemšana un apstrāde*

Paraugu ņemšanai izmanto tīrus mērinstrumentus un tvertnes. Aprīkojumu skalo ar dejonizētu ūdeni. Ir svarīgi tvertnes sargāt no gaismas un turēt vēsā vietā paraugu ņemšanas un transportēšanas laikā. Saulainos un siltos laika apstākļos var pievienot konservantus, lai novērstu aļģu augšanu. Šādos gadījumos būtu jāizmanto tikai tādi konservanti, kas netraucē analizēt nevienu no interesējošajiem joniem.

II.6. *Paraugu pirmapstrāde, transportēšana un glabāšana*

Nosaka apjomu katram paraugam, kas ņemts no atsevišķa caurteces nokrišņu kolektora, gar stumbru notekošo nokrišņu kolektora vai atklāta kolektora. Paraugus var analizēt katru atsevišķi vai kopā ar citiem tajā pašā parauglaukumā un tajā pašā intervālā ņemtajiem paraugiem. Caurteces nokrišņu, gar stumbru notekošo nokrišņu un atklātā teritorijā ņemto nokrišņu paraugus analizē atsevišķi. Gar stumbru notekošo nokrišņu paraugus var apvienot tikai vienas sugas kokiem ar līdzīgiem izmēriem un augšanas klasi.

Īsu laikposmu paraugus var analizēt atsevišķi vai pirms analīzes veikšanas apvienot ar ikmēneša paraugiem. Ja paraugus apvieno, tos apvieno proporcionāli kopējā parauga apjomam.

Paraugus pēc iespējas ātri nogādā laboratorijā (vēlams dzesēšanas kastēs) un līdz analīžu veikšanai uzglabā vēsā (+ 4 °C) un tumšā vietā.

II.7. *Vispārīga informācija*

Apkopo šādu informāciju:

— parauglaukuma numurs,

— paraugu ņemšanas ierīces kods,

— monitoringa laikposma pirmā diena,

— monitoringa laikposma pēdējā diena,

— (vienādu) mērījuma posmu skaits visā monitoringa laikposmā.

Ja tas ir lietderīgi rezultātu interpretācijai, var savākt papildu fakultatīvu informāciju par tādiem faktoriem kā vainagu klāja nevienmērība, lapu laukuma indekss, utt.

II.8. *Ķīmiskās analīzes*

Šajā tabulā ir norādīti obligātie un izvēles parametri, ko analizē kopējo atmosfēras nosēdumu, caurteces nokrišņu, gar stumbru notekošo nokrišņu un miglas paraugos:

Parauga tips	Obligāti	Pēc izvēles
Kopējie atmosfēras nosēdumi, caurteces nokrišņi, gar stumbru notekošie nokrišņi	Nokrišņu daudzums	
	pH un elektrovadītspēja 25 °C temperatūrā	
	Na, K, Mg, Ca, NH_4	Al, Mn, Fe un citi smagie metāli, piem., Cu, Zn, Hg, Pb, Cd, Co, Mo
	Cl, NO_3 SO_4	P kopējais, PO_4
	Kopējā sārmainība Obligāta katram individuālajam paraugam, ja pH > 5	
	IOO, N kopējais (Kopējo N nav obligāti jānosaka kopējiem izkritumiem, bet to darīt ir ļoti ieteicams)	S kopējais, HCO_3 HCO_3 var iegūt aprēķinu rezultātā (no pH, kopējās sārmainības, temperatūras un jonu spēka) vai tieša mērījuma rezultātā
Migla, sasalusi migla (sarma)		pH, elektrovadītspēja
		Na, K, Mg, Ca, NH_4
		Cl, NO_3, SO_4, P kopējais
		Sārmainība
		Al, Mn, Fe un citi smagie metāli, piem., Cu, Zn, Hg, Pb, Cd, Co, Mo

IOO = izšķīdis organiskais ogleklis; N kopējais = kopējais slāpeklis.

III. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 17. līdz 19. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

6. NODAĻA

KOPĪGAS METODES METEOROLOĢISKO MĒRĪJUMU VEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Vismaz 10 % parauglaukumu veic meteoroloģiskos mērījumus saskaņā ar 6. panta b) punktu. Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Meteoroloģijas un fenoloģijas ekspertu grupas tehniskajiem ieteikumiem.

II. **Inventarizācijas metodes**

II.1. *Paraugu ņemšanas ierīču izvietojums*

Lai parādītu īpašos klimatiskos apstākļus meža zemēs, mērījumus veic attiecīgās meža teritorijas iekšienē. Visumā mērījumus (izņemot augsnes temperatūras, augsnes mitruma un audzes nokrišņu daudzuma mērījumus) veic vai nu virs mežaudzes vainagu klāja parauglaukumā, vai atklāta lauka stacijā meža teritorijā tuvu (parasti ne tālāk par 2 km) parauglaukuma audzei. Attālums no mērījumu veikšanas vietas atklāta lauka stacijās līdz apkārt esošām audzēm vai citiem šķēršļiem ir līdzvērtīgs vismaz pieauguša koka/šķēršļa augstumam, kas reizināts ar divi. Augsnes temperatūras, augsnes mitruma un audzes nokrišņu daudzuma mērījumus veic pastāvīgā novērošanas parauglaukuma audzes teritorijā.

Ja vien iespējams, minētās meteoroloģisko mērījumu ierīces apvieno ar ierīcēm atmosfēras nosēdumu mērīšanai. Lai izvairītos no kaitējuma nodarīšanas sakņu sistēmai un nepasliktinātu augsnes stāvokli, minētās ierīces izvieto tā, lai tās varētu sasniegt un izmantot, faktiski neškērsojot parauglaukumu.

II.2. *Metodes faktiskās meteoroloģiskās situācijas mērījumiem parauglaukumā vai tā tuvumā*

Veic nepārtrauktu laikapstākļu monitoringu, uzstādot meteoroloģisko staciju atklātā teritorijā tuvu parauglaukumam vai uzstādot torni audzē netālu no parauglaukuma. Tehniskā aparatūra, sensori un to izvietojums atbilst starptautiskajiem meteoroloģijas standartiem. Noskaidro turpmāk minētos mainīgos lielumus.

Obligāti	Pēc izvēles
Nokrišņu daudzums	UVB starojums
Gaisa temperatūra	Augsnes temperatūra
Gaisa mitrums	Augsnes mitrums
Vēja ātrums	(ūdens potenciāls, ūdens saturs)
Vēja virziens	Nokrišņu daudzums audzē (caurteces nokrišņi un gar stumbru notekošie nokrišņi)
Saules radiācija	

II.3. *Informācijas savākšana, summēšana, uzglabāšana un iesniegšana*

Iegūtos datus pirms to iesniegšanas summē līdz diennakts vērtībām (summa vai attiecīgi vidējā, minimālā vai maksimālā vērtība).

Apkopo un iesniedz šādu informāciju par parauglaukumiem:

— valsts,

— parauglaukuma numurs,

— sīki dati par izmantotajām ierīcēm,

— parauglaukumu atrašanās vieta (ģeogrāfiskais garums un platums, augstums virs jūras līmeņa) un ierīču atrašanās vieta (attiecībā pret minēto parauglaukumu),

— mērījumu veikšanas sākuma un beigu datums,

— biežums (posmu skaits).

PARAMETRU SARAKSTS

Parametri	Vienības	Vidējā vērtība	Summa	Minimālā vērtība	Maksimālā vērtība	Piezīmes
Nokrišņi	(mm)		(*)			Kopējais nokrišņu daudzums (ieskaitot sniegu u.c.)
Gaisa temperatūra	(°C)	(*)		(*)	(*)	
Relatīvais mitrums	(%)					
Vēja ātrums	(m/s)	(*)			(*)	
Vēja virziens	(°)	(*)				Valdošā vēja virziens
Saules radiācija	(W/m^2)	(*)				
UVB starojums	(W/m^2)	(*)				
Augsnes temperatūra	(°C)	(*)		(*)	(*)	
Augsnes mitrums: augsnes ūdens potenciāls	(hPa)					
Augsnes mitrums: ūdens saturs augsnē	(tilp. %)	(*)		(*)	(*)	
Nokrišņu daudzums audzē (caurteces nokrišņi un gar stumbru notekošie nokrišņi)	(mm)		(*)			
Citi						Norāda datiem pievienotajā ziņojumā

(*) = jāiesniedz

III. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 20. līdz 23. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

7. NODAĻA

KOPĪGAS METODES AUGSNES ŠĶĪDUMA SASTĀVA MONITORINGAM II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Vismaz 10 % parauglaukumu veic augsnes šķīduma monitoringu saskaņā ar 6. panta b) punktu.

Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Augsnes ekspertu grupas tehniskajiem ieteikumiem.

II. **Inventarizācijas metodes**

II.1. *Paraugu ņemšanas iekārtu atrašanās vietas izvēle*

Augsnes paraugu ņemšanas iekārtas uzstāda tuvu vietām, kur veic vainagu stāvokļa novērtēšanu. Lizimetrus var izvietot nejaušā vai sistemātiskā veidā visā parauglaukuma teritorijā, lai gan izvietojumu var ierobežot akmeņi un stumbri (attālums no koka nav noteikts). Lai nenodarītu kaitējumu augsnei, bezspiediena lizimetrus neuzstāda parauglaukuma centrālajā daļā, kur tiek veikts koku parametru monitorings. Praktisku apsvērumu dēļ var izmantot reprezentatīvu apakšparauglaukumu. Jau uzstādītus lizimetrus var turpināt izmantot, bet jaunu lizimetru izvietošanu veic saskaņā ar iepriekšminētajiem ieteikumiem.

II.2. *Paraugu ņemšanas dziļums*

Lizimetrus ieteicams uzstādīt noteiktā dziļumā, bet ir pieņemama arī to ierīkošana atbilstīgi augsnes horizontiem.

— Augsnes šķīduma paraugu savācēji

Lizimetrus izvieto vismaz divos dziļuma līmeņos, t.i., vienu sakņu zonā (ieteiktais dziļums ir no 10 līdz 20 cm), lai gūtu priekšstatu par barības vielu un toksisku elementu koncentrāciju sīko sakņu tuvumā (1. mērķis), un otru — zem sakņu zonas (ieteiktais dziļums ir no 40 līdz 80 cm), lai novērtētu barības elementu iznesi (2. mērķis). Tieši zem humusa slāņa var novietot vēl trešo lizimetru.

II.3. *Paraugu ņemšanas biežums*

Parauglaukumos, kur īsteno citas intensīvā monitoringa programmas, piemēram, atmosfēras nosēdumu un meteoroloģijas mērījumus, augsnes šķīduma paraugu ņemšanu veic vienu reizi mēnesī vai ik pēc divām nedēļām. Paraugu ņemšana katru gadu veic tajā pašā mēnesī.

II.4. *Transportēšana, glabāšana un sagatavošana*

Paraugus transportē un glabā tā, lai pēc iespējas samazinātu tajos ķīmiskās izmaiņas.

Glabājot augsnes šķīduma paraugus vēsā (+ 4 °C) un tumšā vietā lizimetru sistēmā, samazinās to bioloģiskā aktivitāte. Daudzos gadījumos un jo īpaši aukstākos gadalaikos pietiek, ka pudeli glabā tumšā vietā. Var izmantot organiskus vai neorganiskus konservantus, lai gan tie var ietekmēt analīžu rezultātus. Lai samazinātu iespējamās izmaiņas paraugos, augsnes šķīdumu savāc iespējami drīz pēc tā iesūknēšanas.

Sniedz informāciju par transportēšanas un glabāšanas kārtību (ieskaitot gaidīšanas posmus). Vajadzības gadījumā sīki apraksta problēmas, kas radušās saistībā ar šo kārtību, un atkāpes no tās.

Lai noteiktu metāliskos mikroelementus, parauga atsevišķās daļas transportē uz laboratoriju ar skābi skalotās pudelēs.

Ja vāc augsnes paraugus, tos glabā vēsā vietā plastmasas vai polietilēna maisos + 4 °C temperatūrā līdz centrifugēšanai vai piesātinājuma ekstrakta sagatavošanai. Centrifugēšanu vai ekstrakciju veic vienas dienas laikā (18 līdz 30 stundās) pēc augsnes paraugu savākšanas.

II.5. *Vispārīga pamatinformācija*

Apkopo šādu informāciju:

— valsts,

— parauglaukuma numurs,

— informācija par paraugu ņemšanas ierīci (veids, dziļums),

— monitoringa laikposma pirmā diena,

— monitoringa laikposma pēdējā diena,

— (vienādu) mērījuma posmu skaits monitoringa laikposmā.

II.6. *Analīžu metodes*

Izšķir meža augsnes šķīduma monitoringa obligātos un izvēles parametrus (skat. turpmāko sarakstu).

PARAMETRU SARAKSTS

Parametrs	Vienība	Obligāti/pēc izvēles
Elektrovadītspēja	µS/cm	Izv.
pH		Obl.
Sārmainība	µmolc/l	Izv. (ja pH > 5)
DOC	mg/l	Obl.
Nātrijs (Na)	mg/l	Izv. (1)
Kālijs (K)	mg/l	Obl.
Kalcijs (Ca)	mg/l	Obl.
Magnijs (Mg)	mg/l	Obl.
Alumīnijs (kopā)	mg/l	Izv. (ja pH < 5)
Alumīnijs (labilais)	mg/l	Izv.
Dzelzs (Fe)	mg/l	Izv.
Mangāns (Mn)	mg/l	Izv.
Kopējais fosfors (P)	mg/l	Izv.
NO_3-N	mg/l	Obl.
SO_4-S	mg/l	Obl.
NH_4-N	mg/l	Izv. (2)
Hlors (Cl)	mg/l	Izv. (1)
Hroms (Cr)	µg/l	Izv.
Niķelis (Ni)	µg/l	Izv.
Cinks (Zn)	µg/l	Izv. (3)
Varš (Cu)	µg/l	Izv. (3)
Svins (Pb)	µg/l	Izv.
Kadmijs (Cd)	µg/l	Izv.
Silīcijs (Si)	mg/l	Izv.

Obl.= obligāti parametri, Izv.= izvēles parametri

(1) Mērījumi ir ieteicami, ja aprēķina skābo un bāzisko jonu bilanci.

(2) NH_4 mērījumi ir ieteicami platībās ar augstu NH_x nosēdumu koeficientu (virs 20 kg NH_x uz ha gadā).

(3) Ieteicams, jo tie ir barības vielu mikroelementi. Dalībvalstis var analizēt lielāku izvēles parametru skaitu, tos visus vai daļu no tiem.

III. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 24., 25. un 26. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

8. NODAĻA

KOPĪGAS METODES ZEMSEDZES AUGĀJA NOVĒRTĒŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Vismaz 10 % parauglaukumu veic zemsedzes augāja novērtējumu saskaņā ar 6. panta b) punktu.

Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Zemsedzes augāja ekspertu grupas tehniskajiem ieteikumiem.

II. **Inventarizācijas metodes**

II.1. *Paraugu ņemšanas veidi*

Var izmantot divus dažādus paraugu ņemšanas veidus, kuru rezultātā gūst pārsvarā kvalitatīvu vai pārsvarā kvantitatīvu raksturojumu:

— pirmajā gadījumā dinamiku vērtē, veicot sugu sastāva izmaiņu monitoringu plašā teritorijā, izmantojot paraugu ņemšanas vienības, kuru platība pārsniedz 100 m^2, ar zemu vai vidēju precizitāti nosakot katras sugas projektīvā seguma izmaiņas,

— otrajā gadījumā pētījuma galvenais priekšmets ir populāciju dinamika (palielināšanās vai sarukšana) mazākā teritorijā. Mazas paraugu ņemšanas vienības (parasti mazāk nekā 10 m^2) izmanto precīzākai katras sugas projektīvā seguma noteikšanai.

Platībai, ko izvēlas zemsedzes augāja novērtējumam, ir jābūt reprezentatīvai attiecībā uz parauglaukumu, lai varētu veikt salīdzināšanu ar citiem tai pašā parauglaukumā reģistrētiem parametriem. Var izmantot vairākas paraugu ņemšanas vienības, lai iegūtu statistisku atkārtojumu.

Fitosocioloģiskām vajadzībām minimālā prasība ir veikt visu parauglaukumā sastopamo sugu kartēšanu. Lai rezultātus starp valstīm varētu salīdzināt, paraugu ņemšana obligāti jāveic 400 m^2 lielā kopīgi pieņemtā paraugu ņemšanas platībā, kas ir reprezentatīva attiecībā uz II līmeņa parauglaukuma zemsedzes augāju. Šo platību var veidot vairāki mazāki apakšparauglaukumi II līmeņa parauglaukuma teritorijā. Ziņas iesniedz par visu kopīgi pieņemto paraugu ņemšanas platību, nevis par katru apakšparauglaukumu (summēti dati). Atsevišķos apakšparauglaukumos gūtos rezultātus dalībvalstis saglabā savu valstu datu bāzēs.

Dalībvalstis var brīvi izvēlēties paraugu ņemšanas vienību skaitu un veidu.

Ja paraugu ņemšanas vienības nav saistītas, tās izvieto pēc iespējas tālu vienu no otras II līmeņa parauglaukumā vai buferzonā, lai pēc iespējas samazinātu telpisko korelāciju starp paraugu ņemšanas vienībām. Ir jāizslēdz stipri neviendabīgas vietas jebkurā paraugu ņemšanas līmenī (laukakmeņi un klintis, takas un ceļi, ugunskuru vietas, upes un dīķi, grāvji un kanāli, akači).

Paraugu ņemšanas vienību ierīkošanas vietas norāda ar pastāvīgiem apzīmējumiem.

II.2. *Vispārīga informācija*

Apkopo šādu vispārīgu informāciju:

— valsts,

— parauglaukuma numurs,

— paraugu ņemšanas un analīzes veikšanas datums,

— nožogojums,

— kopējā platība, kurā ņemti paraugi,

— informācija par kopējo zemsedzes augāju (projektīvais segums), krūmu un lakstaugu stāvu (projektīvais segums un vidējais augstums) un sūnu stāvu (projektīvais segums).

II.3. *Sugu daudzuma vai to projektīvā seguma mērījumi*

Dalībvalstis novērtējumā var brīvi piemērot savu mērīšanas sistēmu, ciktāl to var tieši pārvērst procentuāli izteiktā platībā, ko sedz minētās sugas, no 0,01 % (ļoti retas) līdz 100 % (pilnīgs projektīvais segums).

II.4. *Sugas*

Novērtējumā ir jāiekļauj visi fanerogāmi, vaskulārie kriptogāmi, sūnaugi, kas sastopami uz zemes, un ķērpji. Šīm grupām jāveido pilns sugu saraksts. Sugas, kas neaug uz zemes, kā arī sēnes var norādīt papildus, bet ir vislabāk, ja tās veido atsevišķa pētījuma priekšmetu. Sugas, kas nav noteiktas, atzīmē kā neidentificētas un, ja tās paraugu ņemšanas vietās nav reti sastopamas, to paraugus ņem un uzglabā herbārijā vēlākai identifikācijai.

Sugas, kas ir sastopamas tikai īpašās vietās (piem., klintīs, celmos, uz takām un ceļiem, mirušā koksnē utt.) atzīmē īpaši.

II.5. *Novērtējuma biežums un laiks*

Ik pēc pieciem gadiem augāja pētījumus veic vismaz 10 % parauglaukumu. Attiecībā uz sezonāli atšķirīgu augāja sastāvu var būt vajadzīgs otrs novērtējums gada laikā, lai novērtētu pilnu augāja projektīvo segumu. Nākamos zemsedzes augāja novērtējumus veic pēc pieciem gadiem aptuveni tajā pašā gada dienā.

II.6. *Analīze*

Novērtēto informāciju par paraugu ņemšanas vienībām apkopo parauglaukumu līmenī.

III. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par zemsedzes augāja novērtējumu, dalībvalstis lieto 27. un 28. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

9. NODAĻA

KOPĪGAS METODES MEŽA NOBIRU NOVĒRTĒŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Meža nobiru monitoringu saskaņā ar 6. panta c) punktu II līmeņa parauglaukumos pēc izvēles veic no 2005. gada. Ja veic nobiru monitoringu, piemēro turpmāk minētās prasības.

Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) īpašās darba grupas meža nobiru jautājumos tehniskajiem ieteikumiem.

II. **Inventarizācijas metodes**

II.1. *Paraugu ņemšana*

Visiem nobiru novērtējuma nolūkiem iesaka ņemt paraugus tā, lai tiktu atspoguļoti visdažādākie augsnes tipi, klimatiskie apstākļi un noteiktas sugas audzes struktūra.

Nobiru novērtējumu veic tikai II līmeņa parauglaukumos, kur vienlaikus veic arī meteoroloģisko, atmosfēras nosēdumu, augsnes šķīduma sastāva un fenoloģisko intensīvo monitoringu.

II.2. *Nobiru savācēju izvietojums un skaits*

Nobiru savācējus uzstāda tā, lai varētu veikt salīdzinājumus ar atmosfēras nosēdumu un augsnes šķīduma analīžu rezultātiem. Savācējus uzstāda noteiktās vietās, un tos var izvietot nejaušā vai sistemātiskā kārtībā, piem., vienā un tajā pašā attālumā un pietiekamā skaitā, lai tie būtu reprezentatīvi attiecībā uz visu parauglaukumu, ne vien tā valdošajām koku sugām.

Nobiru savācējus izvieto visā parauglaukuma teritorijā. Nobiru paraugus savāc vismaz no 10 savācējiem vai pat no 20 savācējiem parauglaukumā atkarībā no parauglaukuma lieluma un novērtējumā iekļautajām koku sugām.

Dalībvalstis var brīvi izvēlēties savācēju veidu nobiru monitoringa vajadzībām.

II.3. *Paraugu ņemšanas biežums*

Nobiras savāc vismaz reizi mēnesī un stiprā skuju un lapu krišanas periodā — pat reizi divās nedēļās. Ķīmisko analīžu veikšanai paraugus no viena parauglaukuma var apvienot laikposma paraugos. Reģionos, kur ziemās snieg un valda sals, kā arī attālās teritorijās savācējus dažkārt nākas pa ziemu atstāt mežā. Šajos gadījumos nobiras var savākt vienreiz pirms ziemas perioda un vienreiz pēc sniega kušanas, jo sals samazina drenāžu un nobiru trūdēšanu.

II.4. *Parametri un analīze*

Veicot nobiru novērtējumu, izšķir obligātos un izvēles parametrus (skat. turpmāko sarakstu).

PARAMETRU SARAKSTS

Obligātie parametri	Izvēles parametri
Ca, K, Mg, C, N, P, S	Na, Zn, Mn, Fe, Cu, Pb, Al, B

Ķīmisko analīžu veikšanai nobiru paraugus līdz konstanta svara sasniegšanai žāvē krāsnī temperatūrā, kas nepārsniedz 80 °C, bet vēlams - 65 °C temperatūrā. Pēc minētās žāvēšanas 100 lapu vai 1 000 skuju masu nosaka 105 °C temperatūrā. Zinot mitruma saturu katrā apakšparaugā, katras frakcijas kopējo apjomu var izteikt sausā masā pie 80 °C temperatūras. Temperatūrā, kas nepārsniedz 80 °C, izžāvētos paraugus sasmalcina, lai veidotos viendabīgs pulveris. Nobiru ķīmisko analīzi veic līdzīgi kā lapu un skuju ķīmisko analīzi. Nobiru ķīmiskās analīzes rezultātus un nobiru masu reģistrē temperatūrā, kas nepārsniedz 80 °C.

III. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 29., 30. un 31. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

10. NODAĻA

KOPĪGAS METODES APKĀRTĒJĀ GAISA KVALITĀTES NOVĒRTĒŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Apkārtējā gaisa kvalitātes novērtējumu II līmeņa parauglaukumos veic pēc izvēles. Ja veic apkārtējā gaisa kvalitātes monitoringu, piemēro turpmāk minētās prasības.

Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Darba grupas apkārtējā gaisa kvalitātes jautājumos tehniskajiem ieteikumiem.

II. **Metodes un aprīkojuma izvēle**

Pasīvo paraugu ņemšanu veic vietās, kur šai laikā ar aktīvajām paraugu ņemšanas ierīcēm netiek veikts galveno gaisa piesārņotāju monitorings.

Valstis var brīvi izvēlēties izmantojamo pasīvo paraugu ņemšanas ierīču veidu. Tomēr ir jāpierāda gan izmantotās paraugu ņemšanas ierīces, gan izmantotās procedūras atbilstība mērījumiem, kas veikti ar references metodi (ar aktīvām paraugu ņemšanas ierīcēm).

III. **Mērījumu laikposms**

Paraugus vēlams ņemt vismaz reizi divās nedēļās. Attālās vietās vajadzības gadījumā mērījumu laikposmu var pagarināt līdz četrām nedēļām, vietās ar lielu piesārņojumu — samazināt līdz vienai nedēļai. Ozona mērījumus veic tikai laikā, kad vasarzaļajiem kokiem ir lapas vai skujas, bet mērījumus citiem piesārņotājiem turpina veikt visu pārējo gadu.

IV. **Parauglaukumu un mērījumu vietu izvēle**

Apkārtējā gaisa kvalitātes monitoringu veic katrā mērījumu vietā atsevišķi, un to nosaka parauglaukumos, kur ir pieejami meteoroloģiskie dati un ziņas par atmosfēras nosēdumiem. Jāizvēlas vietas, kas nav vienādā mērā pakļautas piesārņotāju ietekmei, t.i., vietas, kur gaidāma liela piesārņotāju ietekme, kā arī dažas nomaļas stacijas.

Gaisa piesārņotāju koncentrāciju mēra tuvu mežam, bet ārpus tā — vietā, kas ir reprezentatīva attiecībā uz parauglaukumu. Monitoringu var veikt klajā laukā, vēlams, vietās, kur ir ierīkotas mitro atmosfēras nosēdumu paraugu ņemšanas ierīces un meteoroloģiskais aprīkojums.

V. **Parametri**

Šie parametri ir pēc izvēles veicamā apkārtējā gaisa kvalitātes monitoringa daļa.

Savienojumi	Parametri	Piezīmes
Gāzveida savienojumi	O_3, SO_2, NO_2, NO, HNO_3, HNO_2, NH_3, VOC	Attiecībā uz tiešo ietekmi uz augāju, ozons ir nozīmīgākais piesārņotājs lielākajā Eiropas teritorijas daļā.
Daļiņveida savienojumi	SO_4^{2-}, NO_3^-, NH_4^+, bāziskie katjoni	Aprēķinot daļiņveida savienojumu sauso nosēdumu daudzumu, mērījumos vēlams ņemt vērā daļiņu sadalījumu pa izmēriem.

	O_3	NH_3	NO_2	SO_2
vidējā koncentrācija	X	X	X	X
maksimālā (*) koncentrācija	X	X	X	X
AOT 40 (*)	X			

(*) Tikai aktīvās paraugu ņemšanas gadījumā.

VI. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 32., 33. un 34. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

11. NODAĻA

KOPĪGAS METODES OZONA RADĪTO REDZAMO BOJĀJUMU NOVĒRTĒŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Ozona radīto redzamo bojājumu novērtējumu saskaņā ar 6. panta c) punktu II līmeņa parauglaukumos veic pēc izvēles. Ja veic ozona radīto bojājumu novērtējumu, piemēro turpmāk minētās prasības.

Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Darba grupas apkārtējā gaisa kvalitātes jautājumos tehniskajiem ieteikumiem. [Atsauce uz šīs darba grupas sagatavotajiem metodiskajiem norādījumiem, kuros pieejama papildu informācija.]

II. **Joma**

Ozona radīto redzamo bojājumu pazīmju novērtējumu vēlams veikt parauglaukumos, kur veic ozona paraugu pasīvo savākšanu.

III. **Novērtēšana un izvērtējums**

III.1. *Novērtēšana II līmeņa parauglaukumos*

Ozona radīto redzamo bojājumu novērtēšanu galvenajām koku sugām intensīvā monitoringa parauglaukumā veic, izmantojot zarus no tiem pašiem pieciem kokiem, kuru lapu vai skuju paraugus izmantoja ķīmiskajām analīzēm.

Paraugi lapu un skuju bojājumu noteikšanai jāņem katru otro gadu no vainaga augšējās daļas, kas pakļauta saules staru iedarbībai.

Ir vēlams novērtēšanu veikt katru gadu, bet tas nav jādara obligāti.

III.2. *Novērtēšana paraugu ņemšanas vietā, kas pakļauta gaismas iedarbībai (LESS)*

Gaismas iedarbībai pakļautu paraugu ņemšanas vietu (še turpmāk — "*LESS*") ierīko ozona pasīvās paraugu ņemšanas ierīču tuvumā. *LESS* mērķis ir sniegt aplēses par ozona radītajiem lapu un skuju bojājumiem augājam gaišajā meža malā vistuvāk ozona mērīšanas ierīcei maksimāli 500 m rādiusā. Ieteicamā paraugu ņemšanas shēma paredz nejaušās izlases metodi, kā tas aprakstīts Darba grupas sagatavoto metodisko norādījumu I papildinājumā, kur sniegta arī papildu informācija.

Novērtēšanu veic kokiem, krūmiem, vīteņaugiem un daudzgadīgiem lakstaugiem (viengadīgiem lakstaugiem to var veikt pēc izvēles).

Viendīgļlapju novērtēšanu neveic.

III.3. *Izvērtējuma laikposms*

Redzamo ozona radīto bojājumu noteikšanu un kvantifikāciju II līmeņa parauglaukumos veic šādos laika posmos: skujkokiem no oktobra līdz februārim, un lapkokiem — no jūlija līdz septembra sākumam.

Visumā redzamos ozona radītos bojājumus *LESS* sastopamiem kokiem, krūmiem un lakstaugiem un intensīvā monitoringa parauglaukumā — zemsedzes augājam (nav obligāti) nosaka vismaz reizi vasaras beigās (un, ja iespējams, vasaras sākumā), pirms dabīgajām lapu krāsas izmaiņām un pirms lapas nobirušas novecošanas un/vai sausuma rezultātā.

III.4. *Galveno lapkoku sugu izvērtējums*

Galvenajām koku sugām no vainaga saulei pavērstās augšējās trešdaļas nogriež piecus zarus katram kokam (pēc iespējas mazākus, bet tādus, uz kuriem ir lapas visās attīstības stadijās) tajā pašā laikā, kad divreiz gadā ņem paraugus skuju un lapu ķīmiskajām analīzēm vai, ja iespējams, vadoties pēc vietējām fenoloģiskajām pazīmēm. Kad paraugi savākti, vislabākajā apgaismojumā izpēta reprezentatīvu lapu skaitu katram zaram (t.i., *Fagus sylvatica* gadījumā aptuveni 30 lapas), un tās vērtē atkarībā no tā, vai konstatēti ozona radīti bojājumi (jā/nē).

Punkti	Procenti, definīcija
0	Bojājumu nav, neviena lapa nav bojāta
1	Ozona radīto bojājumu pazīmes ir vērojamas no 1 % līdz 5 % lapu
2	Ozona radīto bojājumu pazīmes ir vērojamas no 6 % līdz 50 % lapu
3	Ozona radīto bojājumu pazīmes ir vērojamas no 51 % līdz 100 % lapu

III.5. *Galveno skujkoku sugu novērtējums*

Līdzīgi kā ņemot lapu paraugus, no vainaga pret sauli pavērstās augšējās daļas katram kokam nogriež vairākus zarus (piecus pēc iespējas mazākus zarus, bet tādus, kuriem ir kārtējā gada skujas (C skujas) un iepriekšējā gada skujas (C+1 skujas)). Ja šai koka daļai nevar piekļūt, izmanto daļu zaru, kas savākti skuju ķīmiskajām analīzēm.

Hlorotisko plankumainību vērtē atsevišķi katrai skuju vecumklasei (no kārtējā gada (C) līdz 3 gadus vecām (C+2) skujām) procentos no plankumainības skartās kopējās virsmas, pieņemot, ka visas vienai vecumklasei atbilstošās skujas veido virsmu, un tad atbilstīgi turpmākai tabulai novērtējot procentuālo attiecību ar attiecīgu punktu skaitu (klasi).

Punkti	Definīcija
0	Bojājumu nav
1	Bojājumi vērojami no 1 % līdz 5 % skuju virsmas
2	Bojājumi vērojami no 6 % līdz 50 % skuju virsmas
3	Bojājumi vērojami no 51 % līdz 100 % skuju virsmas

Punktu skaitu nosaka katrai skuju vecumklasei atsevišķi; tādējādi kokiem (un koku sugām) piešķir atsevišķu punktu skaitu katrai skuju vecumklasei C, C+1, C+2 utt. Atsevišķa koka galīgais punktu skaits būs punktu skaits, kas atbilst minētā koka attiecīgo skuju vecumklašu vidējam bojājumu procentam (to iegūst, aprēķinot vidējo bojājumu procentu katram atsevišķam minētā koka attiecīgās vecumklases skuju mieturim); līdzīgi arī parauglaukuma galīgais punktu skaits būs punktu skaits, kas atbilst visu to koku vidējam bojājumu procentam, no kuriem ņemti paraugi.

III.6. *Redzamo ozona radīto bojājumu noteikšana (mazu) koku, krūmu un daudzgadīgo lakstaugu sugām LESS un (pēc izvēles) zemsedzes augājā II līmeņa parauglaukumā*

Bojājumu pazīmju novērtēšanai *LESS* sastopamās mazu koku, krūmu un lakstaugu sugās un (pēc izvēles) II līmeņa parauglaukuma zemsedzes augājā par katru nejaušās izlases kārtībā izraudzītu paraugu ņemšanas telpisko vienību ir vajadzīga turpmāk minētā informācija:

— sastopamā (mazā) koka, krūma un lakstaugu sugas zinātniskais nosaukums un kods ar norādi, vai bojājumu pazīmes ir vai nav novērotas,

— kokus un krūmus vērtē katru atsevišķi, vīteņaugus un lakstaugus — kā populācijas,

— tādēļ aplēses bieži izsaka kā biežumu, vidējo un kopējo vērtību:

  — to paraugu ņemšanas kvadrātu biežums, kuros sastopami augi ar bojājumu pazīmēm, (bojājumu skartās mežmalas augāja platība, izteikta procentos),

  — sugu ar bojājumu pazīmēm biežums (sugas ar bojājumu pazīmēm, izteiktas procentos no kopējā mežmalas sugu skaita),

  — sugu ar bojājumu pazīmēm vidējais skaits,

  — sugu ar bojājumu pazīmēm kopskaits,

  — aplēses paziņo ticamības intervālā ar 95 % varbūtību.

LESS un pēc izvēles — apakšparauglaukumos reģistrē augsnes mitrumu. Katras bojātās sugas paraugu ņemšanu un fotografēšanu veic saskaņā ar Darba grupas apkārtējā gaisa kvalitātes jautājumos sniegtajiem tehniskajiem ieteikumiem.

IV. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis izmanto 35., 36. un 37. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

12. NODAĻA

KOPĪGAS METODES FENOLOĢISKO NOVĒROJUMU VEIKŠANAI II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

I. **Vispārīgas piezīmes**

Fenoloģiskos novērojumus saskaņā ar 6. panta c) punktu pēc izvēles veic II līmeņa parauglaukumos. Ja veic fenoloģiskos novērojumus, piemēro turpmāk minētās prasības.

Turpmāk minētie noteikumi pamatojas uz ANO/EEK Starptautiskās sadarbības programmas par gaisa piesārņojuma ietekmes uz mežiem novērtēšanu un monitoringu (*ICP Forests*) Meteoroloģijas un fenoloģijas ekspertu grupas tehniskajiem ieteikumiem. [Atsauce uz šīs darba grupas sagatavotajiem metodiskajiem norādījumiem, kuros pieejama papildu informācija].

II. **Joma**

Parauglaukuma un buferzonu pārlūkošanu veic tikai tajos II līmeņa parauglaukumos, kur veic meteoroloģiskos novērojumus, atmosfēras nosēdumu un nobiru mērījumus.

III. **Novērošana un reģistrācija parauglaukuma līmenī**

Reģistrējot biotiskos un abiotiskos bojājumus un fenoloģisko parādību skaidri redzamo ietekmi, varētu gūt vairāk pamatinformācijas par ekoloģiskajiem procesiem parauglaukumā, kā arī izveidot agrīnās brīdināšanas sistēmu par notikumiem, kas ietekmē koku stāvokli. Īpaši svarīgi tas ir II līmeņa parauglaukumos savākto datu novērtēšanai valstu līmenī.

Novērojumiem un datu reģistrācijai jābūt viegli veicamai un vienkāršai, un tā jāveic tikai par:

— plaukšanu, krāsu izmaiņām un lapu un skuju nobiršanu,

— biotisku faktoru (kaitēkļi un/vai slimības) izraisītiem bojājumiem,

— abiotisku faktoru (piem., sals, vējš, krusa) izraisītiem bojājumiem.

III.1. *Vieta*

Novērojumus jāveic visu to II līmeņa parauglaukumu platībā un/vai buferzonā, kuros veic pastāvīgus mērījumus.

III.2. *Biežums*

Novērojumu dienas var sakrist ar atmosfēras nosēdumu vai augsnes šķīdumu paraugu ņemšanas dienām. Lai sekotu fenoloģiskajām pārmaiņām, novērojumi jāveic vismaz reizi katrā otrajā nedēļā augšanas perioda laikā.

III.3. *Novērojumi un reģistrācija*

Intensīvā monitoringa parauglaukumos uzmanību pievērš visām sugām, bet jo īpaši galvenajām koku sugām parauglaukumā. Dalībvalstis pēc vēlēšanās var iekļaut novērojumos arī citas sugas. Tomēr šajā gadījumā katru sugu reģistrē atsevišķi. Reģistrē tikai tos notikumus, kas ir notikuši un/vai kuru biežums/intensitāte ir mainījusies kopš iepriekšējā apmeklējuma. Risinoties fenoloģisko parādību atsevišķām stadijām, vērtēšanu veic atkārtoti, līdz stadija beigusies.

IV. **Intensīvs atsevišķu koku fenoloģiskais monitorings**

Veic šādu stadiju monitoringu (ja tā atbilst sugai): lapu vai skuju parādīšanās, sekundāro dzinumu parādīšanās, sekundārā uzplaukšana, ziedēšana, krāsas izmaiņas rudenī, lapu vai skuju nokalšana un lapu vai skuju nobiršana.

IV.1. *Parauglaukumu un sugu izvēle*

Priekšroku dod:

— parauglaukumiem, kuros veic (vismaz) meteoroloģiskos mērījumus,

— parauglaukuma svarīgākajām sugām, par kurām jau iepriekš ir ziņots kā par galvenajām sugām (var papildināt ar citām sugām tai pašā parauglaukumā).

IV.2. *Paraugkoku izvēles kritēriji*

Izvēloties kokus, ievēro šādus kritērijus:

Jāizvēlas tādi koki, kuriem veic vainaga stāvokļa novērtējumu. Priekšroku dod kokiem, kurus var skaidri redzēt, stāvot ārpus parauglaukuma, jo bieži veicamā novērošana var ietekmēt zemsedzes augāja stāvokli parauglaukumā.

Ja koki, kuriem veic vainaga stāvokļa novērtējumu, nav redzami pietiekamā skaitā, jāizvēlas papildu koki parauglaukumā vai buferzonā. Šajā gadījumā:

— kokiem jābūt valdkokiem vai līdzvaldkokiem,

— priekšroku dod kokiem, kam periodiski mēra (plāno mērīt) krūšaugstuma caurmēru un augstumu,

— neizvēlas kokus, kas ir atlasīti lapu vai skuju paraugu ņemšanai un analīzēm.

Paraugiem izvēlas no 10 līdz 20 vienas sugas kokus parauglaukumā. Kokus numurē. Ja kokiem jau ir numuri (piem., vainaga stāvokļa un pieauguma novērtēšanai), saglabā un lieto šos numurus.

Ja koks, kas ir izvēlēts, nokalst vai tiek nocirsts, to var aizvietot. No jauna izvēlētajam kokam piešķir jaunu numuru, to reģistrē un informāciju nosūta Komisijai.

IV.3. *Novērtējamais vainags*

Vēlams, lai no viena novērošanas punkta būtu redzama vainaga augšdaļa. Ja tas nav iespējams, pieņemama ir arī vainaga vidusdaļa. Vienu un to pašu vainaga daļu izmato fenoloģiskajiem novērojumiem visa gada garumā, kā arī nākamajos gados.

IV.4. *Novērtēšanas virziens*

Virziens, kurā novērtē atsevišķus kokus, katru reizi ir nemainīgs. Izvēloties koku, to reģistrē pēc astoņu klašu sistēmas, un par to ziņo, izmantojot 12.a veidlapu. Jebkuras stāvokļa izmaiņas jāreģistrē un par tām jāziņo.

IV.5. *Novērošanas biežums*

Periodā starp fenoloģisko stadiju sākumu un beigām iknedēļas novērojumus veic vienā un tai pašā nedēļas dienā.

IV.6. *Stadijas, kuru monitoringu veic*

Visumā, veicot fenoloģisko monitoringu, pievērš uzmanību visām fenoloģiskajām stadijām. Tomēr praktisku apsvērumu dēļ (piem., finanšu ieguldījumi, viegli veicams un drošs monitorings, salīdzināmība Eiropas līmenī, saderība ar citiem, piemēram, vainaga stāvokļa pētījumiem) jāpievērš uzmanība ierobežotam stadiju skaitam un galvenajām sugām vai sugu grupām.

Izšķir skujkoku un lapkoku sugu monitoringu.

Skujkoku sugas	Lapkoku sugas
Skuju parādīšanās	Lapu raisīšanās
Sekundārie dzinumi	Sekundārā uzplaukšana
Ziedēšana	Ziedēšana
	Krāsas izmaiņas rudenī
	Lapu nokalšana un nobiršana

Ziedēšanas stadijā reģistrē tikai vīrišķo ziedu atvēršanās sākumu (ko raksturo ziedputekšņu izkaisīšana), turpretim citas stadijas reģistrē kvantitatīvi. Papildus būtu jāreģistrē pavasara salnu nodarītie bojājumi skujām, lapām un ziediem, kā arī to intensitāte. Atsevišķo stadiju definīcijas un noteikšana ir aprakstīta turpmāk.

V. **Monitoringa papildu metodes**

Monitoringa papildu metodes (tādas kā nobiru vākšana vai apkārtmēra mērījumi) var sniegt vairāk informācijas un papildināt to.

Nobiru paraugi dod papildus kvantitatīvos datus, piem., par ziedēšanu, sēklu veidošanos, lapu un skuju nomešanu utt.

Apkārtmēra mērījumi ar mērlenti: pastāvīgi apkārtmēra izmaiņu mērījumi var sniegt informāciju par augšanas sākumu un beigām un par to, kā koki reaģē uz stresu.

Atmosfēras nosēdumu ķīmiskais sastāvs, norādot uz izmaiņām barības vielu plūsmā, var sniegt papildu informāciju par fenoloģisko stadiju sākumu.

VI. **Datu nosūtīšana**

Nosūtot Komisijai informāciju par katru parauglaukumu, dalībvalstis lieto 38., 39. un 40. veidlapu, kas iekļautas 14. nodaļā.

13. NODAĻA

SĪKA INFORMĀCIJA PAR IESNIEDZAMO PAMATINFORMĀCIJU ATTIECĪBĀ UZ PIEMĒROTAJĀM MONITORINGA METODĒM UN VALSTS LĪMENĪ IEGŪTO DATU NOVĒRTĒJUMA UN INTERPRETĀCIJAS REZULTĀTIEM

I. Vispārīgas piezīmes

Papildus datiem, ko iesniedz atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 2152/2003 15. panta 1. punktam, dalībvalstis sagatavo un iesniedz Komisijai dokumentu ar pamatinformāciju par izmantotajām monitoringa metodēm I līmeņa un II līmeņa parauglaukumos (datiem pievienotais ziņojums).

Datiem pievienotajam ziņojumam ir divas daļas: daļa, kurā ir aprakstītas paraugu ņemšanā faktiski izmantotās metodes, ierīces, novērtējums, analīze utt. (sīkāka informācija II.1. punktā), un daļa par izņēmumiem un traucējumiem, ar ko nācies saskarties (sīkāka informācija II.2. punktā).

II. Datiem pievienotais ziņojums

II.1. *Datiem pievienotā ziņojuma daļa, kurā aprakstītas faktiski izmantotās metodes utt.*

Šajā ziņojuma daļā apraksta paraugu ņemšana faktiski izmantotās metodes, izmantotās ierīces, datu novērtējumu, analīzi utt. Sniedz sīku informāciju par turpmāk minētajiem jautājumiem.

Inventarizācijas un paraugu ņemšanas metodes

Veicot daudzus apsekojumus *Forest focus* programmas ietvaros, ir atļauta liela izvēles brīvība attiecībā uz ierīcēm, paraugu ņemšanas dziļumu, laiku, apsekojuma intensitāti utt. Norāda sīku informāciju par apsekojumā vai paraugu ņemšanā faktiski izmantotajām ierīcēm, faktisko dziļumu, paraugu ņemšanas laiku un biežumu. Ikreiz, kad ir ņemti paraugi, norāda sīkas ziņas par šo paraugu ņemšanu, tostarp par to glabāšanu un transportēšanu.

Īsumā apraksta visus veiktos kontroles mērījumus.

Analīžu un rezultātu aprēķināšanas metodes

Attiecībā uz paraugu analīzi, norāda sīkas ziņas par paraugu sagatavošanu un analīžu metodēm. Sniedz precīzu informāciju par faktiski izmantotajām metodēm, ieskaitot iespēju ar tām (pār-)rēķināt iegūtos datus. Īsumā apraksta visus veiktos kontroles mērījumus (gadskārtu mērījumus utt.).

Informācija, kas iesniegta, izmantojot datiem pievienotā ziņojuma anketas, būs derīga vairākus gadus, līdz tiks mainītas izmantotās metodes.

Īpašu uzmanību velta tam, lai novērotu un dokumentētu izmaiņas attiecībā uz metodēm, ko izmanto, veicot inventarizāciju, transportēšanu un analīzi. Norāda un sīki izskaidro reģionālās atšķirības (piemēram, ja analīzes veic dažādās laboratorijās).

II.2. *Datiem pievienotā ziņojuma daļa par izņēmumiem un traucējumiem, ar ko nācies saskarties (ikgadējais datiem pievienotais ziņojums).*

Papildus vispārīgai informācijai par metodēm, kas aprakstītas, izmantojot datiem pievienotā ziņojuma anketu, jānorāda īpašas problēmas, izņēmumi, traucējumi un validācijas problēmas saistībā ar ik gadu iesniedzamajiem datiem.

Izņēmumi un traucējumi

Ziņo par ārkārtas situācijām un būtiskiem traucējumiem vai novirzēm no ierastās kārtības. Papildus izmantoto metožu aprakstam attiecībā uz paraugu ņemšanu, analīzi utt., par ko sniegtas ziņas datiem pievienotā ziņojuma anketās, ir vajadzīga pilnīga dokumentācija attiecībā uz izņēmumiem, ārkārtas situācijām un traucējumiem. Šo informāciju dokumentē ikgadējā datiem pievienotajā ziņojumā un iesniedz Komisijai kopā ar iesniegšanai paredzētajiem datiem.

Datu validācija, datu pārvaldība un datu kvalitāte

Sniedz ziņas par datu kvalitātes kontroles kārtību, ieskaitot datu noraidīšanas robežas (ticamības pārbaudes), kā arī par kārtību, ko piemēro, lai pārbaudītu valsts līmeņa datu kopuma konsekvenci.

Ja datu kopumā trūkst kādas ziņas, atsevišķos gadījumos var veikt aprēķinus, pamatojoties uz rezultātiem, kas iegūti no citiem avotiem. Šādi aprēķinātos datus skaidri norāda, un to aprēķiniem izmantotos pieņēmumus rūpīgi dokumentē.

Turklāt ir jāapraksta kvalitātes nodrošināšanai un kvalitātes kontrolei piemērotās metodes.

Komisija no dalībvalstīm vajadzības gadījumā var pieprasīt papildu informāciju, pamatojoties uz ikgadējā datiem pievienotā ziņojuma anketām.

14. NODAĻA

KOPĪGI NORĀDĪJUMI PAR REZULTĀTU PAZIŅOŠANU UN DATU FORMĀTIEM

I. Vispārīga tehniska informācija par datu nosūtīšanu

I.1. *Prasības datortehnikai*

Datu nosūtīšanai izmanto disketi (*DSDD* vai *HD*) vai lasāmatmiņas kompaktdisku. Ja ir pieejamas elektroniskās datu pārraides iekārtas, dalībvalstīm tās jāizmanto no 2005. gada un turpmāk.

I.2. *Prasības programmatūrai, datu formāts*

Disketes jāformatē atbilstoši to blīvumam (*DSDD* = zems blīvums un *HD* = augsts blīvums), izmantojot DOS 2.1 un augstākas versijas, un tām jābūt 100 % IBM saderīgām. Visai informācijai disketē vai lasāmatmiņas kompaktdiskā jābūt *ASCII* simbolos saskaņā ar struktūru, kas noteikta V. punktā iekļautajās tabulās.

I.3. *Datu datnes*

Katrā disketē (vai diskešu kopumā) ir parauglaukuma un datu datnes; datne, kurā ir apkopota informācija par parauglaukumiem (parauglaukumu datne) un datne(s) ar katra apsekojuma inventarizētajiem rezultātiem (datu datnes).

II. Datu validācija un datu pārvaldība

Sniedz ziņas par datu kvalitātes kontroles kārtību, ieskaitot datu noraidīšanas robežas (ticamības pārbaudes), kā arī par kārtību, ko piemēro, lai pārbaudītu valsts līmeņa datu kopuma konsekvenci.

Ja datu kopumā trūkst kādu ziņu, atsevišķos gadījumos var veikt aprēķinus, pamatojoties uz rezultātiem, kas iegūti no citiem avotiem. Šādi aprēķinātos datus skaidri norāda, un to aprēķināšanai izmantotos pieņēmumus rūpīgi dokumentē.

III. Gada ziņojums par sasniegto progresu rezultātu interpretēšanā un novērtēšanā valsts mērogā

Šajā ziņojumā ir informācija par sasniegto progresu rezultātu interpretēšanā un novērtēšanā valsts mērogā. Par rezultātu interpretēšanu un novērtēšanu valsts mērogā sniedz turpmāk norādītās ziņas.

Dalībvalstis valsts mērogā veic monitoringa datu novērtēšanu un interpretēšanu.

Dalībvalstis var brīvi izvēlēties, kādu datu novērtēšanu un interpretēšanu tās veiks valsts mērogā un rezultātus paziņos Komisijai.

IV. Termiņi, kādos iesniedz datiem pievienoto ziņojumu un ziņojumu par progresu rezultātu interpretēšanā un novērtēšanā valsts mērogā

IV.1. *Datiem pievienotā ziņojuma iesniegšanas termiņš*

Datiem pievienotā ziņojuma anketu aizpilda un iesniedz Komisijai kopā ar pirmajiem iesniegšanai paredzētajiem datiem. Ja metodes ir mainītas, iesniedz informāciju par izmaiņām. To datiem pievienotā ziņojuma daļu, kurā ir aprakstīti ievērotie traucējumi un izņēmumi, iesniedz Komisijai kopā ar iesniegšanai paredzētajiem gada datiem.

IV.2. *Termiņi, kādos iesniedz gada ziņojumu par sasniegto rezultātu interpretēšanā un novērtēšanā valsts mērogā*

Progresa ziņojumus par valsts mērogā veikto datu novērtēšanu un interpretēšanu katru gadu nosūta Komisijai līdz 31. decembrim.

V. **Datu iesniegšana ciparu formātā — veidlapas**

Novērtējums un informācija	Veidlapas numurs/nosaukums		Tīkls
Ierīkošana	1	XXGENER. PLT: Parauglaukuma dati	II
Ierīkošana	2	Citi novērojumi saistībā ar meža ekosistēmas intensīvā monitoringa parauglaukumiem	II
Vainags	3	XX1993.PLO: Parauglaukuma dati	I
Vainags	4	XX1993.TRE NEW: Dati par atsevišķiem kokiem	I
Vainags	5	Datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto kopā ar koku vitalitātes rādītājiem I līmenī	I
Vainags	6	XX1996.PLT (TCP): Datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto kopā ar vainaga novērtējumu	II
Vainags	7	XX1996.TRM (TC1): Datne ar datiem par atsevišķiem kokiem (obligāta informācija), ko izmanto kopā ar koku vispārējā stāvokļa novērtējumu	II
Vainags	8	XX2004.TRO: Datne ar datiem par atsevišķiem kokiem (izvēles informācija), ko izmanto kopā ar koku stāvokļa novērtējumu	II
Lapas/skujas	9	XX1996.PLF: Saīsināta datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto kopā ar skuju un lapu ķīmiskā sastāva apsekojumu	II
Lapas/skujas	10	XX1996.FOM: Datne ar datiem par lapu/skuju stāvokļa analīzi (obligāta informācija)	II
Lapas/skujas	11	XX1996.FOO: Datne ar datiem par lapu/skuju stāvokļa analīzi (izvēles informācija)	II
Pieaugums	12	XX1993.PLI: Saīsināta datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto pieauguma novērtēšanai	II
Pieaugums	13	XX1996.IPM: Datne ar pieauguma datiem — periodiskie mērījumi	II
Pieaugums	14	XX1996.IRA: Datne ar pieauguma datiem — gadskārtu analīze un stumbra šķērsgriezuma ripu analīze (izvēles informācija)	II
Pieaugums	15	XX1996.IEV: Datne ar pieauguma novērtējuma datiem (izvēles informācija)	II
Pieaugums	16	XX2002.INV: Saīsināta datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto parauglaukuma krājas paziņošanai	II
Atmosfēras nosēdumi	17	XX1996.PLD: Saīsināta datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto kopā ar atmosfēras nosēdumu mērījumiem	II
Atmosfēras nosēdumi	18	XX1996.DEM: Datne ar datiem par atmosfēras nosēdumu mērījumiem (obligāta informācija)	II
Atmosfēras nosēdumi	19	XX1996.DEO: Datnes ar datiem par atmosfēras nosēdumu mērījumiem (izvēles informācija)	II
Meteoroloģija	20	XX1996.PLM: Saīsināta datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto kopā ar meteoroloģiskajiem mērījumiem	II
Meteoroloģija	21	XX1996.MEM: Datne ar datiem par meteoroloģiskajiem mērījumiem (obligāta informācija)	II
Meteoroloģija	22	XX1996.MEO: Datne ar datiem par meteoroloģiskajiem mērījumiem (izvēles informācija)	II
Meteoroloģija	23	XX1996.MEC: Datne ar datiem par klimatu (izvēles informācija)	II
Augsnes šķīdums	24	XX1996.PSS: Saīsināta datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto kopā ar augsnes šķīduma mērījumiem	II
Augsnes šķīdums	25	XX1996.SSM: Datne ar datiem par augsnes šķīduma mērījumiem (obligāta informācija)	II
Augsnes šķīdums	26	XX1996.SSO: Datnes ar datiem par augsnes šķīduma mērījumiem (izvēles informācija)	II
Zemsedzes augājs	27	XX1997.PLV: Saīsināta datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto kopā ar zemsedzes augāja apsekojumu	II
Zemsedzes augājs	28	XX1996.VEM: Datne ar datiem par zemsedzes augāja novērtējumu	II
Nobiras	29	XX1996.LFP: Saīsināta datne ar parauglaukuma datiem, ko izmanto kopā ar birstošo lapu un skuju apsekojumiem	II

Novērtējums un informācija	Veidlapas numurs/nosaukums		Tīkls
Nobiras	30	XX2002.LFM: Datne ar datiem par nobiru analīzi (obligāta informācija)	II
Nobiras	31	XX2002.LFO: Datne ar datiem par nobiru analīzi (izvēles informācija)	II
Ozons	32	XX2000.pac: Apkārtējā gaisa kvalitāte: ozons	II
Ozons	33	XX2000.pps: Apkārtējā gaisa kvalitāte: ozons	II
Ozons	34	XX2000.aqm: Apkārtējā gaisa kvalitāte: ozons	II
Ozona radītie bojājumi	35	XX2004.PLL: Ozona radīto bojājumu novērtējums	II
Ozona radītie bojājumi	36	XX2004.LTF: Ozona radīto bojājumu novērtējums	II
Ozona radītie bojājumi	37	XX2004.LSS: Ozona radīto bojājumu novērtējums	II
Fenoloģija	38	XX2004.PLP: Intensīvam fenoloģiskam monitoringam izvēlēto koku reģistrācijas veidlapa	II
Fenoloģija	39	XX2004.PHE: Fenoloģiskās parādības un biotisko un abiotisko faktoru izraisītie bojājumi (par parauglaukumu kopumā – ekstensīvi)	II
Fenoloģija	40	XX2004.PHI: Fenoloģiskās parādības un biotisko un abiotisko faktoru izraisītie bojājumi (par atsevišķiem kokiem – intensīvi)	II

Veidlapas:

[Veidlapas ir pieejamas tikai Excel programmas formātā]

15. NODAĻA

KODU SARAKSTI UN SKAIDROJUMI PAR APSEKOJUMU DATIEM I LĪMEŅA PUNKTOS UN II LĪMEŅA PARAUGLAUKUMOS

Nosūtot I līmeņa un II līmeņa tīklos savāktos datus saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2152/2003, izmanto turpmāk minētās instrukcijas un kodus. Grozījumi attiecībā uz atsevišķiem pārskata gadiem iekļauti *JRC* ģenerāldirektorāta izdotajos ziņojumos par tehniskajām specifikācijām.

Vispārīga informācija par parauglaukumu

1) *Valsts*

01: Francija
02: Beļģija
03: Nīderlande
04: Vācija
05: Itālija
06: Apvienotā Karaliste
07: Īrija
08: Dānija
09: Grieķija
10: Portugāle
11: Spānija
12: Luksemburga
13: Zviedrija
14: Austrija
15: Somija
50: Šveice
51: Ungārija
52: Rumānija
53: Polija
54: Slovākija
55: Norvēģija
56: Lietuva
57: Horvātija
58: Čehija
59: Igaunija
60: Slovēnija
61: Moldova
62: Krievija
63: Bulgārija
64: Latvija
66: Kipra

2) *Novērošanas parauglaukuma numurs*

Novērošanas parauglaukuma numurs atbilst unikālajam numuram, ko piešķir pastāvīgam parauglaukumam, to izvēloties vai ierīkojot.

3) *Novērojuma datums, novērtējuma datums, analīžu veikšanas datums*

Datumus ieraksta šādā kārtībā: diena, mēnesis un gads.

Diena	Mēnesis	Gads
08	09	04

4) *Garuma un platuma koordinātas*

Ieraksta novērošanas parauglaukuma centra platuma un garuma koordinātas, norādot visus sešus ciparus, piem.:

	+/-	Grādi		Minūtes		Sekundes	
platums	+	5	0	1	0	2	7
garums	-	0	1	1	5	3	2

Pirmajā ailē norāda + vai - koordinātu

5) *Ūdens pieejamība galvenajām sugām (aptuveni)*

1: Nepietiekama
2: Pietiekama
3: Pārmērīga

6) *Humusa tips*

1: Mīkstais (amorfais) humuss
2: Vidēji rupjais humuss
3: Rupjais humuss
4: Purvainu meža augšņu humuss
5: Kūdra
6: Citi
7: Jēlhumuss

7) *Augstums virs jūras līmeņa*

1 ≤ 50 m
2 51—100 m
3 101—150 m
4 151—200 m
5 201—250 m
6 251—300 m
7 301—350 m
8 351—400 m
9 401—450 m
10 451—500 m
11 501—550 m
12 551—600 m
13 601—650 m
14 651—700 m
15 701—750 m
16 751—800 m
17 801—850 m
18 851—900 m
19 901—950 m
20 951—1 000 m
21 1 001—1 050 m
22 1 051—1 100 m
23 1 101—1 150 m
24 1 151—1 200 m

25 1 201—1 250 m
26 1 251—1 300 m
27 1 301—1 350 m
28 1 351—1 400 m
29 1 401—1 450 m
30 1 451—1 500 m
31 1 501—1 550 m
32 1 551—1 600 m
33 1 601—1 650 m
34 1 651—1 700 m
35 1 701—1 750 m
36 1 751—1 800 m
37 1 801—1 850 m
38 1 851—1 900 m
39 1 901—1 950 m
40 1 951—2 000 m
41 2 001—2 050 m
42 2 051—2 100 m
43 2 101—2 150 m
44 2 151—2 200 m
45 2 201—2 250 m
46 2 251—2 300 m
47 2 301—2 350 m
48 2 351—2 400 m
49 2 401—2 450 m
50 2 451—2 500 m
51 > 2 500 m

8) *Ekspozīcija (vērsums pret debespusēm)*

1: Z
2: ZA
3: A
4: DA
5: D
6: DR
7: R
8: ZR
9: nav izteikta

9) *Valdaudzes vidējais vecums (gados)*

1: ≤ 20
2: 21–40
3: 41–60
4: 61–80
5: 81–100
6: 101–120
7: > 120
8: Neviendabīgas vecumstruktūras audzes

10) *Augsnes tips*

Fluvisols

101 Eutric Fluvisols
102 Calcaric Fluvisols
103 Dystric Fluvisols
104 Mollic Fluvisols
105 Umbric Fluvisols
106 Thionic Fluvisols
107 Salic Fluvisols

Gleysols

108 Eutric Gleysols
109 Calcic Gleysols
110 Dystric Gleysols
111 Andic Gleysols
112 Mollic Gleysols
113 Umbric Gleysols
114 Thionic Gleysols
115 Gelic Gleysols

Regosols

116 Eutric Regosols
117 Calcaric Regosols
118 Gypsic Regosols
119 Dystric Regosols
120 Umbric Regosols
121 Gelic Regosols

Leptosols

122 Eutric Leptosols
123 Dystric Leptosols
124 Rendzic Leptosols
125 Mollic Leptosols
126 Umbric Leptosols
127 Lithic Leptosols
128 Gelic Leptosols

Arenosols

129 Haplic Arenosols
130 Cambic Arenosols
131 Luvic Arenosols

132 Ferralic Arenosols
133 Albic Arenosols
134 Calcaric Arenosols
135 Gleyic Arenosols

Andosols

136 Haplic Andosols
137 Mollic Andosols
138 Umbric Andosols
139 Vitric Andosols
140 Gleyic Andosols
141 Gelic Andosols

Vertisols

142 Eutric Vertisols
143 Dystric Vertisols
144 Calcic Vertisols
145 Gypsic Vertisols

Cambisols

146 Eutric Cambisols
147 Dystric Cambisols
148 Humic Cambisols
149 Calcaric Cambisols
150 Chromic Cambisols
151 Vertic Cambisols
152 Ferralic Cambisols
153 Gleyic Cambisols
154 Gelic Cambisols

Calcisols

155 Haplic Calcisols
156 Luvic Calcisols
157 Petric Calcisols

Gypsisols

158 Haplic Gypsisols
159 Calcic Gypsisols
160 Luvic Gypsisols
161 Petric Gypsisols

Solonetz

162 Haplic Solonetz
163 Mollic Solonetz
164 Calcic Solonetz
165 Gypsic Solonetz
166 Stagnic Solonetz
167 Gleyic Solonetz

Solonchaks

168 Haplic Solonchaks
169 Mollic Solonchaks
170 Calcic Solonchaks
171 Gypsic Solonchaks
172 Sodic Solonchaks
173 Gleyic Solonchaks
174 Gelic Solonchaks

Kastanozems

175 Haplic Kastanozems
176 Luvic Kastanozems
177 Calcic Kastanozems
178 Gypsic Kastanozems

Chernozems

179 Haplic Chernozems
180 Calcic Chernozems
181 Luvic Chernozems
182 Glossic Chernozems
183 Gleyic Chernozems

Phaeozems

184 Haplic Phaeozems
185 Calcaric Phaeozems
186 Luvic Phaeozems
187 Stagnic Phaeozems
188 Gleyic Phaeozems

Greyzems

189 Haplic Greyzems
190 Gleyic Greyzems

Luvisols

191 Haplic Luvisols
192 Ferric Luvisols
193 Chromic Luvisols
194 Calcic Luvisols
195 Vertic Luvisols
196 Albic Luvisols
197 Stagnic Luvisols
198 Gleyic Luvisols

Lixisols

199 Haplic Lixisols
200 Ferric Lixisols
201 Plinthic Lixisols
202 Albic Lixisols
203 Stagnic Lixisols
204 Gleyic Lixisols

Planosols

205 Eutric Planosols
206 Dystric Planosols
207 Mollic Planosols
208 Umbric Planosols
209 Gelic Planosols

Podzoluvisols

210 Eutric Podzoluvisols
211 Dystric Podzoluvisols
212 Stagnic Podzoluvisols
213 Gleyic Podzoluvisols
214 Gelic Podzoluvisols

Podzols

215 Haplic Podzols
216 Cambic Podzols
217 Ferric Podzols
218 Carbic Podzols
219 Gleyic Podzols
220 Gelic Podzols

Acrisols

221 Haplic Acrisols
222 Ferric Acrisols
223 Humic Acrisols
224 Plinthic Acrisols
225 Gleyic Acrisols

Alisols

226 Haplic Alisols
227 Ferric Alisols
228 Humic Alisols
229 Plinthic Alisols
230 Stagnic Alisols
231 Gleyic Alisols

Nitisols

232 Haplic Nitisols
233 Rhodic Nitisols
234 Humic Nitisols

Ferralsols

235 Haplic Ferralsols
236 Xanthic Ferralsols
237 Rhodic Ferralsols
238 Humic Ferralsols
239 Geric Ferralsols
240 Plinthic Ferralsols

Plinthosols		Histosols		Anthrosols	
241	Eutric Plinthosols	245	Folic Histosols	250	Aric Anthrosols
242	Dystric Plinthosols	246	Terric Histosols	251	Fimic Anthrosols
243	Humic Plinthosols	247	Fibric Histosols	252	Cumulic Anthrosols
244	Albic Plinthosols	248	Thionic Histosols	253	Urbic Anthrosols
		249	Gelic Histosols		

11) *Parauglaukuma izmēri, apakšparauglaukuma izmēri*

Kopējā parauglaukuma lielumu vai apakšparauglaukuma lielumu norāda 0,0001 ha.

12) *Koku skaits kopējā parauglaukumā*

Koku izlasē abos līmeņos iekļauj visas koku sugas, ja koku augstums ir vismaz 60 cm.

13) *Aptuvenā ražība*

Aptuvenā ražība ietver absolūto un relatīvo aptuveno ražību.

Absolūtā aptuvenā ražība ir aptuvenā vidējā ražība visā audzes pastāvēšanas laikā. Relatīvā ražība norāda, vai absolūtā aptuvenā ražība audzei ir vērtējama kā zema, vidēja vai augsta. Izmanto turpmāk norādītos kodus.

Absolūtās ražības kods	Relatīvās ražības kods
0 = 0,0–2,5 m^3 uz hektāru gadā	1 = zema
1 = 2,5–7,5 m^3 uz hektāru gadā	2 = vidēja
2 = 7,5–12,5 m^3 uz hektāru gadā	3 = augsta
3 = 12,5–17,5 m^3 uz hektāru gadā	
4 = 17,5–22,5 m^3 uz hektāru gadā	
5 = > 22,5 m^3 uz hektāru gadā	

14) *Citi novērojumi*

Šeit norāda svarīgu informāciju par parauglaukumu.

Vispārīga informācija par atsevišķiem kokiem

15) *Paraugkoka numurs*

Koka numurs ir parauglaukuma ierīkošanas laikā kokam piešķirtais numurs.

16) *Sugas (skat. Flora Europaea)*

Lapkoki (* = sugas, kas jāizmanto lapu stāvokļa inventarizācijā)

001:	Acer campestre *	007:	Alnus glutinosa *
002:	Acer monspessulanum *	008:	Alnus incana
003:	Acer opalus	009:	Alnus viridis
004:	Acer platanoides	010:	Betula pendula *
005:	Acer pseudoplatanus *	011:	Betula pubescens *
006:	Alnus cordata *	012:	Buxus sempervirens

013: Carpinus betulus *
014: Carpinus orientalis
015: Castanea sativa (C. vesca) *
016: Corylus avellana *
017: Eucalyptus sp. *
018: Fagus moesiaca *
019: Fagus orientalis
020: Fagus sylvatica *
021: Fraxinus angustifolia spp. oxycarpa (F. oxyphylla) *
022: Fraxinus excelsior *
023: Fraxius ornus *
024: Ilex aquifolium
025: Juglans nigra
026: Juglans regia
027: Malus domestica
028: Olea europaea *
029: Ostrya carpinifolia *
030: Platanus orientalis
031: Populus alba
032: Populus canescens
033: Populus hybrides *
034: Populus nigra *
035: Populus tremula *
036: Prunus avium *
037: Prunus dulcis (Amygdalus communis)
038: Prunus padus
039: Prunus serotina
040: Pyrus communis
041: Quercus cerris *
042: Quercus coccifera (Q. calliprinos) *
043: Quercus faginea *
044: Quercus frainetto (Q. conferta) *
045: Quercus fruticosa (Q. lusitanica)
046: Quercus ilex *
047: Quercus macrolepis (Q. aegilops)
048: Quercus petraea *
049: Quercus pubescens *
050: Quercus pyrenaica (Q. toza) *
051: Quercus robur (Q. peduculata) *
052: Quercus rotundifolia *
053: Quercus rubra *
054: Quercus suber *
055: Quercus trojana
056: Robinia pseudoacacia *
057: Salix alba
058: Salix caprea
059: Salix cinerea
060: Salix eleagnos
061: Salix fragilis
062: Salix sp.
063: Sorbus aria
064: Sorbus aucuparia
065: Sorbus domestica
066: Sorbus torminalis
067: Tamarix africana
068: Tilia cordata
069: Tilia platyphyllos
070: Ulmus glabra (U. scabra, U. montana)
071: Ulmus laevis (U. effusa)
072: Ulmus minor (U. campestris, U. carpinifolia)
073: Arbutus unedo
074: Arbutus andrachne
075: Ceratonia siliqua
076: Cercis siliquastrum
077: Erica arborea
078: Erica scoparia
079: Erica manipuliflora
080: Laurus nobilis
081: Myrtus communis
082: Phillyrea latifolia
083: Phillyrea angustifolia
084: Pistacia lentiscus
085: Pistacia terebinthus
086: Rhamnus oleoides
087: Rhamnus alaternus
099: Citi lapkoki

Skujkoki (* = sugas, kas jāizmanto skuju stāvokļa inventarizācijā)

100: Abies alba *
101: Abies borisii-regis *
102: Abies cephalonica *
103: Abies grandis
104: Abies nordmanniana
105: Abies pinsapo
106: Abies procera
107: Cedrus atlantica
108: Cedrus deodara
109: Cupressus lusitanica
110: Cupressus sempervirens
111: Juniperus communis
112: Juniperus oxycedrus *
113: Juniperus phoenicea
114: Juniperus sabina
115: Juniperus thurifera *

116: Larix decidua *
117: Larix kaempferi (L. leptolepis)
118: Picea abies (P. excelsa) *
119: Picea omorika
120: Picea sitchensis *
121: Pinus brutia *
122: Pinus canariensis
123: Pinus cembra
124: Pinus contorta *
125: Pinus halepensis *
126: Pinus heldreichii
127: Pinus leucodermis
128: Pinus mugo (P. montana)
129: Pinus nigra *
130: Pinus pinaster *
131: Pinus pinea *
132: Pinus radiata (P. insignis) *
133: Pinus strobus
134: Pinus sylvestris *
135: Pinus uncinata *
136: Pseudotsuga menziesii *
137: Taxus baccata
138: Thuya sp.
139: Tsuga sp.
199: Citi skujkoki

Informācija attiecībā uz vainagu stāvokļa novērtēšanu un pieauguma mērījumiem

17) *Defoliācija*

Defoliāciju katram paraugkokam izsaka procentos (ar 5 % soli) salīdzinājumā ar koku, kuram ir pilns vainags. Norāda faktisko procentuālo skuju vai lapu zaudējumu.

0 = 0 %
5 = 1–5 %
10 = 6–10 %
15 = 11–15 %
utt.

18) *Krāsas izmaiņu kodi*

0: krāsas izmaiņu nav (0–10 %)
1: neievērojamas krāsas izmaiņas (11–25 %)
2: vidējas krāsas izmaiņas (26–60 %)
3: ievērojamas krāsas izmaiņas (> 60 %)
4: gājis bojā

19) *Bojājuma veida noteikšana*

Ja iespējams, pievieno sīkāku informāciju par bojājuma tipu, piem., kukaiņiem norāda sugu vai grupu (piem., "mizgrauži").

20) *Pakļautība iedarbībai*

1: Nav īpašas pakļautības iedarbībai (parauglaukums atrodas lielākā meža platībā ar līdzenu vai viegli nelīdzenu reljefu)
2: Daļēja pakļautība iedarbībai (parauglaukumi atrodas netālu no mežmalas, nogāzēs utt.)
3: Parauglaukumi, kuri pakļauti spēcīgai iedarbībai (kalnu virsotnēs utt.)

21) *Nozāģētie un no meža izvestie, kā arī bojā gājušie koki*

Kods 0: koks ir dzīvs, to var izmērīt (jauns kods, jāievēro atšķirība no neesoša koda)

01 koks ir dzīvs gan šajā, gan iepriekšējā inventarizācijā (agrāk atstāja neaizpildītu)
02 jauns dzīvs koks
03 dzīvs koks (iepriekšējā inventarizācijā atzīmēts, bet nav novērtēts)

Kods 1: koks nozāģēts un izvests no meža

11 plānotā izstrāde (kā *CC*)

12 nozāģēts biotisku cēloņu dēļ (kā *CC*)

13 nozāģēts abiotisku cēloņu dēļ (kā *CC*)

14 nozāģēts, cēloņi nav zināmi

18 pazušanas cēloņi nav zināmi (kā *CC*)

Kods 2: koks vēl ir augošs un dzīvs, bet tā vainaga mērījumus neveic vai tā augstuma mērījumus nevajadzētu izmantot audzes augstuma aprēķināšanai

21 noliekts vai citu koku vainagā iekāries koks (kā *CC*)

22 nepiemēro, tā vietā piemēro 24. vai 25. kodu

23 nepiemēro

24 koka (atvases) galotnes(-ņu) lūzums

25 koks nav iekļauts noteikta augstuma koku izlasē

29 citi iemesli, precizēt

Kods 3: Stāvošs, bojā gājis koks (vismaz 1,3 m augsts)

31 koks ar neskartu vainagu, biotiski cēloņi (kā *CC*)

32 koks ar neskartu vainagu, abiotiski cēloņi (kā *CC*)

33 vainaga lūzums

34 stumbra lūzums, zem vainaga pamatnes un virs 1,3 m augstuma

38 koks ar neskartu vainagu, atmiršanas cēlonis nav zināms (kā *CC*)

Kods 4: koks, kas nokritis dzīvs vai atmiris (augstums mazāks par 1,3 m vai koka stumbrs vai vainags skar zemi vienā vietā)

41 abiotiski cēloņi (kā *CC*)

42 biotiski cēloņi (kā *CC*)

48 cēloņi nav zināmi (kā *CC*)

Piezīmes:

— 22. kodu piemēro tikai tajās valstīs, kurās nereģistrē kokus, kam vainaga bojājumi pārsniedz 50 %,

— 23. kodu piemēro tikai tajās valstīs, kurās ņem paraugus tikai no 1., 2. un 3. Krafta klases kokiem.

22) *Augšanas klase*

1 virsvaldkoki (ieskaitot brīvi stāvošos kokus), kuru vainagi paceļas virs kopējā audzes vainagu klāja,

2 valdkoki, kuru vainagi veido galveno audzes vainagu klāju,

3 līdzvaldkoki, kuru vainagi iesniedzas kopējā vainagu klājā un saņem mazliet gaismas no augšas, bet ir īsāki nekā 1. vai 2. klases koki,

4 nomāktie koki, kuru vainagi atrodas zem galvenā audzes vainagu klāja un kuri nesaņem tiešu gaismu no augšas.

23) *Vainaga noēnojums*

1: vainags ir būtiski ietekmēts (noēnojums vai fiziska iedarbība) no vienas puses

2: vainags ir būtiski ietekmēts (noēnojums vai fiziska iedarbība) no divām pusēm

3: vainags ir būtiski ietekmēts (noēnojums vai fiziska iedarbība) no trim pusēm

4: vainags ir būtiski ietekmēts (noēnojums vai fiziska iedarbība) no četrām pusēm

5: brīvi stāvošs (nenoēnots) vainags vai bez noēnojuma ietekmes pēdām

6: nomākti koki

24) *Redzamība*

1: ir redzams viss vainags

2: vainags ir redzams tikai daļēji

3: vainags ir redzams tikai izgaismojot (t.i., aprises)

4: vainags nav redzams

25) *Krūšaugstuma caurmērs*

Krūšaugstuma caurmērs (1,30 m) ar mizu, izteikts 0,1 cm.

Caurmēra noteikšanai lietojot attiecīgu mērlenti, jānosaka viena vērtība. Lietojot dastmēru, nosaka maksimālo un minimālo caurmēru (ar mizu) un iekļauj ziņojumā (1. caurmērs un 2. caurmērs).

26) *Miza*

Mizas biezums 1,30 m augstumā, izteikts centimetros ar vienu ciparu aiz komata.

27) *Koka augstums*

Koka augstums, izteikts metros un noapaļots līdz tuvākajam 0,1 metram.

28) *Koka tilpums*

Pamatojoties uz izmērīto(-ajiem) caurmēru(-iem) un augstumu, var noteikt koka tilpumu, izmantojot valstī pieņemtos veidskaitļus vai apstiprinātas tilpuma tabulas. Koka tilpumu izsaka kubikmetros (m^3) ar trim cipariem aiz komata.

29) *Augstums līdz vainagam*

Augstumu līdz vainagam nosaka, mērot līdz zemākajam dzīvajam zaram, neskaitot ūdensdzinumus, un noapaļo līdz tuvākajam 0,1 metram.

30) *Vainaga garums*

Vainaga garumu nosaka, mērot no stumbra galotnes līdz zemākajam dzīvajam zaram, neskaitot ūdensdzimumus, un noapaļo līdz tuvākajam 0,1 metram.

31) *Vainaga platums*

Vidējo vainaga platumu nosaka, vismaz četru vainaga rādiusu vidējo aritmētisko reizinot ar divi un iznākumu noapaļojot līdz tuvākajam 0,1 metram.

32) *Caurmērs bez mizas*

Faktisko caurmēru bez mizas aprēķina no caurmēra ar mizu atņemot mizas biezumu divās stumbra pusēs. Caurmēru bez mizas pirms pieciem gadiem aprēķina, no faktiskā caurmēra bez mizas atņemot pēdējo piecu gadu pieaugumu divās stumbra pusēs. Caurmēru bez mizas izsaka 0,1 cm.

33) *Parauglaukuma šķērslaukums*

Parauglaukuma faktisko šķērslaukumu aprēķina kā visu parauglaukuma koku kopējo šķērslaukumu. Parauglaukuma šķērslaukumu pirms pieciem gadiem aprēķina, pamatojoties uz visu parauglaukuma koku aprēķināto caurmēru bez mizas pirms pieciem gadiem. Parauglaukuma šķērslaukumu izsaka 0,1 m^2.

34) *Parauglaukuma krāja*

Parauglaukuma faktisko krāju aprēķina kā visu parauglaukuma koku kopējo tilpumu. Parauglaukuma krāju pirms pieciem gadiem aprēķina, pamatojoties uz visu parauglaukuma koku aprēķināto caurmēru bez mizas pirms pieciem gadiem. Parauglaukuma krāju izsaka 0,1 m^3.

35) *Kopšanas cirtes*

Ja piecu gadu laikposmā starp abiem gadiem, kad nosaka caurmēru, parauglaukuma šķērslaukumu un krāju, ir veikta kopšanas cirte, to norāda (jā = 1, nē = 0). Papilddaļā sniedz pēc iespējas sīki izstrādātu minētās kopšanas cirtes aprakstu (ieskaitot kopšanas cirtes metodi, precīzu gadu, intensitāti, ko izsaka ar koku skaitu, šķērslaukumu/ha, krāju/ha).

Informācija attiecībā uz lapu un skuju ķīmiskā sastāva mērījumiem un nobiru novērtējumu

36) *Parauga kods*

Lapu un skuju ķīmiskā sastāva inventarizācijas parauga kods sastāv no koku sugas koda (skat. paskaidrojumu 15. punktā), pēc kura, atdalot ar punktu, norāda kārtējā gada lapu vai skuju kodu (0) vai — iepriekšējā gada skuju (kārtējais gads + 1) gadījumā — kodu (1). Piemēram, *Picea abies* (118) iepriekšējā gada skuju (1) parauga kods ir 118.1.

37) *Paraugkoku numuri*

Tā kā dažos paraugos (lapu vai skuju analīzēm, pieauguma noteikšanai) jāizmanto koki, kas ir ārpus parauglaukuma (vai apakšparauglaukuma), tiem jāpiešķir īpaši numuri. Šo koku numuri sākas ar burtu (F = lapas/skujas, R = gadskārtu analīze pēc pieauguma urbumiem, D = stumbra šķērsgriezuma ripu analīze), kam seko kārtas skaitlis (piemēram, F001). Numuri jāpaziņo.

38) *100 lapu un 1 000* skuju masa

Nosaka 100 lapu vai 1 000 skuju (pilnīgi sausu) masu gramos.

Informācija attiecībā uz atmosfēras nosēdumu monitoringu un meteoroloģisko monitoringu

39) *Paraugu ņemšanas ierīces kods*

Atmosfēras nosēdumu paraugu ņemšanas ierīcēm lieto šādus kodus:

1: caurteces nokrišņi
2: kopējie atmosfēras nosēdumi
3: mitrie atmosfēras nosēdumi
4: gar stumbru notekošie nokrišņi
5: migla
6: sasalusi migla (sarma)
7: gaisa koncentrāts
9: citi

Sīka informācija par izmantojamām ierīcēm ir iekļauta pielikumā dokumentam, kas satur pamatinformāciju.

40) *Paraugu daudzums*

Kopējo savākto paraugu daudzumu sadala atbilstīgi savācēja(-u) paraugu ievākšanas laukumam un norāda milimetros.

41) *Monitoringa laikposma pirmā un pēdējā diena*

Monitoringa laikposma pirmo un pēdējo datumu norāda veidlapās, izmantojot to pašu formātu, kāds ir novērošanas, novērtējuma un analīzes veikšanas datumam (skat. 3. punktu).

Monitoringa laikposms sastāv no viena vai vairākiem mērījumu posmiem. To mērījumu posmu ilgumam, kas ietilpst vienā monitoringa laikposmā, jābūt vienādam. Minimālais mērījumu posma ilgums ir viena nedēļa, bet maksimālais pieļaujamais ilgums — viens mēnesis.

Ja gada laikā jāizmanto atšķirīga ilguma mērījumu posmi (piemēram, nedēļu gari posmi vasarā un mēnesi gari posmi ziemā), nosaka divus atsevišķus monitoringa laikposmus, un to rezultātus paziņo atsevišķi, izmantojot iepriekšminētās veidlapas.

42) *Mērījumu posmu skaits*

Veidlapās norāda mērījumu posmu skaitu katrā monitoringa laikposmā.

43) *Mērījumu posms*

Norāda tā mērījumu posma numuru, kurā ir savākti attiecīgie paraugi. Katru gadu (1. janvārī vai ap 1. janvāri) uzsāk jaunus mērījumu posmus. Ja paraugus, kas savākti vairākos mērījumu posmos, pirms analīžu veikšanas apvieno, precīzas sīkas ziņas par paraugu sajaukšanu norāda pielikumā dokumentam, kurā ietverta pamatinformācija. Pirmā mērījumu posma numuru lieto, lai norādītu analīzes posmu (piemēram, ja paraugus, kas savākti 9., 10., 11. un 12. posmā, analīžu veikšanai apvieno vienā paraugā, šim paraugam piešķir posma numuru 9).

Parametri, ko norāda ar parauglaukuma/instrumenta kodu

Visiem parauglaukumā vai tā tuvumā uzstādītiem instrumentiem piešķir novērošanas parauglaukuma/instrumenta kodu. Kods sastāv no parauglaukuma numura (līdz četriem cipariem) un attiecīga katra instrumenta kārtas numura (līdz 99). Nomainot vai uzstādot papildu instrumentus, piešķir jaunus kodus (piemēram, piektajam instrumentam parauglaukumā Nr. 1234 piešķir kodu 1 234,05).

44) *Atrašanās vieta*

Norāda instrumenta atrašanās vietu.

S: instruments atrodas mērījumu veikšanas vietā, t.i., parauglaukumā (vai buferzonā). Tas var būt zem vainagu klāja, virs vainagu klāja vai meža augsnē;

F: instruments atrodas atklātā laukā vai atklāta lauka tuvumā meža teritorijā;

W: instruments atrodas meteoroloģisko novērojumu stacijā (parasti ārpus meža teritorijas);

O: instruments atrodas citur.

45) *Mainīgie lielumi*

Mainīgie lielumi, ko mēra, izmantojot instrumentus

AT = gaisa temperatūra

PR = nokrišņi

RH = relatīvais mitrums

WS = vēja ātrums

WD = vēja virziens

SR = saules radiācija

UR = UVB starojums

TF = caurteces nokrišņi

SF = gar stumbru notekošie nokrišņi

ST = augsnes temperatūra

MP = ūdens potenciāls

WC = augsnes mitrums

XX = papildu parametriem var izmantot citus kodus, bet tos jāprecizē datiem pievienotajā ziņojumā.

Informācija par mērinstrumentiem

46) *Vertikāls stāvoklis*

Instrumentu vertikālo stāvokli (augstumu vai dziļumu) norāda metros ar plus zīmi (augstums virs zemes virsmas) vai ar mīnus zīmi (dziļums zem zemes virsmas), izmantojot šādu formātu: plus vai mīnus zīme un skaitlis, ko veido divi cipari pirms un viens cipars aiz komata (+/-99,9).

47) *Instrumenta kods*

Attiecībā uz paraugu ņemšanas ierīcēm un datu reģistrācijas metodēm lieto šādus kodus:

10: manuāla nolasīšana un reģistrācija uz papīra

20: mehāniska reģistrācija (manuāla nolasīšana un reģistrācija uz papīra)

30: tieša reģistrācija uz papīra

40: digitāla reģistrācija (autonomā režīmā)

50: digitālā reģistrācija (ar integrētu datu reģistrācijas ierīci)

Sīkas ziņas par ierīcēm norāda datiem pievienotajā ziņojumā.

48) *Skenēšanas intervāls (tikai automātiskajiem instrumentiem)*

Intervālu starp diviem secīgiem novērtējumiem norāda sekundēs.

49) *Uzglabāšanas intervāls (tikai automātiskajiem instrumentiem)*

Intervālu starp diviem secīgiem datu uzglabāšanas (fiksēšanas) momentiem norāda minūtēs.

50) *Nokrišņi un caurteces nokrišņi*

Nokrišņu daudzumu norāda kā dienas nokrišņu daudzuma summu, izmantojot skaitli, ko veido ne vairāk kā četri cipari pirms un viens cipars aiz komata (9999,9).

51) *Temperatūra (gaisam un augsnei)*

Temperatūru norāda Celsija grādos, izmantojot šādu formātu: plus vai mīnus zīme un skaitlis, ko veido divi cipari pirms un viens cipars aiz komata (99,9). Iesniedz informāciju par diennakts vidējo, diennakts zemāko un diennakts augstāko temperatūru.

52) *Relatīvais mitrums*

Relatīvo mitrumu norāda kā diennakts vidējo vērtību, kā arī minimālo un maksimālo diennaktī reģistrēto vērtību, izmantojot skaitli, ko veido trīs cipari pirms un viens cipars aiz komata (999,9).

53) *Vēja ātrums*

Vēja ātrumu norāda kā diennakts vidējo vērtību, kā arī minimālo un maksimālo diennaktī reģistrēto vērtību, izmantojot skaitli, ko veido divi cipari pirms un viens cipars aiz komata (99,9).

54) *Vēja virziens*

Norāda attiecīgajā diennaktī valdošo vēja virzienu. Vēja rozi sadala astoņās 45° iedaļās, sākot no 22,5° uz priekšu (ZA (=45°), A (=90°), DA (=135°)… Z (=0°)). Visbiežāk novēroto vēja virzienu norāda, precizējot tā vidējo vērtību.

55) *Saules radiācija un UVB starojums*

Norāda saules radiācijas un UVB starojuma vidējo diennakts vērtību, izmantojot skaitli, ko veido ne vairāk kā četri cipari pirms un viens cipars aiz komata (9999,9).

56) *Gar stumbru notekošie nokrišņi*

Gar stumbru notekošo nokrišņu daudzumu aprēķina kā nokrišņu daudzumu milimetros un norāda kā diennakts summu, izmantojot skaitli, ko veido ne vairāk kā četri cipari pirms un viens cipars aiz komata (9999,9).

57) *Augsnes ūdens potenciāls*

Augsnes ūdens potenciālu izsaka hektopaskālos (hPa) un norāda diennakts vidējo vērtību, kā arī minimālo un maksimālo diennaktī reģistrēto vērtību, izmantojot skaitli, ko veido ne vairāk kā četri cipari pirms un viens cipars aiz komata (9999,9).

58) *Augsnes mitrums*

Augsnes mitrumu izsaka tilpuma procentos un norāda diennakts vidējo vērtību, kā arī minimālo un maksimālo dienā reģistrēto vērtību, izmantojot skaitli, ko veido ne vairāk kā divi cipari pirms un viens cipars aiz komata (99,9).

59) *Pilnīgums*

Pilnīgums ir rādītājs, kas raksturo aptverto skanēšanas un datu uzglabāšanas procesu īpatsvaru un ko izsaka procentos, izmantojot skaitli, ko veido ne vairāk kā trīs cipari (100 % = veikti visi mērījumi).

Informācija attiecībā uz augsnes šķīduma monitoringu

60) *Paraugu ņemšanas ierīces numurs*

Paraugu ņemšanas ierīcēm parauglaukumā piešķir pastāvīgus numurus (1—99).

61) *Paraugu ņemšanas ierīces kods*

Augsnes šķīduma paraugu ņemšanas ierīcēm lieto šādus kodus:

1: Spiediena lizimetrs

2: Bezspiediena lizimetrs

3: Centrifugēšana

4: Piesātinājuma ekstrakcija

62) *Paraugu ņemšanas dziļums*

Paraugu ņemšanas dziļums metros zem zemes virsmas (piem., - 0,40).

Informācija attiecībā uz zemsedzes augāja novērtējumu

63) *Parauglaukuma/apsekojuma numurs*

Katru reizi (dienu) vai visās situācijās (nožogojuma iekšpusē vai ārpusē), kad attiecīgajā parauglaukumā veic zemsedzes augāja novērtējumu, tam piešķir apsekojuma numuru. Apvienojot parauglaukuma numuru ar apsekojuma numuru, veidojas unikāls parauglaukuma/apsekojuma numurs.

64) *Nožogojums*

Tā kā nožogojuma iekšpusē un ārpusē augājs var būt ļoti atšķirīgs, ir pieņemts lēmums, ka zemsedzes augāja novērtējumu principā vienmēr veic ārpus nožogojuma. Ja veic novērtējumu nožogojuma iekšpusē, par to jāsniedz ziņas kā par atsevišķu novērtējumu, norādot nožogojuma kodu:

1 = jā, novērtējums veikts nožogojuma iekšpusē,

2 = nē, novērtējums veikts ārpus nožogotās platības.

65) *Kopējā platība, no kuras ņemti paraugi*

Kopējo platību, no kuras ņemti paraugi, norāda kvadrātmetros, izmantojot skaitli, ko veido ne vairāk kā četri cipari. Datiem pievienotajā ziņojumā (vai datiem pievienotā ziņojuma anketā) sniedz precīzas, sīkas ziņas par veikto paraugu ņemšanas reižu skaitu, zemsedzes augāja novērošanas parauglaukumu atrašanās vietu/ekspozīciju un šo parauglaukumu lielumu.

66) *Augstums un sugu projektīvais segums pa augāja stāviem*

Informāciju par kopējā zemsedzes augāja, krūmu stāva, lakstaugu stāva un sūnu stāva vidējo augstumu un sugu projektīvo segumu katrā no tiem iesniedz turpmāk norādītajā veidā.

	Augstums (metros)	Projektīvais segums (%)
Kopējais zemsedzes augājs (visi stāvi)		(*)
Krūmu stāvs	(*)	(*)
Lakstaugu stāvs	(*)	(*)
Sūnu stāvs		(*)

(*) = jāiesniedz dati

Minēto stāvu vidējo augstumu norāda metros ar skaitli, ko veido viens cipars pirms un divi cipari aiz komata (9,99). Novērtēto projektīvo segumu norāda procentos no kopējās platības, kurā ņemti paraugi.

67) *Augāja stāvi*

Izšķir šādus zemsedzes augāja stāvus:

1 = koku stāvs (tikai kokaugi, ieskaitot vīteņaugus) > 5 m augstumā,

2 = krūmu stāvs (tikai kokaugi, ieskaitot vīteņaugus) > 0,5 m augstumā,

3 = lakstaugu stāvs (gan kokaugi, gan pārējie augi) < 0,5 m augstumā,

4 = sūnu stāvs (t.i., sūnaugi un ķērpji).

Sējeņi un apgrauzti koki, kas zemāki par 0,5 m, jāiekļauj lakstaugu stāvā.

68) *Sugas kods*

Izmanto sugas kodu, ko veido trīs ciparu kodu grupas — dzimtai, ģintij un sugai — un ko atdala ar punktiem (.). Lielākā daļa kodu ir trīsciparu skaitļi.

69) *Augu sugas projektīvais segums*

Dalībvalstis var pēc izvēles veikt augu sugu daudzuma/projektīvā seguma novērtējumu. Datus par augu sugas projektīvo segumu norāda procentos, izmantojot skaitli, ko veido ne vairāk kā trīs cipari pirms un divi cipari aiz komata (999,99). Datiem pievienotajā ziņojumā sniedz precīzu informāciju par novērtējuma metodēm un tajās iegūto datu pārrēķināšanu procentos.

Informācija attiecībā uz ozona radītajiem bojājumiem

70) *Lapu, kurām ir ozona radītu bojājumu pazīmes, novērtēšana un procentuālā daudzuma noteikšana uz zara ar aptuveni 30 lapām*

0 Bojājumu nav, neviena lapa nav bojāta

1 Ozona radītu bojājumu pazīmes vērojamas no 1 % līdz 5 % lapu

2 Ozona radītu bojājumu pazīmes vērojamas no 6 % līdz 50 % lapu

3 Ozona radītu bojājumu pazīmes vērojamas no 51 % līdz 100 % lapu

71) *Redzamo ozona bojājumu novērtēšana un procentuālā daudzuma noteikšana, atkarībā no tā, kā tie parādās uz attiecīgā gada skujām savāktajos skujkoku zaros*

0 Bojājumu nav

1 Bojāti no 1 % līdz 5 % skuju virsmas

2 Bojāti no 6 % līdz 50 % skuju virsmas

3 Bojāti no 51 % līdz 100 % skuju virsmas

72) *Kods un definīcija, kas raksturo augsnes mitruma stāvokli LESS un apakšparauglaukumos*

1 Slapja vai mitra (piekrastes zonas un slapjas vai mitras platības gar upi, pļavā vai zemienē)

2 Vidēji sausa (zālaine vai pļava, uz ziemeļiem vai austrumiem vērstas nogāzes)

3 Ļoti sausa (atsegtas klinšainas malas)

Informācija attiecībā uz fenoloģiskajiem novērojumiem

73) *Notikumu kodi, ko piešķir monitoringa laikā novērotajiem bojājumiem un fenoloģiskajām parādībām*

1 Skuju parādīšanās un lapu plaukšana

2 Sekundārie dzinumi/sekundārā plaukšana

3 Ziedēšana

4 Krāsas izmaiņas

5 Lapu vai skuju nobiršana

6I Ievērojamas lapu vai vainaga bojājumu pazīmes (piem., nograuztas lapas vai kailas vainaga daļas)

7 Citi bojājumi (lūzumi, ar saknēm izrauti koki)

74) *Notikumu un parādību izplatība*

0 = 0 %
1 = > 0 –33 %
2 = > 33–66 %
3 = > 66–< 100 %
4 = 100 %

Ja novēro būtiskas lapu vai vainaga bojājumu pazīmes (6. notikumu kods) vai citus bojājumus (7. notikumu kods), jāveic papildu novērtējums saskaņā ar metodiskajiem norādījumiem par vainaga stāvokli un tajā sniegtajiem pamatprincipiem bojājumu cēloņu novērtēšanai.

75) *Novērotā vainaga daļa*

1 = vainaga augšdaļa
2 = vainaga vidusdaļa
3 = vainaga augšdaļa un vidusdaļa

76) *Ziedēšanas stadija*

Vīrišķos ziedus, kas sasnieguši norādīto stadiju vai kam šī stadija jau beigusies, reģistrē saskaņā ar šādu klasifikāciju:

0 = stadija beigusies,
1 = stadija sasniegta (piem., trīs vai vairāk vīrišķās (putekšņu) ziedkopas).

77) *Skuju parādīšanās, lapu plaukšana, krāsas izmaiņas rudenī un lapu nobiršana*

Vainaga redzamās daļas to skuju vai lapu īpatsvaru, kas sasniegušas norādīto stadiju vai kam šī stadija jau beigusies, reģistrē saskaņā ar šādu klasifikāciju:

0 = 0 %
1 = > 0–33 %
2 = > 33–66 %
3 = > 66–< 100 %
4 = 100 %

78) *Zaļu lapu nobiršana*

Zaļu lapu nobiršanu, piem., krusas, vētras, kukaiņu vai sausuma rezultātā, reģistrē saskaņā ar šādu klasifikāciju (atbilstīgi "biotisku un abiotisku faktoru izraisītu bojājumu reģistrēšanai", bet par katru atsevišķu koku):

0 = 0 %
1 = > 0–33 %
2 = > 33–66 %
3 = > 66–< 100 %
4 = 100 %

79) *Sala radītie bojājumi skujām, lapām un ziediem*

Pavasara salnu radītos bojājumus skujām, lapām un ziediem reģistrē saskaņā ar šādu klasifikāciju:

0 = 0 %
1 = > 0–33 %
2 = > 33–66 %
3 = > 66–< 100 %
4 = 100 %

Ja novēro ievērojamas lapu vai vainaga bojājumu pazīmes (6. notikumu kods) vai citus bojājumus (7. notikumu kods), jāveic papildu novērtējums saskaņā ar metodiskajiem norādījumiem par vainaga stāvokli un tajā sniegtajiem pamatprincipiem bojājumu cēloņu novērtēšanai.

Informācija attiecībā uz papildu informāciju par bojājumu cēloņiem

80) *Vieta vainagā*

1: Vainaga augšdaļā

2: Vainaga apakšdaļā

3: Atsevišķos laukumos/uz atsevišķiem zariem

4: Visā vainagā

81) *Cietusī koka daļa un vieta vainagā*

Cietusī daļa		Bojājumu vietas specifikācija		Pazīme		Pazīmju specifikācija		Vieta vainagā	
Lapas vai skujas	1	Šā gada skujas	11	Daļēji vai pilnīgi nograuztas/trūkst	01	Caurumotas vai daļēji nograuztas/trūkst	31	Vainaga augšdaļā	1
		Vecākas skujas	12			Robi (bojātas lapu/skuju malas)	32	Vainaga apakšdaļā	2
		Visu gadu skujas	13			Pilnīgi nograuztas/trūkst	33	Atsevišķos laukumos/uz atsevišķiem zariem	3
		Lapkoki (tostarp mūžzaļo koku sugas)	14			Atklājas koka skelets	34	Visā vainagā	4
						Alojumi	35		
						Priekšlaicīga nobiršana	36		
				Krāsas izmaiņas no gaiši zaļas līdz dzeltenai	02	Viscaur	37		
				Krāsas izmaiņas no sarkanas līdz brūnai (tostarp nekroze)	03	Lāsumi, plankumi	38		
				Dzeltēšana	04	Malās	39		
				Citas krāsas	05	Pa apmali	40		
						Starp dzīslojumu	41		
						Galos, apikāli	42		
						Daļēji	43		
						Gar dzīslojumu	44		
				Mikrofīlija (mazas lapas)	06				
				Citas novirzes izmēros	07				

Cietusī daļa		Bojājumu vietas specifikācija		Pazīme		Pazīmju specifikācija		Vieta vainagā	
Lapas vai skujas				Deformācijas	08	Čokurošanās	45		
						Ieliekšanās	46		
						Rullēšanās	47		
						Sagriezies kātiņš	48		
						Locīšanās	49		
						Pangas	50		
						Novīšana	51		
						Citas deformācijas	52		
				Citas pazīmes	09				
				Kukaiņu pazīmes	10	Melni aplikumi uz lapām	53		
						Ligzda	54		
						Pieauguši kukaiņi, kūniņas, nimfas, kāpuri, izdētas olas	55		
				Sēnīšu pazīmes	11	Balti aplikumi uz lapām	56		
						Sēņu sporu somiņas	57		
				Citas pazīmes	12				
Zari, dzinumi un pumpuri	2	Šā gada dzinumi	21	Nograuzti/trūkst	01			Vainaga augšdaļā	1
		diametrs < 2 cm (zariņi)	22	Salauzti	13			Vainaga apakšdaļā	2
		diametrs 2 – < 10 cm	23	Nokaltuši/ kalstoši	14			Atsevišķos laukumos	3
		diametrs >= 10 cm	24	Nepilnīga attīstība	15			Visā vainagā	4
		dažādi izmēri	25	Nekroze	16				
		Galotnes pumpurs	26	Brūces (noplēsta miza, plaisas utt.)	17	Noplēsta miza	58		
		Pumpuri	27			Plaisas	59		
						Citas brūces	60		
				Sveķu tecēšana (skujkokiem)	18				
				Gļotu tecēšana (lapkokiem)	19				
				Trupe/puve	20				

Cietusī daļa		Bojājumu vietas specifikācija		Pazīme		Pazīmju specifikācija		Vieta vainagā
Zari, dzinumi un pumpuri				Deformācijas	08	Novīšana	51	
						Liekšanās, nokāršanās, ieliekšanās	61	
						Vēzis	62	
						Audzēji	63	
						Vēja slota	64	
						Citas deformācijas	52	
				Citas pazīmes	09			
				Kukaiņu pazīmes	10	Urbti caurumi, urbuma putekļi	65	
						Ligzda	54	
						Balti punkti vai aplikums	66	
						Pieauguši kukaiņi, kūniņas, nimfas, kāpuri, izdētās olas	55	
				Sēnīšu pazīmes	11	Sēņu sporu somiņas	57	
				Citas pazīmes	12			
Stumbrs un sakņu kakls	3	Stumbrs vainaga daļā	31	Brūces (noplēsta miza, plaisas utt.)	17	Noplēsta miza	58	
		Koka stumbrs	32			Plaisas (sala plaisas, …)	59	
		Saknes (atsegtas) un sakņu kakls	33			Citas brūces	60	
		Viss stumbrs	34	Sveķu tecēšana (skujkokiem)	18			
				Gļotu tecēšana (lapu kokiem)	19			
				Trupe/puve	20			
				Deformācijas	08	Vēzis	62	
						Audzēji	63	
						Garenvirziena vagas (sala ribas, …)		
						Citas deformācijas	52	

Cietusī daļa	Bojājumu vietas specifikācija	Pazīme		Pazīmju specifikācija		Vieta vainagā
Stumbrs un sakņu kakls		Sasvēries	21			
		Nogāzies (ar saknēm)	22			
		Lauzts	13			
		Gājis bojā	16			
		Citas pazīmes	09			
		Kukaiņu pazīmes	10	Urbti caurumi, urbuma putekļi	65	
				Balti punkti vai aplikums	66	
				Pieauguši kukaiņi, kūniņas, nimfas, kāpuri, izdētas olas	55	
		Sēnīšu pazīmes	11	Sēņu sporu somiņas	57	
				Pūšļi no dzelteniem līdz oranžiem	67	
Bojā gājis koks 4						
Nekādu pazīmju nevienā koka daļā 0						
Novērtējuma nav 9						

82) *Izraisītāju/faktoru galvenās kategorijas*

Izraisītāju grupa	Kods
Medījamie dzīvnieki un noganīšana	100
Kukaiņi	200
Sēnītes	300
Abiotiskie faktori	400
Cilvēku tieša darbība	500
Uguns	600
Atmosfēras piesārņojums	700
Citi faktori	800
(Pētīti, bet) nav noteikti	999

83) *Izraisītāju grupa*

Medījamie dzīvnieki un noganīšana	100
Kukaiņi	200
Sēnītes	300
Abiotiskie faktori	400
Cilvēku tieša darbība	500
Uguns	600
Atmosfēras piesārņojums	700
Citi	800
(Pētīti, bet) nav noteikti	999

84) *Izraisītāju grupa — medījamie dzīvnieki un noganīšana*

Klase	Kods	Tips	Kods
Cervidae	110	Stirna	111
		Staltbriedis	112
		Ziemeļbriedis	113
		Alnis (*Alces alces*)	114
		Citi *Cervidae*	119
Suidae	120	Mežacūka	121
		Citi *Suidae*	129
Rodentia	130	Trusis	131
		Zaķis	132
		Vāvere utt.	133
		Pele, žurka	134
		Bebrs	135
		Citi *Rodentiae*	139
Aves	140	*Tetraonidae*	141
		Corvidae	142
		Picidae	143
		Fringillidae	144
		Citi *Aves*	149
Mājdzīvnieki	150	Liellopi	151
		Kazas	152
		Aitas	153
		Citi mājdzīvnieki	159
Citi mugurkaulnieki	190	Lācis	191
		Citi mugurkaulnieki	199

85) *Izraisītāju grupa — kukaiņi*

Klase	Kods
Lapgrauži	210
Stumbru, zaru un zariņu urbēji (tostarp, dzinumu alotāji)	220
Kukaiņi – pumpuru urbēji	230
Kukaiņi – augļu urbēji	240
Kukaiņi – augu sūcēji	250
Kukaiņi – alotāji	260
Pangu veidotāji	270
Citi kukaiņi	290

86) *Izraisītāju grupa - sēnītes*

Klase	Kods
Skujbiri un skuju rūsu izraisošās sēnītes	301
Stumbru un dzinumu rūsa	302
Galotņu nokalšanu un vēzi izraisošās sēnītes	309
Miltrasa	303
Trupi un sakņu puvi izraisošās sēnītes	304
Citas sēnītes	390

87) *Izraisītāju grupa — abiotiskie izraisītāji*

Klase	Kods	Tips	Kods	Specifiskais faktors	Kods
Ķīmiskie faktori	410	Ar barības vielām saistītie traucējumi – barības vielu trūkums	411	*Cu* trūkums	41101
				Fe trūkums	41102
				Mg trūkums	41103
				Mn trūkums	41104
				K trūkums	41105
				N trūkums	41106
				B trūkums	41107
				Mn toksiskums	41108
				Citi	41109
		jūras sāls + virsmaktīvās vielas	412		
Fizikālie faktori	420	Sniega lavīnas	421		
		Sausums	422		
		Plūdi/augsts ūdens līmenis	423		
		Sals	424	Ziemas sals	42401
				Pavasara salna	42402
		Krusa	425		
		Karstums/saules apdegums	426		
		Zibens	427		
		Dubļu/zemes nogruvums	429		
		Sniegs/ledus	430		
		Vējš/viesuļvētra	431		
		Ziemas bojājumi – augsnes izžūšana	432		
		Sekla/nabadzīga augsne	433		
Citi abiotiskie faktori	490				

88) *Izraisītāju grupa — cilvēku tieša darbība*

Klase	Kods	Tips	Kods
Ierakti priekšmeti	510		
Neatbilstošas stādīšanas metodes	520		
Zemes lietojuma izmaiņas	530		
Mežkopības vai mežizstrādes darbības	540	Cirtes	541
		Atzarošana	542
		Sveķu vākšana	543
		Lūku plēšana	544
		Mežkopības darbības biezās audzēs un citas mežkopības darbības	545
Mehāniski/transportlīdzekļu nodarīti bojājumi	550		
Ceļu būvniecība	560		
Augsnes noblīvēšana	570		
Neatbilstošs ķīmisku vielu lietojums	580	Pesticīdi	546
		Sāls atledošanai	547
Citas tiešas cilvēku darbības	590		

89) *Izraisītāju grupa — atmosfēras piesārņotāji*

Klase	Kods
SO_2	701
H_2S	702
O_3	703
PAN	704
F	705
HF	706
Citi	790

90) *Izraisītāju grupa — citi izraisītāji*

Klase	Kods	Suga/veids	Kods
Parazītaugi/epifīti/vīteņaugi	810	*Viscum album*	81001
		Arceuthobium oxycedri	81002
		Hedera helix	81003
		Lonicera sp	81004
Baktērijas	820	*Bacillus vuilemini*	82001
		Brenneria quercinea	82002
Vīrusi	830		
Nematodes	840	*Bursaphelenchus xylophilus*	84001
Konkurence	850	Gaismas trūkums	85001
		Fiziska mijiedarbība	85002
		Vispārēja konkurence (biezība)	85003
		Citi	85004
Somatiskās mutācijas	860		
Citi (zināmi cēloņi, kas nav iekļauti sarakstā)	890		

91) *Apmērs*

Bojājumu **apmērs** norāda izraisītāja vai faktora iedarbības rezultātā cietušās koka daļas lielumu (procentos), piem., cietušo zaru skaitu procentos.

Defoliāciju raksturojošo pazīmju apmērs (piem., lapgraužu nodarītie bojājumi lapām) norāda izraisītāja vai faktora iedarbības rezultātā zaudēto **lapu laukuma** procentuālo daļu. Tas nozīmē, ka, nosakot bojājumu apmēru, jāņem vērā ne vien cietušo lapu procentuālais daudzums, bet arī kaitējuma "intensitāte" lapu līmenī: no koka fizioloģijas viedokļa ir svarīgi, vai 30 % lapu ir vērojami daži neliela izmēra caurumi, vai 30 % lapu ir pilnīgi nograuztas.

Bojājumu skarto lapu laukumu izsaka procentos no faktiskās lapotnes novērojumu veikšanas laikā.

92) *Bojājumu apmēra klases*

Klase	Kods
0 %	0
1–10 %	1
11–20 %	2
21–40 %	3
41–60 %	4
61–80 %	5
81–99 %	6

93) *Izraisītāja nosaukums*

Izmanto *ICP Forests* ieteikto nomenklatūru.

II PIELIKUMS

ROKASGRĀMATA, lai nodrošinātu atbilstību Regulas (EK) Nr. 2152/2003 10. pantam

VISPĀRĪGIE PAMATDATI PAR MEŽA UGUNSGRĒKIEM — TEHNISKĀS SPECIFIKĀCIJAS

Turpmāk norādītās tehniskās specifikācijas ir piemērojamas vispārīgu pamatdatu vākšanai, kas reģistrējami un par kuriem jāziņo katra meža ugunsgrēka gadījumā atbilstīgi 9. pantam.

Datus nosūta ar komatu atdalīta *ASCII* formāta datnēs (t.i., *CSV* formātā). Katrs ugunsgrēks atbilst vienam datnes ierakstam. Katrā ierakstā par ugunsgrēku iekļauj šādu informāciju:

a) **Pirmā trauksmes signāla datums un vietējais laiks**

To veido:

a1. Pirmā trauksmes signāla datums: vietējais datums (diena, mēnesis, gads), kad valsts ugunsdzēsības dienests saņēma paziņojumu par ugunsgrēka izcelšanos.

Atbilstošais datu formāts ir [GGGGMMDD], piemēram: 20030702 (2003. gada 2. jūlijs)

a2. Pirmā trauksmes signāla saņemšanas laiks: vietējais laiks, kad valsts ugunsdzēsības dienests saņēma paziņojumu par ugunsgrēka izcelšanos.

Atbilstošais datu formāts ir [SSMM], kur SS ir no 00 līdz 23. Piemēri: 0915, 1446, 0035.

Pirmā trauksmes signāla datums un laiks ir saistīts ar notikumu, kas aktivizē ugunsdzēsības resursus. Tāpēc tam nav obligāti jābūt laikam, kad mežu ugunsdzēsības dienests saņēma paziņojumu par ugunsgrēku, vai iespējamu ugunsgrēku, bet gan vispārīgākā nozīmē — laikam, kad mežu ugunsdzēsības organizācijas biedrs saņēma pirmo trauksmes signālu par iespējamu ugunsgrēku, vai kad viņš to tieši sākotnēji konstatēja.

Ja pirms ugunsdzēsēju komandu aktivizēšanas veic pārbaudi, lai gūtu apstiprinājumu par ugunsgrēku, jāziņo par *pašu pirmo trauksmes signālu*.

b) **Pirmā ugunsdzēsības pasākuma datums un vietējais laiks**

To veido:

b1. Pirmā ugunsdzēsības pasākuma datums: vietējais datums (diena, mēnesis, gads), kad pirmās ugunsdzēsēju vienības ieradās meža ugunsgrēka vietā.

Atbilstošais datu formāts ir [GGGMMDD], piemērs: 20030702 (2003. gada 2. jūlijs)

b2. Pirmā ugunsdzēsības pasākuma laiks: vietējais laiks (diena, mēnesis, gads), kad pirmās ugunsdzēsēju vienības ieradās meža ugunsgrēka vietā.

Atbilstošais datu formāts ir [SSMM], kur SS ir no 00 līdz 23. Piemēri: 0915, 1446, 0035.

Pirmā ugunsdzēsības pasākuma datums un laiks atbilst laikam, kad pirmā ugunsdzēsēju komanda sasniedza ugunsgrēka līniju, t.i., mirklim, kad tiek veikts pirmais uzbrukums ugunij.

c) **Nodzēšanas datums un vietējais laiks**

To veido:

c1. Ugunsgrēka nodzēšanas datums: vietējais datums (diena, mēnesis, gads), kad ugunsgrēks ir pilnīgi nodzēsts, t.i., kad pēdējās ugunsdzēsēju vienības atstāja meža ugunsgrēka vietu.

Atbilstošais datu formāts ir [GGGMMDD], piemērs: 20030702 (2003. gada 2. jūlijs)

c2. Ugunsgrēka nodzēšanas laiks: vietējais laiks (stundas, minūtes), kad ugunsgrēks ir pilnīgi nodzēsts, t.i., kad pēdējās ugunsdzēsēju vienības atstāja meža ugunsgrēka vietu.

Atbilstošais datu formāts ir [SSMM], kur SS ir no 00 līdz 23. Piemēri: 0915, 1 446, 0035.

Nodzēšanas datums un laiks atbilst laikam, kad uguns ir pilnīgi nodzēsta. Tāpēc tas *iekļauj* pēcdedzes darbus un *neiekļauj* laiku, kurā komandas atgriežas štābā.

Piezīme: Jauna diena iestājas pusnaktī (laiks: 00.00). Tāpēc, ja pirmā trauksme, piemēram, ir plkst. 23.30 un pirmais pasākums notiek plkst. 00.30, par šiem notikumiem ziņo kā notikušiem dažādās dienās (attiecīgi *d* un *d*+1).

d) **Ugunsgrēka izcelšanās vietas noteikšana, norādot pašvaldību**

Tās pašvaldības [1] nosaukums un kods, kurā paziņoja par ugunsgrēka izcelšanos. To norāda saskaņā ar dalībvalstu nomenklatūru un pilnu pašvaldību nosaukumu sarakstu ar dalībvalstīs lietotajiem un kopīgajā meža ugunsgrēku pamatdatu bāzē pieņemtajiem kodiem nosūta atsevišķā datnē līdztekus datiem par ugunsgrēku.

Atzīmē arī kodu secīgi augstākstāvošai teritoriālajai vienībai, kurā ietilpst pašvaldība. Šī teritoriālā vienība atbilst statistiski teritoriālo vienību nomenklatūras NUTS 3 līmenim, kā tas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1059/2003 [2]. Atzīmētais NUTS 3 kods atbilst šīs pašas Regulas I pielikumā minētajiem piecciparu kodiem.

Jaunās dalībvalstis, kurām Regulā (EK) Nr. 1059/2003 nav norādīts NUTS 3 kodu saraksts, ievēro Eiropas Kopienu Statistikas biroja izveidotās Statistiski teritoriālo vienību nomenklatūras (NUTS) standartu. Ziņojumā norādītie kodi ir jaunākie NUTS 3 kodi, kas saglabāti Komisijas ģeogrāfiskajā informācijas sistēmā (*GISCO*).

e) **Kopējā uguns nodarīto postījumu platība**

Kopējā uguns nodarīto postījumu platība atbilst noteiktajiem galīgajiem ugunsgrēka apmēriem, t.i., galīgajai platībai, kas izdegusi ugunsgrēkā (neatkarīgi no postījumu līmeņa).

Platību mēra hektāra decimāldaļās ar precizitāti līdz otrajam ciparam, neatdalot ar komatu (t.i., hektāros*100). Piemēri:

ugunsgrēka skartā platība = 12,05 hektāri, to reģistrē kā 1205; ugunsgrēka skartā platība = 3,2 hektāri, to reģistrē kā 320.

Ja ugunsgrēka skartās platības perimetra iekšpusē atrodas uguns neskartas platības ("uguns neskartas salas"), tās neņem vērā, nosakot ugunsgrēka apmēru.

f) **Ugunsgrēkā izdegušās platības iedalījums mežā, citās meža zemēs un nemeža zemēs**

Kopējo izdegušo platību iedala:

f(1): mežos un citās meža zemēs

f(2): nemeža zemēs

"Mežu" un "citas meža zemes" definē saskaņā ar *Forest Focus* noteikumu 3. pantu. "Nemeža zemes" atbilst "citu zemju" definīcijai minēto noteikumu 3. pantā. Tomēr, ja uguns postījumi skar arī lauksaimniecībā izmantoto vai pilsētu zemi, šīs platības neiekļauj kopējā izdegušajā platībā.

Platību mēra hektāra decimāldaļās ar precizitāti līdz otrajam ciparam, neatdalot ar komatu (t.i., hektāros*100).

---

[1] Beļģijā "*Gemeenten/Communes*", Dānijā "*Kommuner*", Vācijā "*Gemeinden*", Grieķijā "*Demoi/Koinotites*", Spānijā "*Municipios*", Francijā "*Communes*", Īrijā "*Counties*" vai "*County boroughs*", Itālijā "*Comuni*", Luksemburgā "*Communes*", Nīderlandē "*Gemeenten*", Austrijā "*Gemeinden*", Portugālē "*Freguesias*", Somijā "*Kunnat/Kommuner*", Zviedrijā "*Kommuner*" un Apvienotajā Karalistē "*Wards*". Kiprā "*Chor*", Čehijā "*Obec*", Igaunijā "*Linn/Vald*", Ungārijā "*Telep*", Lietuvā "*Savyvaldybe*", Latvijā "*Pagasts/Pilsēta*", Polijā "*Gmina*", Slovēnijā "*Obcina*", Slovākijā "*Obce/Ku*".

[2] OV L 154, 21.6.2003., 1. lpp. Regulā grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1888/2005 (OV L 309, 25.11.2005., 1. lpp.).

g) **Pieņemtais cēlonis**

Ugunsgrēka pieņemto cēloni klasificē saskaņā ar vienu no četrām turpmāk minētajām kategorijām:

1. Nezināms.
2. Dabīgs cēlonis.
3. Nejaušs cēlonis vai nolaidība, kas norāda uz saistību ar cilvēka darbību, bet bez nolūka izraisīt ugunsgrēku (piem., nelaimes gadījumi, kuru izcelsme saistīta ar elektropārvades līnijām, dzelzceļiem, darbiem, ugunskuriem utt.).
4. Tīša vai ļaunprātīga dedzināšana.

Ierakstā par ugunsgrēku atzīmē iepriekš norādītajā sarakstā minēto kategoriju numuru (no 1 līdz 4).

Ieraksts par ugunsgrēku un datu piemērs

Pilnā ierakstā par ugunsgrēku ietilpst visas turpmākajā tabulā apkopotās datu vienības (lauki).

Lauka nosaukums	Apraksts	Atsauce (*)	Garums (**)	Ugunsgrēka datu piemērs
FIREID	Dalībvalstu piešķirtais ugunsgrēka identifikators			1
DATEAL	Pirmā trauksmes signāla datums	a1	8	20030813
TIMEAL	Pirmā trauksmes signāla laiks	a2	4	1435
DATEIN	Pirmā ugunsdzēsības pasākuma datums	b1	8	20030813
TIMEIN	Pirmā ugunsdzēsības pasākuma laiks	b2	4	1520
DATEEX	Ugunsgrēka apdzēšanas datums	C1	8	20030814
TIMEEX	Ugunsgrēka apdzēšanas laiks	C2	4	0010
NUTS3	NUTS3 kods (Regula (EK) Nr. 1059/2003)	d	5	ITG21
CODECOM	Pašvaldības kods (dalībvalstu nomenklatūra)	d		090047
NAMECOM	Pašvaldības nosaukums (dalībvalstu nomenklatūra)	d		OLBIA
TBA	Kopējā izdegusī platība (ha*100)	e		2540
FBA	Izdegusī ar mežu segtā platība (ha*100)	F1		2000
NFBA	Izdegusī ar mežu nesegtā platība (ha*100)	F2		540
CAUSE	Pieņemtais cēlonis	g	1	1

(*) Atsauce uz šā pielikuma punktiem.

(**) Lauka garums (zīmju skaits) ir dots tikai noteikta garuma laukiem. Pašvaldības kods, ja to norāda saskaņā ar dalībvalstu nomenklatūru, atkarībā no valsts var būt dažāda garuma.

Ailē "Ugunsgrēka datu piemērs" dotais ugunsgrēka ieraksts nosūtītajā CSV datnē izskatīsies šādi:

1, 20030813, 1435, 20030813, 1520, 20030814, 0010, ITG21, 090047, OLBIA, 2540, 2000, 540, 1

Svarīga piezīme

Ugunsgrēka ierakstā nevienu iedaļu neatstāj tukšu. Ja informācijas nav, katram datu veidam skaidri definē īpašu kodu un to atzīmē. Tāpēc dažādiem datu veidiem nosaka trūkstošo datu kodus.

Ir ierosināts izmantot turpmāk norādītos trūkstošo datu kodus:

Datums (lauki DATEAL, DATEIN, DATEEX)	99999999
Laiks (lauki TIMEAL, TIMEIN, TIMEEX)	9999
Vieta (lauki NUTS3, CODECOM, NAMECOM)	XX
Platība (lauki TBA, FBA, NFBA)	-999
Cēlonis (lauks CAUSE)	9

Neaizpildītus laukus (kuros nav ne datu, ne trūkstošo datu koda) uzskatīs par kļūdainiem, un atbilstošo ierakstu par ugunsgrēku vajadzēs apstrādāt atsevišķi.

Datu kvalitātes novērtējums

Analītisko datu kvalitātes novērtējumu veiks, saņemot datus no dalībvalstīm, lai nodrošinātu datu bāzes vienotību un loģisko saskanību.

Pirmajā posmā pārbaudīs atsevišķos laukus, lai pārliecinātos, ka tiek ievēroti datu domēni un validācijas noteikumi (skat. turpmāko tabulu).

Lauka nosaukums	Datu domēni un validācijas noteikumi atsevišķiem laukiem	Trūkstošo datu kodi
FIREID	Apzīmējums nedrīkst atkārtoties (identifikatoram (ID) jābūt, un tam jābūt unikālam attiecībā uz valsti)	Trūkstošus datus nepieļauj
DATEAL	Datumam ir jābūt gadā, par kuru ir ziņojums (piem., gads = ziņojuma gads; mēneša domēns: 1..12; dienas domēns: atkarībā no mēneša)	99999999
TIMEAL	Domēni: stunda (0..23); minūtes (0..59)	9999
DATEIN	Datumam ir jābūt gadā, par kuru ir ziņojums (piem., gads = ziņojuma gads; mēneša domēns: 1..12; dienas domēns: atkarībā no mēneša)	99999999
TIMEIN	Domēni: stunda (0..23); minūtes (0..59)	9999
DATEEX	Datumam ir jābūt gadā, par kuru ir ziņojums (piem., gads = ziņojuma gads; mēneša domēns: 1..12; dienas domēns: atkarībā no mēneša)	99999999
TIMEEX	Domēni: stunda (0..23); minūtes (0..59)	9999
NUTS3	NUTS3 kodam jābūt iekļautam Regulas (EK) Nr. 1059/2003 I pielikumā (vai jauno dalībvalstu gadījumā Komisijas ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (*GISCO*) datu bāzē)	XX
CODECOM	Komūnas kodam ir jāatbilst vienam no kodiem dalībvalstu nodrošinātajā komūnu kodu sarakstā	XX
NAMECOM	Komūnas nosaukumam ir jāatbilst vienam no nosaukumiem dalībvalstu nodrošinātajā komūnu nosaukumu sarakstā	XX
TBA	Domēns: TBA > 0	-999
FBA	Domēns: FBA ≥ 0	-999
NFBA	Domēns: NFBA ≥ 0	-999
CAUSE	Domēns: CAUSE (1,2,3,4)	9

Otrajā posmā pārbaudīs lauku loģisko saskanību. Šim nolūkam saņemtajiem datiem piemēros vairākus noteikumus, kā tas parādīts šajos piemēros, kas neveido izsmeļošu sarakstu, piemēram:

1. Jāievēro secība "trauksmes signāla datums/laiks"-> "pasākuma datums/laiks" -> "apdzēšanas datums/laiks". Tikai atsevišķos gadījumos ir pieļaujams, ka "trauksmes signāla datums/laiks"= "pasākuma datums/laiks", ja ugunsdzēsības pasākums seko tūlīt pēc ugunsgrēka atklāšanas (ugunsgrēku atklāj ugunsdzēsēju komanda), tomēr šāda situācija ir reti sastopama.

2. Pārbauda, vai "izdegusī ar mežu segtā platība" + "izdegusī ar mežu nesegtā platība" = "kopējā izdegusī platība".

3. *CODECOM* un *NAMECOM* laukos norādītajai pašvaldībai jābūt iekļautai *NUTS 3* norādītajā teritoriālajā vienībā.

III PIELIKUMS

Pētījumu un eksperimentu vērtēšanas kritēriji

Komisija piemēro turpmākajā tabulā uzskaitītos septiņus kritērijus, lai izvērtētu ierosinātos pētījumus, eksperimentus un demonstrējumu projektus, kā arī izmēģinājumus, kas pamatojas uz valstu programmās iekļauto eksperimentālo posmu.

Turpmāk tabulā sniegts punktu skaits, kas atbilst katram septiņus kritērijus precizējošajam jautājumam, kā arī priekšlikuma noraidījumam. Ja priekšlikumam par kādu no jautājumiem nav piešķirts minimālais punktu skaits, to tālāk neizskata.

Kritēriji	Vērtējuma diapazons	Punktu skaits, pie kā priekšlikumu tālāk neizskata	Vērtējums
Finansējuma piešķiršanas KRITĒRIJI			
1. Projekta saskaņotība	no 0 līdz 20	mazāk nekā 9	
Vai projekta mērķi ir pilnīgi izskaidroti? Vai projekta nolūks atbilst jautājumiem, kuru monitoringu paredz ar Regulu (EK) Nr. 2152/2003? Vai gaidāmie rezultāti ir izskaidroti? Vai vajadzīgie pasākumiem ir doti nepārprotami un skaidrojumi ir sīki izstrādāti?			
2. Plānošana	no 0 līdz 10	mazāk nekā 4	
Vai plānošana atbilst realitātei?			
3. Finansiālā iespējamība	no 0 līdz 10	mazāk nekā 4	
Vai budžeta aprēķins atbilst realitātei?			
4. Ilgums	no 0 līdz 20	mazāk nekā 15	
Vai veiktajiem pasākumiem un to rezultātiem būs paliekoša ietekme pēc projekta pabeigšanas?			
5. Prezentācijas vispārīgā kvalitāte	no 0 līdz 10	/	
Vai projekts ir iesniegts loģiskā un labi pamatotā formā? Vai priekšlikuma dokumentācija ir sistemātiska, skaidra un pilnīga?			
6. Priekšlikuma kvalitāte	no 0 līdz 20	mazāk nekā 9	
Metožu un projekta plāna novērtējums			
7. Kopienas intereses	no 0 līdz 20	/	
Vai projekts tieši vai netieši nodrošina pievienoto vērtību Kopienas līmenī?			

IV PIELIKUMS

VALSTS PROGRAMMU VEIDLAPAS

Paskaidrojumi

Pasākumu veidi

A veids: koordinācija un vadība

Apakšgrupa	Pasākums	Veidlapa(s)
/	Koordinācijas izmaksas	2a
/	Pieskaitāmās izmaksas	2a
/	Komandējumu izmaksas	2a
/	Datu pārvaldības izmaksas un izmaksas par datu nosūtīšanu Komisijai, kā arī datu izplatīšanas izmaksas	2a
/	Termiņa vidusposma pārskata un paveiktā novērtējuma sagatavošanas izmaksas	2a

B veids: izmaksas, kas saistītas ar meža ekosistēmas monitoringu (Regulas (EK) Nr. 2152/2003 4. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts un 5. panta 1. punkts)

Apakšgrupa	Pasākumi	Veidlapas
B1	Periodiska inventarizācija, lai gūtu reprezentatīvu informāciju par mežu stāvokli	2b
B2	Intensīvs un nepārtraukts monitorings	2c
B3	Meža ugunsgrēku informācijas sistēma un to novēršanas pasākumi	2d I + II

C veids: pētījumi, eksperimenti, demonstrējumu projekti un izmēģinājuma posmi (Regulas (EK) Nr. 2152/2003 5. panta 2. punkts, 6. panta 2. punkts un 7. panta 2. punkts)

Apakšgrupa	Pasākums	Veidlapas
C1	Pētījumi par meža ugunsgrēku cēloņu noteikšanu un dinamiku	3
C2	Pētījumi, eksperimenti un demonstrējumu projekti programmas tālākai veidošanai	3
C3	Pētījumi, eksperimenti un demonstrējumu projekti, kas veicina saskaņotu datu vākšanu un nosūtīšanu, lai uzlabotu datu novērtēšanu, kā arī to kvalitāti, ieskaitot kalibrēšanas kursus un gadskārtu mērījumus	3
C4	Izmēģinājuma posmu monitorings	3

Veidlapas

Ikgadējo valstu programmu iesniegšanai ir jāizmanto šādas veidlapas:

— īss programmas apraksts (1. veidlapa),

— specifiska informācija (2. un 3. veidlapa).

Programmas apraksta veidlapā ir administratīva informācija par kompetento institūciju un informācijas apkopojums par programmas atsevišķajiem pieteikumiem kopā ar laika grafiku. Uz veidlapas ir kompetentās institūcijas zīmogs, veidlapa ir attiecīgi parakstīta un datēta, turklāt zem paraksta ir norādīts parakstītāja vārds, uzvārds. **Programmas dokumentam**, kurā ir **apkopoti individuālie pieprasījumi**, pievieno **specifiskās informācijas veidlapu** (ar individuālo pieprasījumu tehnisko informāciju), kas jāaizpilda par katru individuālā atbalsta pieteikumu.

Lai **pielāgotu** valsts programmu, pilnīgi pārstrādātai **1. veidlapai** ir jāpievieno informācija par īpašajiem pasākumiem (**3. veidlapa**). Uz visām veidlapām ir jānorāda "**Grozījumi valsts programmai Nr**. …".

Turpmāk minētās veidlapas ir pieejams tikai Excel tabulu formātā.

1. veidlapa:	PROGRAMMAS LAPA Individuālo pieprasījumu apkopojums
2.a veidlapa:	Koordinācijas un vadības lapa
2.b veidlapa:	Sistemātiskā tīkla lapa
2.c veidlapa:	Intensīvā monitoringa lapa
2.d I + II veidlapa:	Lapas par meža ugunsgrēku informācijas sistēmu un to novēršanas pasākumiem

3. lapa. Lapa par C veida pasākumiem

Pasākums *(C1/C2/C3/C4)*		Individuālā pieprasījuma Nr.	

Grozījums valsts programmai	Nr.	(Jā/Nē)	

Attaisnotās izmaksas kopā (*)	Pieprasītais atbalsts

(*) Izmaksas jānorāda vietējā valūtā vai euro (EUR), kā tas norādīts 1. veidlapā.

Institūcijas nosaukums:	Pieteikuma iesniedzēja vārds, uzvārds vai nosaukums:	
Īss pasākumu apraksts: *(vajadzības gadījumā papildinformāciju iesniedz uz atsevišķas lapas)*		
Mērķi:		
Struktūra:		
Gaidāmie rezultāti:		
Kontaktpersona: Tālr.: Fakss: E-pasts:	Paredzamā sākuma diena:	Paredzamā beigu diena:
Papildu piezīmes:		

V PIELIKUMS

Gada pārskati par atbalsta saņēmējiem veiktajiem maksājumiem

Ievadpiezīmes

Gada pārskatus un progresa ziņojumus divos eksemplāros iesniedz:

European Commission
Directorate General Environment
Unit B.3
B-1049 Brussels

— Gada izdevumu pārskats (izmantot 1. tabulas veidlapu)

— Ziņojums par paveikto darbu (izmantot 2. tabulas veidlapu)

1. tabula

Pārskats par valsts programmas izdevumiem

Valsts programma no 200 _. līdz 200 _. gadam

Posms: _, periods no 1/_ _ /200 _ līdz 1/ _ _ /200 _

(a) Kopējais piešķirtais atbalsts	(c) Kopējie maksājumi atbalsta saņēmējiem līdz perioda beigām 31/12/20_ _

2. tabula

Ziņojums par darbu norisi

Valsts programma no 200 _. līdz 200 _. gadam

Posms: _ periods no 1/_ _ /200 _ līdz 1/ _ _ /200 _

Pieteikuma Nr.	Nosaukums	Izpilde	Izpildes līmenis	Piezīmes

VI PIELIKUMS

Pieteikums iepriekšēja finansējuma saņemšanai

Valsts programma no 200 _. līdz 200 _. gadam

Posms: _ periods no 1/_ _ /200 _ līdz 1/ _ _ /200 _

Valsts programmas numurs:

Pieprasītā iepriekšējā finansējuma summa: ..... EUR

Bankas rekvizīti:

Bankas nosaukums:

Filiāles adrese/kods:

Tālrunis/fakss, telekss, e-pasta adrese:

Bankas konta Nr.:

Bankas konta nosaukums:

Vieta: _____ Datums: _____

Kompetentās institūcijas vārdā

(paraksts un zīmogs)

Kgs/kdze (drukātiem burtiem):

VII PIELIKUMS

Atlikuma maksājuma apliecinājums

Valsts programma no 200 _. līdz 200 _. gadam

Posms: _ periods no 1/_ _ /200 _ līdz 1/ _ _ /200 _

Valsts programmas numurs:

Maksājumi, kas līdz šim Komisijas vārdā veikti kompetentajai institūcijai, kopā: EUR .....

Komisijas veiktie maksājumi kopā: EUR .....

Pieprasītā atlikuma summa: EUR .....

Kompetentā institūcija, kas atbild par Regulā (EK) Nr. 2152/03 noteikto pasākumu īstenošanu, ar šo apliecina, ka:

1) programmā paredzētie darbi tika uzsākti ..... (datums) paredzētajā vietā;

2) programma pilnībā tika pabeigta ..... (datums);

3) netiek prasīts atbalsts pasākumiem, kas ir veikti līdz Komisijas pieņemtajam lēmumam par valsts programmu;

4) netiek prasīts atbalsts pasākumiem, kas ir guvuši atbalstu cita Komisijas finansējuma ietvaros vai kas ir iekļauti valsts/reģionālajās programmās saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1257/1999;

5) kompetentās iestādes vai aģentūras segtās faktiskās izmaksas un attaisnotie izdevumi kopā ir ..... ;

6) minētās izmaksas ir sadalītas pa pasākumu veidiem, kā norādīts pielikumā iekļautajā 3. tabulā;

7) ir atzīmēts, ka darbs ir veikts tā, kā tas aprakstīts dokumentācijā, kas pievienota atbalsta pieteikumam, uz ko pamatojas Komisijas lēmums;

8) atgūstamā pievienotās vērtības nodokļa summa, kas iekļauta deklarētajos izdevumos ir ..... ;

9) bankas rekvizīti:

Bankas nosaukums:

Filiāles adrese/kods:

Tālrunis/fakss, telekss, e-pasta adrese:

Bankas konta Nr.:

Bankas konta nosaukums:

Vieta: _____ Datums: _____

Kompetentās institūcijas vārdā:

(paraksts un zīmogs)

kgs/kdze (drukātiem burtiem):

VIII PIELIKUMS

3. tabula

Ieņēmumu un izdevumu bilance

Valsts programma no 200 _. līdz 200 _. gadam

Posms: _ periods no 1/_ _ /200 _ līdz 1/ _ _ /200 _

Pieprasījums Nr.	Pieprasītais Kopienas ieguldījums	Kompetentās institūcijas ieguldījums	Cita veida valsts finansējums	Cita veida privāts finansējums	Komercieņēmumi no valsts programmas
Kopā					

4. tabula

Izmaksu sadalījums

Valsts programma no 200 _. līdz 200 _. gadam

Posms: _ periods no 1/_ _ /200 _ līdz 1/ _ _ /200 _

(pa pasākumu apakšgrupām)

Pieprasījums Nr.	Pasākuma veids (A, B, C)	Pasākuma apakšgrupa (1, 2, …)	Izmaksas	Piezīmes
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
			Kopā	

IX PIELIKUMS

NOVĒRTĒJUMI UN PĀRSKATI

Norādījumi provizoriskā novērtējuma veikšanai

Veicot provizorisko novērtējumu, jāņem vērā iepriekšējo monitoringa darbību laikā gūtā pieredze. Provizoriskais novērtējums ir paredzēts arī potenciālo izpildes riska faktoru un šķēršļu atklāšanai. Īpaša uzmanība tajā jāpievērš monitoringa tehniskajam un finansiālajam mehānismam.

Turklāt, veicot provizorisko novērtējumu, tiek gūta Komisijai vajadzīgā papildu informācija priekšlikumu izskatīšanai un taisnīgu un pārredzamu lēmumu pieņemšanai par finanšu ieguldījumiem. Šajā sakarā novērtēšanas darbam ir jāsekmē konstruktīvs dialogs starp institūcijām, kas atbild par valstu programmām, un ekspertiem, kā arī Komisiju.

Galvenie elementi, kas aplūkojami provizoriskajā novērtējumā

1) Īss programmas elementu apraksts un izvirzītais mērķis.

2) Pārskats par valsts monitoringa koncepciju.

3) Prioritātes valsts programmā.

4) Darbību īpašais mērķis un gaidāmie rezultāti.

5) Datu vākšanas intensitāte un periodiskums, kā arī analīze ar īsu skaidrojumu.

6) Valsts specifika un saiknes ar citām monitoringa darbībām vai ar mežu saistītām inventarizācijām.

7) Ar meža ugunsgrēkiem saistītās situācijas un attiecīgās teritorijas mežu aizsardzības plānu galveno elementu īss apraksts.

Termiņa vidusposma pārskats un retrospektīvais novērtējums

Termiņa vidusposma pārskatā un retrospektīvajā novērtējumā parāda sasniegto, un īpašu uzmanību pievērš trūkumu un iespēju analīzei.

Galvenie elementi, kas aplūkojami termiņa vidusposma pārskatā un retrospektīvajā novērtējumā

	Termiņa vidusposms	Retrospektīvais novērtējums
A daļa – Sasniegumi un galvenās atziņas	X	X
B daļa – Panākumu un trūkumu, kā arī efektivitātes novērtējums 1. Valsts monitoringa programmas struktūra un organizācija 2. Kopienas programmas saskaņotība ar valsts monitoringa programmu 3. Programmas elementu novērtējums	X	
C daļa – Izmaksu un guvumu analīze	X	
D daļa - Ieteikumi 1. Ieteikumi attiecībā uz Kopienas programmu 2. Ieteikumi attiecībā uz valsts programmu	X	
E daļa – Secinājumi	X	X